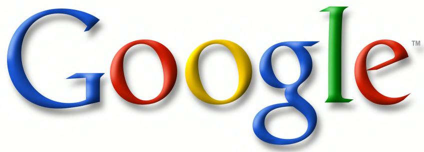
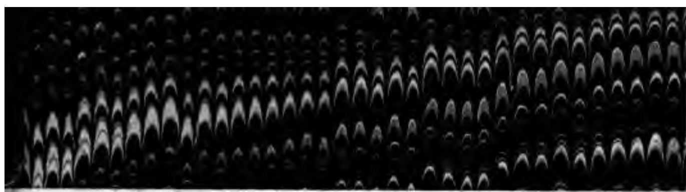
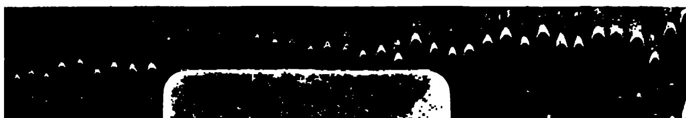
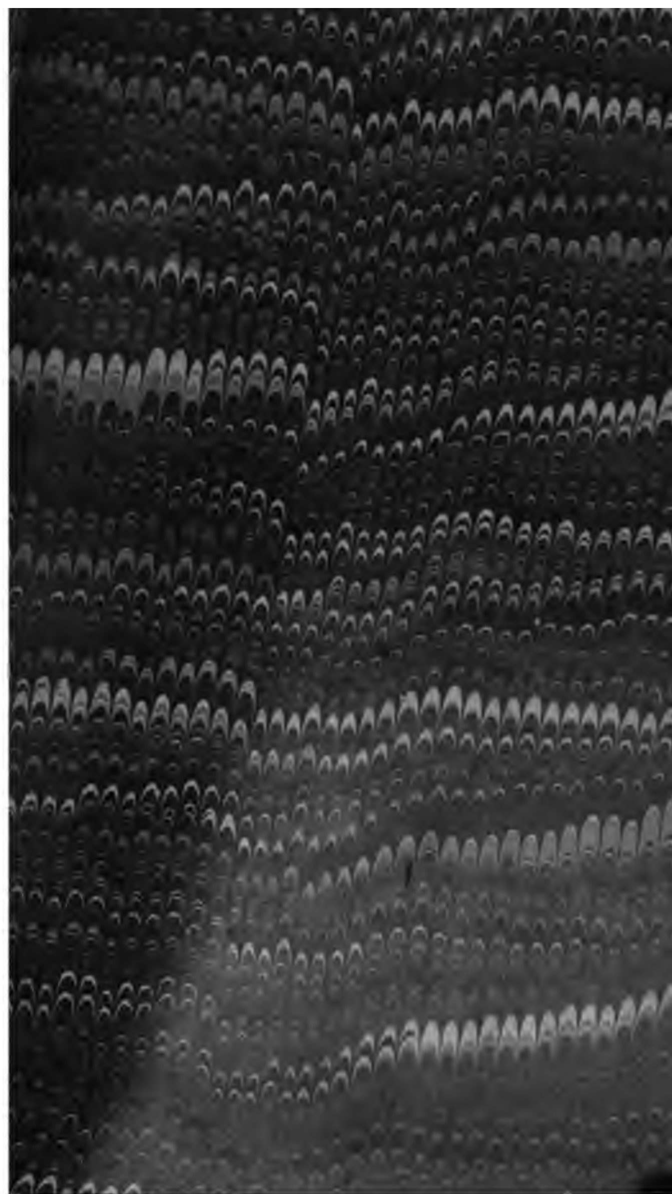

Henrik Hertz's

Samlede Skrifter.

Dramatiske Værker.

Ellevte Bind.

Dramatiske Værker

af

Henrik Hertz.

Ellevte Bind.

Kjøbenhavn.

Forlagt af C. A. Reitzels Bo og Arvinger.

Bianco Lunos Bogtrykkeri.

1855.

Indhold.

Pag.

Valdemar Atterdag . . . . 1.

Scheik Hassan . . . . 181.

Flugten til Sprogø. Revideret. (Ikke trykt forhen.) . . . 297.

Valdemar Atterdag,

Drama i fem Acter.

Opført første Gang paa det kongelige Theater
den 12te Januar 1839.

Personerne.

Valdemar, med Tilnavn Atterdag, Konge af Danmark.
Junker Christopher, hans Søn.
Palne Johnsøn, Marsk.
Ridder Niels Bugge, Herre til Hald-Slot.
Fru Ingeborg, hans Hustru.
Knud, deres Søn.
Agnes, Fru Ingeborgs Slægtning.
Offe Stigsøn, **Peder Andersøn** } jydske Herremænd og Riddere.
Barnim, Hertug af Stettin.
Broder Helias, Bernhardiner-Munk fra Esrom.
Tue Lange, svensk Herremand.
Gotskalk, Knud Bugges Svend.
Svend Skøling, Bonde.
Aase, Bondens Datter.
Thorbern, **Ebbe** } i Niels Bugges Tjeneste.
En Fisker.
Hofmænd. Jægere. Bueskytter og andre **Bevæbnede. Thingmænd. Almue.** Fru Ingeborgs og Agnes' **Piger** o. s. v.

Scenen er i de fire første Acter deels i Viborg, deels i Nærheden deraf, paa og ved Hald-Slot; i femte Act i Middelfart. Mellem tredie og fjerde Act forløber et Par Dage; ligeledes mellem fjerde og femte Act. — Tiden er 1359.

Første Act.

En fri og aaben Egn. Tilhøire, halvskjult af Buske, en Flei af Bonden Svend Skelings Huus, med Bord og Bænke foran. I Baggrunden Sø, og fjernt hiinsides Søen Hald-Slot, omgivet af Mure og Taarne. Nedenfor Søen løber Landeveien.

Første Scene.

Broder Helias, der sidder ved Bordet og drikker. Ove Lange (i samme Ordensdragt som Helias) staaer længere tilbage og seer nedad Veien. Gotskalk staaer ved Bordet med en Luth i Haanden. Naar Tæppet gaaer op, lægger han den fra sig, som om han netop havde hørt op at spille og synge.

Gotskalk.

Er I nu fornøiet, Herr Pater?

Helias.

Jo.

Din Røst er liflig. Som sagt, det er Skade,
At du rendte fra Esrom. I vor Klosterkirke,
Fra det høie Chor, naar vi menige Brødre
Sjunge til Jomfru Marias Ære,
Der klinger Sangen. Der skulde du hen.

Gotskalk.

Ak nei, Herr Pater! der hører det mig ikke.
Jeg har det som Droslen, som den fattige Stær,
Som den liden Lærke. Naar man spærrer mig inde,
Saa trives jeg slet. Men i Skov og Mark,
Under aaben Sky, naar det lufter friskt,
Der ligge mig Rimene rede paa Tunge,
Der føie sig Ordene, der kan jeg sjunge.
Der har jeg ofte, naar Sol gik ned,
Og Aftenen sendte Ro og Lise
Til det kummerfulde Sind, digtet mangen Vise,
Som Folk her i Egnen har glædet sig ved.

Helias (spottende).

Du gjør selv dine Viser?

Gotskalk.

Ja, naar jeg har Stunder,
Og naar jeg kommer tilkort med de gamle.
I husker vel endnu Broder Niclas i Esrom?
Han har lært mig at spille paa Luth. Han har ogsaa
Lært mig at digte. Den hellige Bernhard
Glæde ham i Himlen for al hans Fromhed!

Helias.

Amen, min Søn! — Han har efterladt beskrevet
Vort Klosters Historie, et kosteligt Værk,
Paa saa vidunderlig, saa dyb Latin,

At det stundom er næsten ꝑlat umuligt
At fatte hans Mening.

Gotskalk.

Vil I høre den Sang,
Jeg har lagt om Niels Ebbesen?

Helias (seer i Kruset).

Er den kort, min Søn!

Gotskalk.

Den har Maal efter Manden.

Helias (reisende sig).

Ja, saa lad os vente.
En anden Gang, Gotskalk! — Nutildags klinger
En Sang om Niels Ebbesen heller ikke vel.
Tiden har ændret sig. Dengang stod
Jyllands Adelhob fast som et Bolværk
Mod Holsteens Grever. Nu gjør den Forbund
Med Nicolaus, med Henrik Jsern,
Der er' Sønner af Grev Gert, vor gamle Fjende;
Sidder Dannerkongens Bud overhørig,
Og falder ind, Gud bedre det! midt i Fyen —
(med et Sideblik paa Tue Lange.)
Og driver tappre Herremænd fra deres Gaarde,
Som om det var Harer.

Tue Lange
(afsides til Helias).

I spilder Tiden
Med unyttig Tale.

Gotskalk.

Ærværdige Fader!

De jydske Mænd har vovet deres Hals
For Landet dengang. Jeg tænker, det er Grunden,
At de ønske nu et Ord med i Lauget.

Helias.

Vel muligt. Men I vare jo forligte med Kongen.
Man har sagt, i Nyborg blev Striden bilagt.
Hvi feides der da paany, og saa heftigt?

Tue Lange
(afsides til Helias).

Broder Helias! I glemmer, vi skal til Viborg.

Helias.

Giv Tid! Vi har Dagen og Veien for os.

Tue Lange.

Vi snappes op — pas paa — af Rytterne fra Hald.

Helias (i ry Tone).

Saa træk Hætten over Hovedet, og hold Jer ved min
Kutte!

Gotskalk (afsides).

Nu blev, synes mig, Broder Helias vred.
(Høit.)

I siger, Herr Pater?

Helias (sagtmodig).

Jeg siger, min Søn ...

Ja, du fatter, at jeg, der lever i Klostret

Og tilbringer Tiden i gudelig Betragtning,
Med Vigilier og Messer, at jeg, min Gotskalk!
Skjøtter lidet eller intet til Verdens Handel
Og kjender knap til den. Nu, jeg er kommen
I vor værdige Abbeds Ærind til Jylland
Og gaaer stille ved min Stav til Vitskøl Kloster,
Nu er Landet i Oprør, Riddernes Gaarde
Befæsted', og den fattige Almue i Vaaben.
Saa gav jeg dog kjendt et Gran til Sagen.

Gotskalk.

Ak, Herr Pater, den Sag er vidtløftig. Seer I,
Her er mange mægtige Mænd i Jylland,
Mænd som Ridder Niels Bugge hiftovre,
Stigot Andersøn, hans Søn Offe Stigsøn og Andre.
Der er evindelig Splid mellem dem og Kong Volmer.
— Nu var det for lang Tid siden afgjort,
At alle faste, kongelige Slotte
Skulde flux rives ned, og ingen bygges op.
Desuagtet byggede Kongen i Randers.
Men saa blev' de jydske Riddere tilhobe
Retskaffens opbragte, kan I begribe;
Gjorde Sag med Holsteen og Mechlenborgs Hertug,
Belagde Randers og tog over til Fyen.
I Vends Herred alene veed jeg de har plyndret
Og brændt sex Gaarde, der tilhøre, troer jeg,

En Herremand, der skal hedde Tue Lange.
Han selv gjorde lange Been og undløb.

Helias
(sagte til Tue Lange).

I er hæderlig bekjendt.

Tue Lange (afsides).

Fordømte Munk!

Helias (til Gotskalk).

Men saa kom nok Dannerkongen —

Gotskalk.

Rigtigt, Herr Pater!
Han blev vred, og han er ikke god, bli'er han vred.

Helias.

Nei, Valdemarus er tidt, som den hellige Fader
I Rom har sagt, valde amarus.

Gotskalk.

Han vandt en mærkelig Seir ved Gamborg,
Hvor den holsteenske Claus nær var bleven fangen
Og misted' et Øie.

Helias.

Det er slemme Tider!
Lykfalig Den, der har fundet en Havn
I Klostrets Stilhed.

Gotskalk.

Det er som man ta'er det.

Helias
(betragtende ham skarpt).
Men siig mig, min fromme Søn! hvad gjør du
I dette babelske Vildnis? Hos hvem
Har du søgt en Støtte?

Gotskalk.
Jeg tjener Knud Bugge.

Helias.
Knud Bugge? Niels Bugges Søn paa Hald?
Og han er vel Eet med den Gamle?

Gotskalk.
Troer I?

Helias (hurtig).
Er han ikke?

Gotskalk.
Ja, seer I . . . (seer sig om.) Hvem er den Pater?

Helias
(til Tue Lange).
Min værdige Broder! gak lidt tilside!

Tue Lange (sagte).
Nu lyster det mig at blive.

Helias (sagte, men rø).
I gaaer!
Har I fattet? I lader mig uhindret virke
Hvad mig tykkes Ret til vort Klosters Bedste.

Tue Lange.

I har mig i Jer Magt.

(Begiver sig ind i Huset.)

Helias

(seende efter ham).

Det veed jeg, Tue Lange!

(Vender sig til Gotskalk.)

Nu da, min fromme Gotskalk! du siger,
Den unge Knud Bugge er i Strid med sin Fader?

Gotskalk.

Det har jeg just ikke sagt.

Helias.

Men dog
— Det troer du — deler han ikke hans Mening
I mange Punkter — ei sandt? Som, jeg sætter,
Hans Forhold til Kongen. Tael du kun frit!
Vi er' jo gammelt bekjendte fra Esrom.

Gotskalk.

Ak, ærværdige Fader! jeg veed kun lidet.
Jeg er kun hans Smaadreng, jeg bærer hans Skjold,
Hans Sværd og Landse, naar vi gaae i Leding.
Jeg er som den Skygge han kaster, den Hund
Der gaaer i hans Spor. Men saa lidt som den
Kjender jeg til hans hemmelige Tanker.
Han er bedrøvet, det seer jeg; han skyer sit Hjem.

Helias.

Hm! ... Siig mig, var han med ved Flensborg-By?

Gotskalk.

Desværre! Der blev vi forladt' af Vore,
Omringed' i Mørket og tagne til Fange.
Men Junker Christopher gav os fri.

Helias.

Tog han Deel i Randers Bestolding.

Gotskalk.

Nei.

Helias.

Men han var dog med i Colding for nylig,
Da Ridder Niels Bugge med Flere holdt Raad
Med ham af Mechlenborg og med Slesvigs Hertug?

Gotskalk.

Nei, hvor kan I troe!
(Leende.)
Men jeg mærker, I kjender
Ei saa lidt endda til Verdens Handel.

Helias.

Hm! Bonden, jeg var inde hos nys, har sagt mig ...
(efter et kort Ophold.)
Du har din Gang paa Hald?

Gotskalk.

Jeg kommer der daglig.

Helias.

Kanskee vi mødes paa Hald. Jeg har
Et Ærind derovre paa vort Klosters Vegne.
(Venlig.)
Min fromme Gotskalk er kjendt paa Gaarden
Og gaaer vel den fattige Broder tilhaande.

Gotskalk.

Det har gode Veie. Jeg skal siden derover.

Helias.

Ja, tael ei om, at jeg kommer.

Gotskalk.

Nei.

Helias.

Endnu er det usikkert, om jeg naaer did.

Gotskalk.

Farvel da! Jeg skal først over til Asmild.
(Skjemtende.)
Har I Bud til Nonnerne?

Helias (nysgjerrig).

Hvad skal du der?

Gotskalk.

Fru Ingeborg har nylig stiftet et Alter
For den hellige Birgitte. Det gjælder mit Ærind.

Helias.

Ja, jeg veed, hun er en gudfrygtig Frue.

Gotskalk.

Det er hun, Herr Pater! Hun tænker, det er bedre,
Hun har Maanen til Ven end alle Stjerner.

Anden Scene.

De Forrige. Tue Lange og Aase, der komme ud fra Huset.

Aase.

I skal slippe mig, siger jeg.

Helias.

Hvad er der nu?

Gotskalk (til Tue Lange).

Ei, Herr Pater! lad Bondens Datter i Fred!

Tue Lange (til Gotskalk).

I skjøtter Eder selv!

Helias
(afsides til Tue Lange).

Men siig mig, er I galen?

Gotskalk.

Du er ogsaa for omskindet, Aase!

Aase.

Er jeg?

Gotskalk.

Du har vel glemt, jeg har lovet dig en Brudgom.
Hold dig nu til Pateren. Hans Kjærtegn viser,
Han hjælper dig vel med sine fromme Bønner.

Helias.

Min Gotskalk! hvortil slig letfærdig Tale?

Gotskalk.

Ja, Herr Pater! en ung, smuk Pige vil giftes;
Og Aase skal giftes; derpaa har jeg svoret.

Aase.

Eders Lyst er at gjække.

Gotskalk.

Nei, nei, pas paa!
Jeg holder mit Ord. Her er fuldtop af Mandkjøn.
En vil have Honning og Mælk, en Anden
Mælk og Honning; og derfor — mærk dig —
Bliver al Mad spiist og alle Piger gifte.
— Nu, Farvel, Herr Pater.

(Gaaer.)

(Aase tager Ølkruset og flytter Bordet ind.)

Helias
(efter et Dieblik at have betragtet Tue Lange).

Naa, Tue Lange, hvad har I nu besluttet?

Tue Lange.

Jeg mener, det er den høie Tid at vi gaae.

Helias.

Ja, som I gaaer tilværks, var det bedst vi var borte.

Tue Lange.

Broder Helias, jeg er ikke vant at gaae
Som I paa Rævekløer.

Helias.

Seer man!

Tue Lange.

I stikker
Som Katten forsigtigt Kløerne frem
Og føler Jer for. Dertil duer jeg ikke.

Helias.

Hvortil duer I da? Til at løbe som Oxen
Buus paa med Hornene; jage Jer en Stage
I Livet for hvert et Skridt I gjør frem.
I en usalig Stund har jeg taget Jer med mig
Og skjult Jer i Klosterets hellige Klædning,
Som I bruger til Skalkeskjul.

Tue Lange.

Det er den vant til.
Hvi jog I mig ind? Tiden faldt mig lang,
Pigen er smuk — hvad er det saa mere?

Helias.

Det er svært at stride med Jer, Tue Lange!
Men ikke sandt? I tænker Morgen og Aften
Paa de fer Gaarde, Bugge har afbrændt?

Tue Lange.

Og af hvilke den største, vel at mærke,
Er skjænket til Esrom Kloster.

Helias (ærgerlig).

Det veed jeg.

Tue Lange.

I kan kjende deraf, vi har fælleds Fordeel.

Helias.

O sancte Guillielme! skjænk mig Taalmod!
— Nu da! og ikke sandt? I har svoret
At skaffe Jer Erstatning ved Magt eller List?

Tue Lange.

Det har jeg. Den Tid mine Gaarde var' brændte,
Min ældste Broder var dræbt, da svoer jeg
I Odensee for Sanct Bents Alter,
At den Forsmædelse dyrt skulde hævnes,
At Bugge skulde vide mig Bod og Sone
Eller undgjælde selv med Liv og Velfærd.

Helias.

Og mig har I svoret Lydighed, mig
Har I lovet klog og besindig Adfærd,
Imod at jeg bragte Jer trygt til Viborg.
Der skal vi føre Jer Sag for Kongen
Eller sætte Jer Ret igjennem hos Bugge.
Nu er der Stilstand; Kongen er i Viborg,
Og Alt er os gunstigt. I har nu den Fordeel,
At jeg forener min Sag med Eders,
Gjør Eders Velfærd fælleds med Klostrets.
Om en føie Stund, naar I blot vil dye Jer,
Kan I være ved Eders Ønskers Maal.

Men I — I er som en Bjørn, uregjerlig,
I tager med Poter, hvor Andre bruge Fingre.

Tue Lange.

Nu, godt Ord igjen, Broder Helias!

Helias.

Stille!

Det er Bonden der kommer.

Tredie Scene.

Helias. Tue Lange. Svend Skøling, der kommer med et Læderskjold i Haanden og skyder et Kar med Vand ind.

Svend.

Ærværdige Fader!

Jeg hører, I skal videre.

Helias.

Ja, Dagen helder.

Svend.

I skal vel til Viborg?

Helias.

Maaskee.

Svend.

Saa vogt Jer,

Saa tidt I gaaer ud fra Adelveien.

Helias (urolig).

Saa?

Er der ikke Stilstand?

Svend.

Til imorgen Aften.

Men den agtes kun lidt i Tider som disse.

Een af Kongens Ryttere blev dræbt

Iforgaars.

Helias.

Hm! — Du skal jo til Landsthing?

Svend.

Ja — jeg reiser inat.

Helias.

Du har Sag paa Thinge

Med Herr Peder Andersøn?

Svend.

Desværre.

Helias.

God Lykke.

Svend.

Jeg lover mig kun ringe. Mit sidste Haab

Er at Kongen sidder selv paa Thinget og dømmer.

Helias.

Er Kongen dit Haab? Det er nutildags sjeldent,

Især i Jylland.

Svend.

Ærværdige Fader!
Kong Volmer er streng og myndig, det veed man,
Og det liter Folk ikke. Han holder over Loven
Og Menigmands Ret, og det er man uvant.
Jeg er gammel og har seet den Tid, da Danmark
Havde bange Kaar at vælge imellem.
Christoffer, Dannerkongen, sad uden Magt
Og uden Myndighed hist paa Skanderborg.
Det var alt hans Rige, det var alle de Lande,
Der blev ham levnet paa hans gamle Dage.
Resten af Landet, her norden for Aaen,
Havde fremmede Herrer. Ridderne hjalp sig
Hver som han kunde. Den fattige Almu',
Begriber I, maatte betale Gildet.
Nu er Volmer Konge, og vel er han myndig,
Men enten er mit Øie dumt og sløvet,
Eller denne Myndighed er al Danmarks Lykke.

Helias.

Vel muligt, min kjære Bonde! Kanskee
Du kjender bedre den Sag end jeg,
Der er en eenfoldig Klostermand. Men —

Tue Lange (sagte).

Er I færdig?

Helias (sagte).

Saafremt I har Lyst, kan I gaae.

(Hoit.)

Men der klages dog over, at Kongen tynger
Adel og Almue med svære Paalæg;
Selv Klosterne skaaner han ikke.

Svend.

Herr Pater!
I skjemter med mig. Det fatter I bedre.
Naar Hæren skal rustes ud, naar Flaaden
Skal sættes istand mod Rigets Fjender,
Da kræves der Paalæg.

Helias.

Jaja — det er muligt.
Nu, som sagt, god Lykke. Som du er tilsinds,
Kan det ikke feile dig, at Lykken vil føie.

Svend.

Som jeg er tilsinds? — Nei, det troer jeg ikke.

Helias.

Den hellige Jomfru beskjærme dig!

Svend.

Amen!

Helias
(afsides til Tue Lange).

Er Bonden betalt?

Tue Lange.

Hvad gjøres det nødig!

Helias.

Det er ei Eders Sag. Betal ham vor Tæring.

Tue Lange.

I har jo velsignet ham. Anden Betaling
Er han neppe vant til hos de hellige Brødre.
(Kaster et Pengestykke til Svend Sføling.)
See, der har du Penge.

Helias (afsides).

O, hellige Blasius!
Der har du givet mig et svært Kors at trække!
(Gaaer med Tue Lange.)

Svend
(seer efter dem og ryster paa Hovedet).

Det var just ikke smukt af den gode Vater.
(Tager Mønten op og beseer den.)
Den Mønt er fra Erik Menveds Tider;
Hans Billed staaer derpaa, men Præget er slidt.
De stærke Træk i hans strenge Aasyn
Har Tiden jevnet og formildet i Malmet.
Han var en mandig Herre, men vred og hevngjerrig.
Hans kongelige Retfærd var præget ind i
Et Hjerte, der var ubøieligt som Malmet.
Hans Vrede har lagt sig. Tiden og Døden
Har udslettet Præget af det vrede Hjerte.
(Sætter sig hen og udbløder Skjoldet i Vandkarret.)

Fjerde Scene.

Svend Skøling. Hertug Barnim. Peder Anderson og Følge.

Peder Anderson
(ved Indtrædelsen).

I kan føre Hestene neden om Søen
Og holde ved Bakkerne. Hertugen agter
At gaae tilfods i Aftenens Svale.

(De komme frem.)

Barnim.

Dér altsaa ligger Ridder Bugges Slot?

Peder Anderson.

Der ligger det.

Barnim.

Det er stærkt befæstet.

Peder Anderson.

Ikke sandt, min Hertug? Herlige Mure,
Og Volde af besynderlig Fasthed.
Hald-Slot taaler mangen en Tørning,
Før den aabner Porten for Dannerkongen.

Barnim.

I har Ret. Dog var det bedre for Landet,
Om disse Porte gav Dannerkongen Ly.

Peder Anderson.

Nei, nei — jeg formærker, I kjender ikke ret

Valdemar Christophersøn. Faaer han en Finger
I Muren, saa river han Ier Murene ned.
Med ham skal der tales i Frastand, og helst
Med Spyd og Buer.

Barnim.

Jeg kjender ham, troer jeg.

Peder Andersøn.

I agter Eder sagtens til ham i Viborg?

Barnim.

Formodentligt.

Peder Anderson.

Maaskee har min ædle Hertug
Fuldmagt —

Barnim.

I mener?

Peder Andersøn.

Ei hvad, jeg mener . . .
Man taler om Fuldmagt fra Holsteens Grever —
Uagtet Sligt burde vi kjende først.

Barnim.

En viis Mand sætter ikke Lid til Rygter.

Peder Andersøn.

I vil ikke ret ud med Sproget, seer jeg.
(Bliver Svend Skoling vaer; i barsk Tone:)
Du her? Hvad gjør du?

Svend.

Strenge Herr Ridder!
Jeg bløder et Skjold op. Læderet er stivt
Og har krummet sig.

Peder Andersøn.

Det er stivt som du selv,
Stivsindige Gubbe! Ved mit Liv! du skal bøies
Og krumme dig som det Skjold, du bløder.

Barnim.

I er vred paa Bonden?

Peder Andersøn.

Vel har jeg Grund,
Og der er et nyt Beviis paa min Paastand.
Bonden, der før var hørig og lydig,
Stoler nu paa Kongen og sætter sig op mod
Ridderne. — Han har stævnet mig til Landsthing!
(Til Skeling.)
Men, laae din Rønne saa sandt ved min Gaard,
Der skulde ikke levnes dig en Splint af den hele.

Barnim
(noget utaalmodig).

Jeg frygter, vi forsømme Tiden. Herr Bugge
Venter os paa Hald.

Peder Andersøn.

I har at befale.

(Til Skeling.)

Du vogte dig, faaer jeg dig engang i Tale!

(Han, Hertug Barnim og Følget gaae.)

Svend.

Vogte mig? For Ridderen i Plade og Jern
Har den fattige Bonde hverken Ly eller Værn.

(Gaaer ind.)

Femte Scene.

Et stort Værelse paa Hald-Slot. Døre i Baggrunden og til begge Sider. Et høitliggende Vindue tilvenstre med en Forhøining af et Par Trin.

Agnes og Gotskalk komme ind.

Agnes.

Nu, Gotskalk, bringer du Nyt fra Klostret?

Gotskalk.

Jeg bringer en Hilsen fra de fromme Søstre
Og Brev til Fru Ingeborg. Søster Helene
Lader Eder takke for de skjønne Blomster.

Agnes.

Og ellers var der Intet?

Gotskalk.

Nær havde jeg glemt —
Et skjønt Paternosterbaand. Det blev mig skjænket
Af Priorinden, da hun gav mig Brevet.

Jeg har bestemt det for Eder, ifald I vil værdes
At tage derimod.

Agnes.

Behold du det selv.

Gotskalk.

Ak nei, Jomfru Agnes! jeg er ikke saa from,
Jeg er vel for flygtig, altfor verdslig;
Jeg har intet rigtigt Held med at bede.
— Ja, jeg veed, at det er en syndig Tale.
Men tidt, under Bønnen til den hellige Jomfru,
Naar jeg ret vil være from, vildes mine Tanker.

(Rækker hende Paternosterbaandet.)

Tag I derimod. Jeg er bedre tjent med
At lægge min Velfærd i Eders Hænder.
Naar I beder for min Lykke, vil det gjøres som I beder.
Og er det muligt, I kan ønske mig ondt —
Jeg giver mig tilfreds.

Agnes.

Skam dig, Gotskalk!
Du veed ikke selv, hvor syndigt du taler.

Gotskalk.

Tilgiv mig! I seer, jeg trænger til Forbøn.
I forskyder mig dog ikke?

Agnes.

Nei! frygt ikke.
Det er from Pligt at anraabe Himlen

For Den, der er forladt og eensom i Verden.
Din Fader er død, du har ingen Moder.
Der er Ingen, der bønfalder Himlen i dit Sted,
Naar du forsømmer Ottesang og Messen.
Agnes skal bede for den flygtige Gotskalk.

Gotskalk.

Ak, Jomfru Agnes! Eders Godhed er for stor.
Gotskalk er ikke eensom i Verden.
Han har Eder, han har sin unge Herre,
Han er ikke forladt, han har Svende, han kan elske
Med Troskab og af et hengivent Hjerte.

Agnes (afbrydende).

Det er sandt, du har lovet mig den Vise, du har digtet.

Gotskalk

(tager en lille Pergamentsrulle frem).

Her er den, Jomfru Agnes; jeg har bragt den med.
Den kan synges som Axel Thordsøns Vise.
Den har samme Omqvæd; det passer paa Grev Gert:
„Lykken den vender sig ofte om."

Agnes.

Tak; jeg skal see, jeg kan lære den iaften.

(Ebbe kommer ind.)

Ebbe.

Herr Bugge kommer hid med fremmede Herrer.

Agnes (til Gotskalk).

Siig det til min Faster. Jeg selv gaaer ind.

(Hun, Gotskalk og Ebbe gaae til forskjellige Sider.)

Sjette Scene.

Niels Bugge. Hertug Barnim. Peder Andersøn. Offe Stigsøn.

Bugge.

Hertug Barnim! velkommen i Niels Bugges Huus!

Barnim.

Jeg takker, Herr Bugge, og takker Jer dobbelt,
Hvis jeg tør tage Jer flux paa Ordet.

Bugge.

I mener?

Barnim.

Hvis jeg i Sandhed er velkommen.
En Mand kan ikke skilles fra sit Rygte;
Det gaaer jevnsides med ham, trykker ham ned
Eller løfter ham, alt som han selv er det værd.
Men en Mand kan ei heller lettelig skilles
Fra det visse Budskab, han bringer i et Huus.
Den Gunst, han tør vente, stiger og synker
Med Budskabet. Lyder det venligt for Øret,
Da hædres han selv. Men vækker det Vrede
Eller Misnøie, lider han selv derunder.

— Jeg tør ikke troe, jeg er ret velkommen,
Før jeg har røgtet min Herres Ærind
Og I har hørt det med et gunstigt Øre.

Bugge.

Jeg fatter hvad I mener. Dog tael kun frit!
Vi skjelne mellem Manden og det Bud, han bringer.

Barnim
(træder et Skridt tilbage).

Mig sender Mechlenborgs Hertug, Albert,
Til ærlig og velbyrdig Mand, Herr Bugge,
Til hver især, Ridder og Væbner,
Med hvem han staaer i Venskab og Forbund.
Han sender Eder Bud og bliden Tale.
Den ædle Hertug har overveiet længe,
Hvorlunde der fødes Ulempe dagligt
Af disse Feider med Danmarks Konge.
Han ønsker Forlig og Sone. Han raader
Eder, velbyrdige Mænd, til det Samme.

Peder Andersen.

Forlig med Valdemar? Aldrig, Hertug Barnim!

Offe Stigsen.

Det vil falde svært at faae det istand.

Barnim.

Det har han betænkt. Han er derfor villig
At være Midler mellem Eder og Kongen,

Og har betroet Sagen i mine Hænder.
Jeg gaaer imorgen til Kongen i Viborg;
Jeg trøster mig til at bevæge Hans Naade
Til Sammenkomst med Eder, til mindeligt Møde.
Det er vel paa Tid, at al denne Feide
Aflægges og stilles, at Landet faaer Fred.

Bugge.

Vel er det høi Tid, Landet faaer Fred.
Men I kan troe mig, Hertug Barnim! troe mig paa
mit Ord:
Valdemar ønsker mindst et Forlig.
Han har et stolt, et hovmodigt Hjerte.
Han traadte helst Rigets ypperste Mænd
Under Fødder, naar det kunde gaae som han vil.

Barnim.

I gjør Eders Konge Uret, Herr Bugge!

Bugge.

Har jeg ikke forsøgt det? For syv Aar siden,
Da Feiden var i Udbrud, fik han mig lokket
Til Kallundborg. Der skulde vi forliges.
Hvad Udfald fik det? Vi var' til hans Spot,
Og maatte gaae hjem med uforrettet Sag.
Aaret derpaa var der atter et Møde,
Og for to Aar siden, da Feiden var fornyet,
Tog vi atter derover — og Alt uden Nytte.

— I skal ikke troe mig, men spørg I Herr Stigsøn,
Herr Andersøn —

Offe Stigsøn.

Desværre, det kan vi bevidne.

Barnim.

Saaledes er han ikke kjendt hos os.
I veed, han har været i Pommern med Hæren.
Mechlenborg var dengang i Feide med os
Og fik Hjælp af Jer Konge. Men han mæglede Fred,
Og fik Navn af en klog og duelig Herre.

Bugge.

Hertug Barnim! I kan ikke sammenligne vel
Lante Pommern med Jylland. Saavidt vort Land
Strækker sig, ligger det frit og aabent
For hiint vrede og vildsomme Hav.
Fra umindelig Tid var Kysten udsat
For Vikingers Anfald. Een søgte Tilhold,
En Anden lokkedes af Lyst til Bytte;
Og idelig styrted' fra Holsteen og Slesvig
Sultne Skarer ind over Grændsen.
Klemt' inde som mellem Barken og Træet
Maatte frie og frelse Mænd værne for Landet.
Vi har selv, og med vort Blod, i betrængte Tider
Forhvervet de Rettigheder, vi nu vil hævde.

Barnim.

Og disse Rettigheder nægter Eder Kongen?

Offe Stigsøn (bitter).

Af nei, Hertug Barnim! han nægter dem ikke,
Han slaaer dem kun hen i Vind og Veir.
Han forhaler Tiden —

Peder Andersøn.

Og alt desimellem
Beskatter han Landet. Hans kostbare Tog
Snart ind i Tydskland, snart til Sverrig
Har vi redet ud i dyre Domme.
Riddernes Gaarde, fra Slægt til Slægt
Fritagne for Afgift, maae nu holde hid.

Offe Stigsøn.

Han skaaner Ingen, hverken Høi eller Lav;
Og Loven er hans Skalkesskjul. Jord og Fæmon,
Der i Mands Minde har fulgt vore Gaarde,
Bliver nu dømt os fra og lagt til Kronen.

Barnim.

Det er svære Klagepunkter, Herr Stigsøn!
(Til Bugge.)
Og hvad er nu Eders Fordring til Kongen?

Bugge.

Min Fordring er ikke ny, den er gammel.
Jeg vil, at Kongen skal fæste sig til Riget
Som hans Fader, Kong Christoffer. Jeg vil, han skal give

Tydelig Forpligt hvad han skylder sine Mænd,
Hvad han skylder Klærker og den fattige Almu'.

Barnim.

Men den, har man sagt mig, har han givet.
En Beslutning, troer jeg, tagen i Nyborg —

Offe Stigsen.

Som han aldrig har holdt.

Bugge.

Og som heller ikke gavner.
Valdemar er snu, han forstaaer at krænge
Sine Ord som en Handske, naar det er til hans Fordeel.
Da Kong Christoffer tog Riget efter sin Broder,
Da forlangte vi en Haandfæstning, jevn og klar.
Vi holdt det for ret og gavnligt, at Kongen
Forskrev sig til Riget med Haand og Seigl.
Dengang bestemtes, at fri og frels Mand
Aldrig skulde tvinges til at gaae i Leding;
At Dannerkongen ei maatte feide paa Nogen,
Uden med de bedste Mænds Fuldbord og Villie.
Ingen fri Mand turde han stevne
Strax for sit Retterthing. Brød han herimod,
Da var' vi fri og qvit for vor Eed og Troskab.

Barnim.

Vel tvivler jeg stærkt, at Kongen giver efter
I hvert af disse Punkter; men det gjælder et Forsøg.

Bugge.

Det lykkes os ikke. Vee Den, der vil rokke
Valdemars alvorlige, hans heftige Villie!

Barnim.

Herr Bugge! jeg undres høilig, at I,
At Mænd, som Herr Stigsøn, Herr Andersøn, nægte
At række Haanden til mindeligt Forlig.
Valdemar er tapper, han har Venner i Tydskland.
Hans seierrige Vaaben er' faldne tungt
Over Eder. I mindes Slaget ved Gamborg!
I mindes, han foer frem med Ild og Sværd
Mod Flensborg By.

Peder Andersøn.

Min ædle Hertug!
I er kun underrettet halvt som det lader.
Endnu har han ikke faaet Bugt med os;
Endnu kan han huske vort Indfald i Fyen;
Endnu kan han og hans Lehnsmand behøve
Tid at forvinde Randers Bestolding.

Barnim.

Randers Bestolding? Eders egen By!
En af Jyllands rigeste Stæder!
Den er I stolt af at ængste med Feider?
Vee Danmark, naar Rigets indfødte Mænd
Glædes ved dets Jammer, glædes ved at vende

Braadden imod dets eget Hjerte!
— Og hvad stoler I paa? Jyllands Befolkning
Er kjed af Feiden; den sukker efter Fred;
Den seer daglig sin Undergang for Øie.

Offe Stigson.

Min Hertug! vi stole paa vor gode Sag.

Peder Anderson.

Vi stole paa Bistand af mægtige Mænd.
Greverne af Holsteen, og Slesvigs Hertug
Er i vort Forbund. Erik af Sverrig,
Ja selv Kong Magnus gjør Sag med os.

Barnim.

I stole saa længe paa fremmede Fyrster,
Indtil Den, I har bygget allermeest paa,
Vorder Eder værst.

Offe Stigson
(forskende).

Mener min Hertug,
Vi kan ikke bygge paa Holsteens Løfter?

Barnim.

Det maa I vide bedst. Den erfarne Mand
Betænker, vor Tid er høist ustadig.
— I ædle Herrer! jeg har røgtet mit Ærind.
Jeg har talt og sagt efter medgiven Indsigt
Alt hvad den redelige Mand kan tale.
I har stoppet Eders Øren for et velmeent Raad.

Men I staae til Ansvar. I Ebers Haand
Er Landets Velfærd, umyndige Børns
Og værgeløse Qvinders Skjebne nedlagt.
I see Jer vel fore! Den Tid kan komme,
Da hverken Seier eller Fred er med Hæder at vinde.
(Gaaer.)

Bugge
(der hidtil har gaaet grublende op og ned, standser ham).
Bliv, Hertug Barnim! I skal ikke beskylde
De jydske Mænd for halsstarrig Stivsind.
Vi skal gjøre som I ønsker, endnu et Forsøg.

Barnim.
Vel, vel, Herr Bugge! det maa jeg lide.

Bugge.
I skal selv være Vidne til Kongens Møde
Med Jyllands Riddersmænd. I selv skal dømme,
Om jeg har faret med Tant for Eder.
— Herr Andersøn og Stigsøn er' vel af min Mening?

Offe Stigsøn.
Vi har overgivet Sagen til Eder.

Peder Andersøn.
Det har vi.
Dog synes det mig i al Fald bedre,
Vi gaae til Dannerhof, nu det er nær.
Dér kan Jyllands Bisper med os
Overveie Sagen. Den kræver Betænkning.

Barnim.

Nei, ingen Betænkning! I angre det ikke,
At I har lyttet til et venligt Raad. —
Af et Møde her, paa Eders egen Grund,
Lover jeg mig Meget. — Nu gaaer jeg imorgen
Til Kongen i Viborg, og sender Eder Bud.
Naar Alle vil føie sig, haaber jeg til Gud,
At jeg vorder et Fredens Værktøi for Riget.

(Gaaer.)

Bugge.

Gid det vorde saa vel!

(Til Andersøn.)

I vente mig her!

(Han og Offe Stigsøn følge med Hertug Barnim.)

Peder Andersøn (ene).

Et Møde med Kongen! det skal gavne stort.
Det var aldrig skeet, havde jeg maattet raade.

Syvende Scene.

Peder Andersøn. Fru Ingeborg. Siden **Niels Bugge.**

Fru Ingeborg.

Er Hertugen gaaet?

Peder Andersøn.

Ret nu tog han bort.

Fru Ingeborg.

Hvad var hans Ærind?

Peder Andersøn.

Han har lokket Eders Husbond
Og os Andre til mindeligt Forlig med Kongen.

Fru Ingeborg.

Vor Frue i Karup være lovet!

Peder Andersøn.

Ja ja!
Naar det blot gaaer godt. Niels Bugge og vi Andre
Skal stædes til mundtlig Møde med Kongen.

Fru Ingeborg.

Min Herre med Kongen? Nei, det gaaer ikke godt.
Kan det ikke gjøres om, kan ei Bugge bevæges —

Peder Andersøn.

Nei, Fru Ingeborg! det er ugjørligt.

(Bugge kommer tilbage.)

Bugge
(til Peder Andersøn, tagende ham afsides).

Veed I, her er et Sendebud fra Sverrig?

Peder Andersøn.

Hvad vil han?

Bugge.

Ja, deri stikker det netop.
Han er snu og forsigtig og veier sine Ord.
Han har Noget i Baghaanden, mener Offe Stigsøn.

Peder Andersøn.

Hvor er dette Bud?

Bugge.

Han er nu paa Bjørnsholm,
Hos Stigot, Eders Broder. Kan I vinde derhen
Imorgen efter Landsthing?

Peder Andersøn.

Derpaa tvivler jeg ikke.

Bugge.

Og sende mig betids Eders visse Bud?

Peder Andersøn.

I kan stole derpaa. — Er der ellers noget Nyt?

Bugge.

Hm! Nyt just ikke. Stigot Andersøn mister
Imorgen fem Sogne paa Viborg Landsthing.

Peder Andersøn.

Han mister dem?

Bugge.

Upaatvivleligt. Kongen
Har opdrevet Vidner fra Øster og Vester.
I kjender jo hans Maade.

Peder Andersøn.

Og det skal vi see paa?
Hør, Bugge! i Eders Sted havde jeg aldrig
Gaaet ind paa Forliget. Men godt! — som I vil...

I skal sande mine Ord. Farvel!

(Til Fru Ingeborg.)

Farvel!

(Gaaer.)

Bugge.

Nu Ingeborg, vil du tale med mig?

Fru Ingeborg.

Palne Johnsøn, vor Svoger, er inde hos mig.
Han beder om en Samtale med Eder.

Bugge.

Palne?

Nei, Ingeborg, nei! det baader os ikke.
Jeg har Intet at skifte med ham.

Fru Ingeborg.

Min Herre!

I mindes, der maa fattes snart en Beslutning
Med Agnes, min Slægtning. Palne Johnsøn ønsker
At tage hende med, naar han reiser med Kongen.
Hun har Godser i Fyen, nær ved Svendborg.

Bugge.

Som I vil. Hun er din og Palnes Slægtning.

Fru Ingeborg.

Men I veed, vi har talt om ... I veed, der var
Et venligt Forlig mellem Agnes Moder
Og Eder, at vor Knud, naar Agnes blev voxen —

Bugge.

Skal forenes med hende. Det staaer ved Magt.

Fru Ingeborg.

I troer da —

Bugge.

At Knud kan reise med Kongen?
Det kan han. Han følger Valdemar helst.
Min Efterfølger paa Hald bliver han neppe.

(Da Fru Ingeborg tøver.)

Er der mere du vil?

Fru Ingeborg (frygtsom).

Ak, Palne har sagt mig ...

Bugge (utaalmodig).

Hvad har Palne nu sagt?

Fru Ingeborg.

Tilgiv Eders Hustru!
Dag og Nat har jeg stridt med mig selv
Og med mit Hjertes tvivlraadige Vanghed.
Min Herre! Eders mandige Hu kan ikke
Fatte den Frygt, der ængster en Qvinde.
I færdes aarle og silde mellem Mænd,
Der tænke som I. Eders Liv henrinder
Under et uroligt, men virksomt Dagværk.
Eders Hustru sidder hjemme. Hendes Andeel er Angst.
Den fødes med Husets stille Sysler.
Som et Bulder om Natten, et Slag paa Porten,

Naar Gaarden er stille, gjenlyder dobbelt,
Saaledes ængster hvert Bud, der kommer,
Hvert Rygte dobbelt mig i min Stilhed.
Anderledes var det, da Feiden begyndte.
Eders Iver rev mig hen. Jeg saae Eders Mandbom;
Jeg saae, at de bedste Mænd i Landet
Byggede paa Eder meer end paa Hæren.
Men Aar er' forløbne, Eders Liv forbittret,
Mange, der stolede paa Eder, faldne fra;
Mange betvivle den Sag, vi forsvare.
I har ringe Løn for al Eders Møde.
Mig gruer for Fremtiden. — Nu kommer Palne ...
Hvis det var sandt hvad han siger ... hvis Kongen —

Bugge.

Hvis Kongen —?

Fru Ingeborg.

Af, Kongen har sagt, han vil sætte
Sit Liv, sin Krone derpaa, at Hald
Skal jævnes med Jorden og I forjages.

Bugge.

Hvor vil du lytte til den daarlige Tale?
Er Hald et Brædehuus? Gives der i Landet
En stærkere, bedre befæstet Gaard?
Jeg har bygget den selv; dens Fasthed og Styrke
Er bleven til et Ordsprog. Hald er for os
Hvad Hjelm har været engang for Marsk Stig.

Jeg haaber, jeg kan bie Kongen paa Hald,
Enten han vil storme, eller han vil stride.

Fru Ingeborg.

Min Herre! I vide mig den eneste Bøn:
I tale med Palne; han kan bedre forklare —

Bugge.

Nei, Ingeborg! Hidtil har jeg raadet mig selv.
Vil Gud, skal det ogsaa skee herefter.
Palne Johnsøn soler sig i Kongens Straaler.
Hver Dag, der kommer, kan bringe Marsken
En Gunstbeviisning, en Naade. Hvad Under,
At han troer, Alt er gjørligt for Kongen,
Han, der blegner, naar Volmer rynker Panden.

Fru Ingeborg.

Han mener os det vel. I kan troe Eders Hustru.
Ordsproget siger: Før svige de Svorne
End de Baarne; det gjælder i Sandhed om Palne.
Det er ikke fra ham, jeg har min Angst.
Ak nei, man kan vel ængstes og tvivle
Og spørge sig selv: Er det ogsaa Ret
For Gud og Mennesken at staae saa haardt,
Saa yderligt paa vor Sag mod Kongen?
I vredes ikke, min Herre! Betænk,
Vort eneste Haab er Holsteens Grever.
Der er intet Gode ved dette Forbund.

Aldrig, saavidt vi mindes, har Holsteen
Havt venligt Sindelag til Danmarks Rige.
Det har styrket sig ved vor bittreste Nød.
Vi har oplevet begge den trængselfulde Tid,
Da Greverne var os en blodig Svøbe.
Og nu er det kommet saa vidt, at Holsteen
Er Ebers, er Jyllands sidste Tilflugt.
Det er kommet saa vidt, at vi maae ængstes
At dette jammerfulde Haab skal briste.
Min kjæreste Herre! det var visselig velgjort,
Om I atter nærmed' Jer Kongen forsonligt.
Man har sagt mig, der er et Møde berammet:
Giv da efter! gjør Ende paa al den Jammer!

Bugge.

Min Ingeborg! forjag de urolige Tanker!
I lang Tid har vi levet med hinanden,
Deelt Ondt og Godt. Har jeg ikke bevaret
I al den Tid en Dannemands Rygte?
— Det er svært at sige hvad den redelige Mand
Skal helst gribe til under Vilkaar som vore:
Enten harmes i Stilhed, i Stilhed see paa
Den Uret, hvoraf hans Inderste krænkes,
Den Ulov, der voxer langsomt, men daglig
River et Felt af hans Friheds Vaaben;
See det i Stilhed, tænke, det er bedre,
Han og hans Jevnlige trædes under Fødder,

End at Oprørs-Luen tændes i Landet;
Eller han skal i sit Hjertes Vrede
Væbne sig og tænke, det er tifold bedre,
Landet har Feide, end hiin daglige Brøst.
— Jeg har valgt det Sidste. Der er Ingen, der raader
For den Dag, der kommer. Men jeg skal holde Stand!
End maa det siden gaae som det kan.
(Gaaer.)

Fru Ingeborg.
Jeg vidste det: han er ubøielig som altid.

Ottende Scene.

Fru Ingeborg. Palne Johnsøn.

Palne Johnsøn.
Min kjære Fru Ingeborg! I lader mig vente.
Jeg er ikke meget taalmodig, veed I,
Og min Tid er knap. — Hvad Besked faaer jeg?

Fru Ingeborg (hurtig).
Om Agnes, Herr Johnsøn? — Jeg har talt med min Herre.
Der er Intet iveien.

Palne Johnsøn.
Nu, det er mig kjært.
Det Giftermaal har jeg tænkt paa længe.
Hans Naade, Kongen, har oftere talt

Om Agnes til mig. Han har kjendt hendes Moder
Og agtet hende høilig. Jeg veed, han har nylig
Spurgt sin Kammermester, om Agnes lider vel.
Nu, seer I, Fru Ingeborg! saa mener jeg som saa:
Et Giftermaal som dette kan forsone Hans Naade,
Og med Tiden vorde til Gavn for Alle.

Fru Ingeborg.

Det give Gud!

Palne Johnsen.

Hun maa reise med mig,
For Godsernes Skyld. Knud kan følge med,
Eller komme til Høsten.

Fru Ingeborg.

Han reiser med Eder.

Palne Johnsen.

Saa meget destobedre. Nu staaer kun tilbage
— For I seer, jeg har Hast — at I kalder Eders
Husbond.
Jeg maa tale med ham.

Fru Ingeborg
(noget forlegen).

I har ham vel undskyldt.

Palne Johnsen.

Undskyldt? Hvad nu?

Fru Ingeborg.

Ogsaa hans Tid er knap.

Palne Johnsøn.

Gud bedre det som han bruger sin Tid.
Det veed man, det er ikke til Rigets Tarv,
Naar Niels Bugge har Ufstunder.

Fru Ingeborg.

Skaan mig, Herr Johnsøn!

Palne Johnsøn.

Ja, jeg maa sige min Mening reentud.
Det er ikke Tider hvor man gjør Omsvøb.
I kan troe mig, min Frænke! Vel er jeg en aflagt
Og udlevet Krigsmand; men Erfaring har jeg,
Og er at stole paa i al min Vandel.
Jeg er ikke som hiin opløbne Sværm
Af tydske Mælkemunde, der færdes til Hove.
De har Eet paa Tungen, et Andet i Hjertet.
Saadan tydsk Letfærdighed skjøtter jeg ikke.
Men derfor bør I ogsaa høre, naar jeg taler,
Og særdeles Eders Husbond. Det er Intet for ham,
At lægge Raad op med Andersøn og Stigsøn.
Vil han høre paa mig, saa giver jeg mit Ord paa,
At han paany kommer i Gunst hos Kongen.

Fru Ingeborg
(noget stødt).

Herr Johnsøn! troe endelig ikke, min Herre

Venter en Gunst for sig eller Sine.
Alt hvad han venter er Kongens Reisfærd.
Aldrig har han spurgt om Kongens Naade.

Palne Johnsøn (vred).

Ja, jeg veed det, han slaaer i sin Hovmod Vrag paa
Dannerkongens Naade. Det synes ham bedre
At søge Gunst hos Stigot paa Bjørnsholm,
Den forræderiske Marsk, og hos andre hans Lige.
Men I kan hilse ham, nu har Legen en Ende.
Kongen har været lemfældig, han agter
At fare med Strenghed mod ham, mod Alle,
Der er Forrædere mod Land og Rige.

Fru Ingeborg (opbragt).

Nei, nei, Herr Johnsøn! I gaaer lidt vel vidt.
Forræder mod Landet var min Husbond aldrig.
Han værner om sin Rede. Det gjør Høgen og Glenten
Saa godt som Duen og den fattigste Graaspurv.
Fred og Feide staaer aaben for Enhver,
For Ridderen som for hans ringeste Svend.
Endnu skal der kjendes i Sagen, om Kongen
Har undt os at nyde Freden i Jylland.
I er ikke Mand til at dømme Niels Bugge.
Hans Navn gaaer vidt over Landet. Hans Rygte
Har endnu ikke lidt noget Skaar. Men jeg mærker,

Frender er' altid Frender værst,
Og nuomstunder helst. — Jeg beder Eder, tie!
I er velkommen, naar I kommer i mit Huus;
Men Tand for Tunge! Niels Bugges Hustru
Er den sidste, der taaler Eders hadske Beskyldning.
(Gaaer ind.)

Palne Johnsen.

I vil angre det, Fru Ingeborg! troe mig paa mit Ord!
(Gaaer ud ad Hoveddøren.)

Anden Act.

Første Scene.

I Viborg. En Plads eller et Torv med Træer og enkelte Huse. Landsthinget holdes. Inden for det firkantede Rum, der dannes ved Thingstokke, sidder i Baggrunden Landsdommeren og otte Thingmænd, fire paa hver Side af denne. Tilhøire **Kongen**, **Palne Johnsøn**, **Junker Christoffer** og **Hertug Barnim**. Tilvenstre **Offe Stigsøn**, **Peder Andersøn** og Flere.

Bagved Thingstokkene, paa alle tre Sider, er en stor Mængde af Almuen forsamlet. Mellem disse Kongens bevæbnede Mænd. Iblandt Almuen sees **Svend Skøling**, **Helias** og **Tue Lange**, den sidste i ridderligt Costume.

Kongen.

I har nu hørt og overværet Sagen, Herr Stigsøn!
Jeg haaber, I skal selv bekjende, at Kongen
Er gaaet lovlig tilværks. Vi har ædsket paa Thinge
Vidnesbyrd af gode og ærlige Mænd.
Vi har fremlagt Breve. Vi selv sidde her;

Vi har aflagt Thronens kongelige Smykke;
Som Undersaat, ja som den fattigste Bonde
Gjøre vi kun Fordring paa Lovens Medhold.
Fem Sogne, der ligge under Galtens Herred,
Har Eders Fader, Herr Stigot paa Bjørnsholm,
I Aar og Dag besiddet med Uret.
Vi har godtgjort, at disse Sogne har tilhørt
Danmarks Krone i mangen faur Dag.
Eders Fader er stevnet; I møder i hans Sted.
Hvad har I nu slutteligt at svare til Sagen?

Offe Stigsøn.

Herr Konge! Min Fader har været Eders Mand
I vanskelige Tider. Han har tjent Eder trolig
I Esthland og ellers, og været paa Eders Bedste.
Mindst havde han ventet, nu han gjøres gammel,
At lønnes af Eder med en Stevning som denne.

Kongen.

Herr Stigsøn! Hvis Eders Fader har tjent os —
Vi har lønnet ham fyrsteligt. Derom vidner
Hans Rigdom og Magt. Hold Eder til Sagen.

Offe Stigsøn.

Jeg gjentager hvad jeg alt har sagt:
Min Fader har erhvervet Sognene med Rette.
Det var den Tid, da Eders Fader Christoffer
Var død, og Riget var uden Styrer.
Tiden var urolig. Ingen kunde vente

Lovligt Beviis, om Det, han erhverved',
Tilhørte Besidderen ret og lovligt.
Disse Sogne har han eiet uhindret og uſtevnt
Henved treti Aar. Han ſtevnes først nu.
Men Hvo kan bringe Vidner og lovlig Hjemmel
Om en Sag, der taber ſig langt i Tiden?

Kongen (heftig).

Hvo kan bringe Vidner? — Guds Død, Herr Stigsøn!
Har vi ikke bragt Vidner og kongelige Breve?
Har I ſelv ikke hørt —? Herr Johnsøn, læs op!

Palne Johnsøn
(læsende).

„Anno domini 1359, Fredagen næſt for St. Hansdag, da vor kjæreſte Herre, Herr Valdemar, de Danſkes og Venders Konge ...“

Kongen.

Videre! Videre!

Palne Johnsøn.

... „bleve trende, i alle Maader uſtraffelige Kongebreve for os fremlagte, det første fra Kong Valdemar, der gav Loven i Danmark, det andet fra Kong Erik, der blev ſlagen ved Finderup, det tredie fra Kong Chriſtoffer, i hans ſidſte Regjerings-Aar; efter hvilke Breve det er bevundet og klart for Alle, at fem Sogne, der ligge under Galten-Herred, Broſjerding, og nu ere med Urette og injusto titulo i velbyrdige Mand,

Herr Stigot Andersøn af Bjørnsholms Værge, have fra Arilds Tid fulgt Danmarks Krone og ere ved ingen lovlig Hjemmel kommen Herr Stigot Andersøn tilhaande."

Kongen.

Har I hørt, Herr Stigsøn? Hvormed vil I tænke
At gjendrive disse klare Beviser?

Offe Stigsøn.

Det er Eders Gavn, Herr Konge! at jeg ikke
Kan tænke paa at svække dem.

Kongen.

Der har I Ret.
Men sig ikke mit, sig Danmarks Krones.
Dens Gavn er jeg sat til af Gud og Folket
At paasee; dens Gavn har jeg varetaget nu.
— Og saaledes mener jeg, at al denne Trætte
Er lovlig afgjort. Vi paabyde herved
En bestandig Taushed i Sagen selv,
Og skal Intet handles om den, undtagen
For os og vor Foged.
(Til Palne Johnsøn.)
Hvad Sag følger næst?

Palne Johnsøn.

Nu følger den sidste. Jordegen Bonde,
Svend Skøling, klager over Vold og Hærværk.

Kongen.

Ere Vidnerne hørte?

Palne Johnsøn.

Jo, Eders Naade.

Kongen.

Lad Bonden træde frem.

(Svend Skøling kommer frem.)

Hvad har du at klage?

Svend.

Herr Konge! jeg har kjøbt mig neden for Hald
Ved Søen, hvor Adelveien løber forbi,
Et Huus med Vænge og Marker. Det har jeg,
I Mangel af et bedre, gjort til Herberg.
Der finder veifarende Mand et Ly,
Naar Natten falder paa eller Frosten tvinger.
Reiser han videre, giver han mig villig
En ringe Gjengjæld. Dermed er' vi begge
Hjulpne, troer jeg, baade han og jeg.
Nu driver mig en yderlig Nød til at klage
Over Herr Andersøn, den strenge Ridder.
Han er kommen til vort Huus, med tredive Svende,
Med Heste og Hunde. Kornet red han op
Og brød ind i Huset. Os jog han ud.
Svendene blev' drukne, slog sønder mit Boskab,
Væltede Kruus og Tønder, og spildte

Den brune Mjød og den klare Viin.
— Jeg mener, det var en uskjellig Medfart.

Kongen.

Det synes os dog ikke. At en ædel Ridder,
Særdeles en Mand som Herr Andersøn, drikker
Din Viin og Mjød, maa du regne for en Ære.

Svend.

Gud naade mig for Æren, var det blot ingen Tort.

Kongen.

Sandtnok, han har ødet dit Korn, han har opbrudt
Alle dine Døre — Valdemar Lovgiver
Kalder det Hærværk. Nutildags tænker
Ridderen ikke nær saa strengt.
Du og dine Lige, min kjære Bonde,
I er' til for at Ridderen kan trives desbedre.

Svend.

Naadigste Herr Konge! det er ei Eders Alvor.
I er sat af Gud til at haandhæve Loven.
I har Navn og Rygte for at fare med Strenghed
Mod Høi og Lav, retfærdig mod begge.
Jeg har stolet paa Eder meer end paa Loven.
I vil ikke lade mit Haab staae tilskamme.

Kongen.

Herr Andersøn! hvad har I at svare til Bondens
Haarde Beskyldning?

Peder Anderson.

Slet Intet, Eders Naade!

Kongen.

Nu, det maa jeg lide, det Svar er fyndigt.
Men I vaere Jer vel! Eders Sag staaer slet.
Det er bevundet for Retten af Dannemænd, seer jeg,
At Bonden har skjellig Grund til at klage.
Søg nu at rense Jer for denne Sag.

Peder Anderson.

Mit Svar er kort: Naar Ridderen og hans Svende
Reiser gjennem Landet, kan han lidet agte,
Om han rider Bondens Gaasesti ned.

Kongen.

Ei, ei, Herr Anderson! jeg tænker, at Bønder
Er ikke Gjæs for det de er' graa.
I kjender Loven. I veed, den er skjærpet.
Ved Dannerhoffet, vi har holdt i Nyborg,
Blev det strengt forbudt uskjelligt at gjæste
Klerker og Bønder.

Peder Anderson.

Det veed jeg, Eders Naade,
Men tillige veed jeg, I selv har brudt Jer
Saa lidt om Nyborg Beslutning, at vi
Har heller ingen synderlig Agt for dens Bud.

Kongen.

Er det Eders sidste Tilsvar?

Peder Andersen.

Mit sidste.

Kongen.

Saa er det paa Tid der kjendes i Sagen.

(Reiser sig.)

Der staaer skrevet: Med Lov skal man Land bygge
Men vilde hver Mand nøies med sit Eget
Og unde Næsten hvad Gud ham beskjærer,
Da trængte man hverken til Lov eller Dommer.
Nu er det ret og velgjort, at Den,
Hvem ikke Gudsfrygt og Kjærlighed til Næsten
Holder til Retfærdighed, at han maa tvinges
Af menige Landslov og Frygt for Straffen.

(Til Andersen.)

I har forsyndet Jer svart mod en hjælpeløs Gubbe.
I har hverken brudt Jer om Skam eller Ulov.
I burde, hvis Loven skeete fyldest, dømmes
Til at miste Jer Fred. Men af særdeles Hensyn
Og af kongelig Mildhed ville vi nøies
Med at dømme Jer til Bod og fuld Erstatning
Efter gode Mænds Kjendelse. — Retten er hævet.

Almuen.

Hil Valdemar Konge!

Svend Skøling

(med en taknemmelig Bevægelse).

Naadigste Herre!

Kongen.

Gak hjem til dit Huus og gjør din Gjerning!
Jeg haaber, for Eftertiden skal Ingen
Bryde din Gaardsfred.

(Under det Følgende forlade Offe Stigsøn, Peder Andersøn, Svend Skøling og Almuen Scenen. Rettens Tjenere oprykke Thingstokkene o. s. v. Helias, Tue Lange og nogle Bevæbnede forblive i Baggrunden, Kongen og Palne Johnsøn i Forgrunden. Hertug Barnim og Junker Christoffer holde sig noget tilbage.)

Kongen.

Palne, mig tykkes,
Peder Andersøn og din Svoger Offe blev' vrede.

Palne Johnsøn.

Man er sjelden glad, naar Sagen gaaer imod.
Vi har vundet fem Sogne; kan hænde, vi har tabt
En mægtig Mands Venskab.

Kongen.

Aldrig har jeg skjøttet
Om slige Æreforgjætteres Venskab,
Mindst om deres Fjendskab. Lad dem kun mærke,
At Dannerkongen end har Magt i Landet
Og en god Fortrøstning. Lad dem betænke,
At Den faaer at lude, der har lave Døre.
(Til Barnim, der nærmer sig med Junker Christoffer.)
Nu, Hertug Barnim! I gjør os vel Selskab
Paa Jagten. Ei sandt?

Barnim.

Det gjør jeg med Glæde.

Kongen.

I og min Søn Christoffer følges ad.
(Til Palne Johnsøn.)
Lad saa Alt være rede.

Palne Johnsøn.

Eders Naade vil erindre,
At Broder Helias fra Esrom har Løfte...

Kongen.

Er han her?

Palne Johnsøn.

Han venter netop nu paa Befaling.

Kongen.

Lad ham komme. Jo mere fra Haanden desbedre.
— Palne! vent lidt. Er der ingen Efterretning
Fra Henning Podebusk?

Palne Johnsøn.

Nei.

Kongen (eftertænksom).

Er der ikke?

(Helias og Tue Lange nærme sig. Barnim og Junker Christoffer gaae. Palne Johnsøn trækker sig tilbage.)

Helias

(afsides til Tue Lange, mens Kongen hilser paa Barnim).

Lad nu mig tale først med Kongen.

Tue Lange.

Som I vil.

Kongen (til Helias).

Vor Marsk har sagt os, I har en Klage.

Helias.

Paa mit Klosters Vegne, naadigste Konge!

Tue Lange.

Og fremdeles paa mine, Herr Konge!

Kongen.

Hvem er I?

Helias.

Tue Lange, Herremand fra Fyen. Hans Klage
Er tildeels forbundet med min.

Kongen.

Saa tael!

Helias.

Sagen, Eders Naade, betræffer en Fordring,
Vitskøl- og Øm-Kloster har til Herr Bugge
Paa hans Huusfrues Vegne. Fordringen angaaer
En Mængde Jorder og Gods, jeg har her
Vidtløftig beskrevet. Alt dette blev
Velvillig skjødet til Klostret i Øm
Af Peder Vendelboe Drost, Fru Ingeborgs Fader.
Vel havde Drosten forinden pantsat
Til Kapitlet her i Viborg de samme Jorder,

Men givet Øm en beskreven Fuldmagt
Til at indløse samme. Jeg beder Eders Naade
Lægge Mærke hertil: Øm Kloster fik
Rettighed til Indløsning. Denne Fuldmagt,
Samt Skjødet og Alt hvad dertil hører
Blev gjemt i Vitskøl, der er Moder til Øm,
Og hvis Pligt det er at paasee dets Tarv.
Vitskøl igjen er en Datter af Esrom;
Eders Naade veed, det er anlagt og bygget
Af Brødre fra vort Kloster. Altsaa maa Esrom
Atter tage sig af Øm og Vitskøl.
— Eders Naade fatter?

Kongen
(der har hørt opmærksom til).
Bliv I kun ved.

Helias.
Nu, har Kapitlet og Kanniferne herstedś
Faaet Pantsætnings-Summen betalt af Herr Bugge,
Og altsaa overdraget ham deres Ret.
Herr Bugge har atter skjødet al Jorden
Til Nørreklosters Munke. Han nægter standhaftigt
At vide Noget om den første Skjødning,
Han nægter, at Øm har Indløsnings-Ret.
Der er skrevet i lang Tid og verlet Breve
Mellem os og Kapitlet; jeg har været imorges
Hos Herr Bugge paa Hald; — men til ingen Nytte.

Tue Lange
(sagte til Helias).
I glemmer mine Gaarde.

Helias (ligeledes sagte).
Ret nu skal de komme.

Kongen.
Broder Helias! den Sag er saare forviklet.

Helias.
Desværre; især da den skrevne Fuldmagt
Samt Skjødet er tabt, aldeles tabt
I Vitskøl, man veed ikke ret hvorledes.
Abbeden er from, han er mærkelig from,
Men eenfoldig som en Due. Vort Kloster har tænkt paa,
At sætte i hans Sted en erfaren Broder.

Kongen (smilende).
Maaskee Broder Helias?

Helias.
Ifald saa var,
Saa er det min Pligt at adlyde Klostret.

Kongen.
Ih nu, hvorfor ikke? Der er atter en Dag!
Abbeden i Øm har været, om jeg mindes,
Kjeldermester i Esrom.

Helias.
Det har han, Eders Naade.

Kongen.

Men sig, hvorfor har Eders Kloster ikke
Bragt Sagen for Landsthing, nu jeg er her?

Tue Lange.

Eders Naade! Broder Helias mener, at Klostret —

Helias (forskrækket).

Nei, brave Tue Lange! det mener jeg ikke.
(Sagte.)
I skal tie, har jeg sagt.
(Høit.)
Eders Naade vil indsee
At Sagen er noget svær at bevise.
Vi har stolet mere paa Underhandling.
I ældre Tider var den Ting let.
Under Eders Fader (hvis Sjæl Gud have!)
Var Kloster og Kirke høit iÆre.
En Abbeds Udsagn, hans hellige Forsikkring
Gjaldt mere for Kongen end Vidner og Breve.
(Lidt spydig.)
Nu har Eders Naade, som vitterligt, indført
Rettergang i Landet. Alt tages strengt.
Det er saare priseligt —

Kongen (alvorlig).

Det skulde jeg mene.

Helias.

Sandtnok. Men Eders Naade vil mindes,

I har lovet høitidelig Vitskøl Kloster
Gunst og Beskyttelse —

Kongen.

Selv imod Loven?

Helias.

Det siger jeg ikke. Dog kan man mene,
Eders Sjæls Frelse beroer paa Løftet.

Kongen.

Af den Mening er jeg ikke.

Tue Lange
(afsides til Helias).

I trækker
Tiden i Langdrag. I glemmer jeg er her.

Helias (til Kongen).

Imidlertid er vort Kloster langmodigt.
Det tænker idelig paa Kongens Bedste.
Eders Naade vil erindre, I skylder vor Abbed
Totusind Mark Sterling, der nu forfalde.
Han er beredt til, ifald han føies,
At forlænge Fristen.

Kongen.

Nu, det er mig kjært.
Abbed Andreas har skrevet mig til
Og nægtet mig Frist. Han behøved' dem haardt
Til Klostrets Bygning. Saa meget desbedre.

Feiden her i Jylland koster os Meget.
Nu seer jeg, hans Trang er ikke saa stor.

Helias.

Eders Naade mener da, Vitskøl-Kloster
Kan haabe —

Kongen (bestemt).

Nei. Det gaaer over min Magt.

Helias.

Herr Andreas har meent det Samme. Han sagde:
Kongen har ondt med at hytte sig selv
Mod de jydske Mænd — endsige vort Kloster.
Jeg har modsagt Herr Andreas, har sagt, han tog feil.

Kongen.

Nei, Broder Helias! misforstaae mig ikke.
Hvis Eders Fordring havde Lovens Medhold,
Ved St. Søren i Rye! Herr Bugge skulde tvinges
Til at adlyde Loven. Jeg har viist dem idag,
Jeg forstaaer at sætte min Ret igjennem.

Tue Lange
(sagte til Helias).

Hvis I ikke vil tale, taler jeg selv.

Kongen
(gjort opmærksom).

Eders Ledsager har en anden Klage?

Helias (med et Suk).

Ja, det har han, Eders Naade! Krigen i Fyen

Og Jydernes Indfald har skilt ham ved Alt.
Herr Andersøn og Bugge har et stort Ansvar.
De har nedbrændt hans Gaarde; selv blev han tvungen
Til en skammelig Flugt — han er ellers stridbar;
Og from og gudfrygtig. En af disse Gaarde
Har han skjenket til Esrom.

Tue Lange.

Egentlig min Broder.
Han selv maa vide, hvorfor han har gjort det.

Kongen
(til Tue Lange).

Hvad begjærer I nu?

Tue Lange.

Jeg begjærer Erstatning
I Guld og Sølv eller jevngodt Gods,
Samt Dannemænds Bod og Knæfald paa Thinge.

Helias (sagte).

I tager Munden for fuld.

Kongen.

Ei, Tue Lange!
Kan det ikke være mindre?

Tue Lange.

Ja, Eders Naade,
Jeg mener, Ridder Bugge fortjener ei Skaansel.
Hvis Eders Naade vil værdiges at lytte

Til mit ringe Raad, da troer jeg, man skulde
Jage Bugge fra Hald det snareste muligt.

Kongen (med Latter).

Ja, ved vor Frue! Eders Raad ere gode;
Det var vel det bedste. — Nu, slaae Jer tiltaals!
Vel muligt, vi snart give Landene Fred.
Der tænkes paa Forlig. I saa Fald vil vi
See til hvad der ogsaa kan gjøres for Eder.
Nu maa vi forlade Jer. Vi skal paa Jagt.
Har I Lyst at gaae med?

Tue Lange.

Jeg takker Eders Naade.

Kongen (skjemtende).

I, Broder Helias, bliver vel hjemme.

Helias.

Mit hellige Kald ...

Kongen.

Jeg veed det, jeg veed!
De værdige Brødres Vildbane ligger
Udenfor Skoven. Deres Jagt er stille.
De jage hverken med Falk eller Mynder,
Og dog gaae de sjelden Slip af Byttet.
Nu, bliv ikke vred; min Lyst er at skjemte.
(Til Palne Johnsen, der igien nærmer sig.)
Kom, Palne, kom! Lad sadle min Hest!
Morgenens Dont er endt. Din Konge

Christoffer.

Skal jeg træffe Jer her! I kommer som kaldet.
Jeg er kommen forud for min Fader paa Jagten
Og stilt fra de Andre. Hald-Slot er nær;
Saa er det bedst, man er lidt forsigtig.

Knud.

Desværre, I har Ret.

Christoffer.

Nei, nei! jeg har Uret.
Jeg glemmer, at I er Niels Bugges Søn.
Men I veed, jeg mener intet Ondt —

Knud.

Det veed jeg.
At jeg aander frit og vansmægter ikke
I Fangenskab, skylder jeg Eders Høimod.

Christoffer.

Tael ikke derom. Lykken har Luner.
En anden Gang kan I gjøre mig Gjengjæld.
Men erindrer I hvad vi sidst taltes ved,
Aftenen førend I gik fra Leiren?

Knud.

Jeg erindrer det. Men min Fader er ikke
Let at bøie.

Christoffer.

Ja min ikke heller.

Knud.

Eder han agter. Hvis I var Konge, —
Jeg troer, han gav efter. Alles Hjerter
Vinder Eders Mildhed.

Christoffer.

Hvis jeg var Konge?
— Knud, naar en Mand skal styre Rigets
Mægtige Roer, da troer jeg, han bliver
Streng og barsk alene ved Tanken,
At han ene raader over Alles Velfærd,
At mild Eftergivenhed, en Dreining af Roret
Kan bringe ham og hans Fartøi paa Klipper.
Det er ikke godt, mens Hjertet endnu
Er ungt og blødt, at sættes til Konge.
(Leende.)
Men endnu har jeg Tid. Kommer Aar, kommer Raad.
Lad os kun holde sammen. Vi er' unge begge.
Endnu er vi ikke sat over Meget,
Endnu kan vi ynkes over Andres Qvide.
Tael I med Eders Fader, jeg taler med min,
Maaskee vi bevæge deres strenge Hjerter.

Gotskalk
(der har trukket sig tilbage, nærmer sig hurtigt og siger sagte til Knud:)

Min Herre! jeg øiner Eders Fader; han kommer
Med Stigsøn og fulgt af nogle Mænd.

Knud
(ligeledes sagte).

Min Fader!

Tael ikke derom!

Christoffer.

Er der Ugler i Mosen?

Knud.

Der komme nogle Skytter fra Hald. Det var bedst,
Om I fulgte med mig. Jeg kjender hver Sti.

Christoffer.

Godt; som I synes.

Knud (til Gotskalk).

Du bliver her.

(Han og Christoffer gaae.)

Gotskalk (ene).

Hvor han er munter og tilfreds, den ædle Junker!
Hvo der var som han! Han er fri og frank,
Han er Kongesøn, og jeg — jeg er Ridderens Svend.
Hvad han begjærer, det skeer som han vil.
Riget skal han arve; han har Land og Borg.
Jeg veed ikke Den i Verden er til,
For hvem jeg tør klage min Sorg.

(Gaaer ind i Huset.)

Fjerde Scene.

Niels Bugge, Ove Stigsøn og et lidet Følge, der holder sig i Baggrunden. Siden **Thorbern.**

Bugge.

Min vakkre Svoger! Jeg miskjender ikke
Eders velmeente Raad. Men troe mig, her maa handles.
Vi har med en Mand at gjøre, der lurer
Paa hvert af vore Skridt, og ei let forknyttes.

Ove Stigsøn.

I mener da, vi skal fornye vort Forbund
Med den svenske Kong Erik?

Bugge.

Det mener jeg, Ove!
Det hjælper lidet at eventyre Lykken,
Naar man ikke selv vil tage Haand i med.
Kongen maa see, vi har Magt og Evne.
Os maa han frygte — eller vi frygte ham!

Ove Stigsøn.

I troer, man kan stole paa Erik?

Bugge.

Det troer jeg,
Uagtet han er ustadig, ja selv underfundig.
Men han haver Valdemar, der nærer Spliden
Mellem ham og hans Fader, Kong Magnus. Et Forbund
Med os er ham velkommen. Pengene, han kræver,

Maae skaffes tilveie. Kun staaer jeg paa,
At Intet sendes ham, før han har viist os
Lidt mere kraftigt end sidst hvad vi
Har at vente fra ham, — og helst et Indfald
Paa Sjælland og Øerne. Derved tvinges
Valdemar til at søge vor Hjælp,
Og jeg mener, at saa kan vi sætte Vilkaar.

(Thorbern kommer.)

Thorbern (til Bugge).

Herr Ridder! I vogte Jer! Dannerkongen kommer
Med et talrigt Følge. Han er lige ved Hegnet.

Offe Stigsøn (bestyrtset).

Dannerkongen?

Thorbern.

Han er paa Jagt.

Offe Stigsøn.

Niels Bugge!
I lyde mit Raad! Oppebie ham ikke.

Bugge (til Thorbern).

Hvor mange Folk har han?

Thorbern.

Der ere Jægere fuldtop,
Og nede ved Bakken henved hundrede Skytter.

Bugge.

Han er nu for nær. Hør Hundene og Hornet!
Hvis jeg gik, var det Flugt.

Offe Stigsøn.

I vover at blive?

Bugge.

Lad Valdemar kun see, at jeg vover at blive.

Offe Stigsøn.

Det bliver Eders Ulykke.

Bugge.

Vi har jo Stilstand.

Offe Stigsøn (der seer ud).

Ved St. Margreth' i Aëmild! Der er han allerede.

(Han og Bugge med Følget trække sig noget tilbage.)

Femte Scene.

De Forrige. Kongen. Hertug Barnim. Palne Johnsøn. Tue Lange og et stort Følge af Hoffolk og Jægere. Siden Aase.

En Jæger (der gaaer forud).

Her kan Eders Naade faae en Forfriskning.

Kongen.

Det var vel, min Søn! det kan vi behøve.

Tue Lange.

Det er saa varmt, Eders Naade, at Ravnen gaber.

Kongen.

I har Ret, og Jagten vil heller ikke gaae.
Vi har Uheld med os.

(Aase kommer ud med Kruus og Bæger.)

Aase
(rækkende ham Bægeret).

Naadigste Herre!

Kongen.

Tak, mit Barn!

(Drikker og giver hende Bægeret igjen.)

Ei! du er fiin og fager.
Og velvoren, Barn! (Til Palne.) Hun ligner Tove.

Palne Johnsen.

Meget sandt, Eders Naade! En mærkelig Lighed.
Hun har samme Høide.

Kongen.

Nei, Tove er mindre.

(Til Aase.)

Men du har Øine, min Glut, skjelmske som Toves.
— Afsted, I Herrer! Afsted til Jagten!
Det maa nu bære til, at Lykken føier
Os meer end hidtil.

(Idet han gaaer foruб for Følget, opdager han forbauset Bugge og Stigsøn.)

Herr Bugge! I her?
I vover at træde for Dannerkongens Aasyn?

Bugge
(kommer frem, ledsaget af Stigsøn og sit Følge).
Eders Naade seer det.

Kongen.
Og I frygter ikke
Vor krænkede Høiheds Vrede, Niels Bugge?
I blues ei ved at krydse vore Veie?

Bugge.
Jeg mener, jeg har ikke Grund til at blues.

Kongen.
I har ikke Grund? Guds Død . . .

Palne Johnsøn (ængstlig).
Eders Naade —

Kongen.
Tie stille, Palne Johnsøn!

Barnim.
Jeg forener mine Bønner
Med Herr Johnsøns . . .

Kongen.
Hertug Barnim! I veed ikke — dog,
Herr Bugge har Ret. Vi er nærved hans Gaard.
Vi bør dæmpe vor Vrede. Det er os, der bør gjøre
Undskyldning for ham.
(Til Bugge.)
Men I har jo ønsket
En Sammenkomst med os, har forlangt vort Leide.

Det forundes Eder nu. Vort kongelige Ord
Tilsiger Jer Tryghed. Hvad har I paa Hjertet?
Har En af Eders Naboer nedrevet Skjellet
Imellem Eders Jorder? — Min kjære Herr Bugge!
For den Sag gives der Sandemænds Tog.
Man bemøder ei Kongen, hvis Tid er viet
Til Rigets Sysler. — Er I truet med Feide
Og vil ikke tage Jer selv tilrette,
Men stoler paa Kongen og Loven? — I tier?
Jeg veed, hvorfor I tier. Her handles ikke
Om Sandemænds Tog, om Riddernes Feider.
Os er det, os, al Danmarks Styrer,
Der stevnes til Møde med En af sine Mænd.
Mænd, der i Aar og Dag have stemplet
Mod os og vort Raad, forlange nu Tryghed,
For at stride med Ord, da det ikke vil lykkes
At stride med Sværdet. — Saa tael da, tael!
Vi har givet den ædle Hertug vort Løfte.
Hans Forbøn skylder I, at Kongen glemmer,
Han er Rigets Herre. — Hvi taler I ikke?
I er ikke forberedt?

Bugge.

Jo, Eders Naade!
Det klages for Gud, jeg er forberedt vel.
I syv Aar har I givet os Tid
Til at grandske vor Tilstand, at kjende klarlig

Vor krænkede Ret i dens hele Dybde.
I syv Aar har Eders jydske Mænd
Uafladeligt ventet at høres af Eder.

Kongen.

Og i syv Aar, kan I føie til med Sandhed,
Har I og Eders Venner feidet paa Riget,
Budt Almuen op, sendt Vidie og Brand
Rundt om i Landet, og i daarlig Blindhed
Indkaldt fremmede Herrer i Jylland.

Bugge.

I Nøden søger man Hjælp, hvor man kan.
Men paa Land og Rige har vi aldrig feidet.
Eder, Herr Konge, har vi reist os imod,
Og først, da mindeligt Forlig og Sone
Var prøvet og prøvet paany, men forgjæves.
Vi har tilbudt at staae Eder bi af vort Gods,
At tjene Jer i Krigen meer end vore Fædre;
Men kjæmpet for vore Friheder, kjæmpet
For al vor lovlig erhvervede Ret.
Den er ikke greben af Luften, men hjemlet
Ved Statuter og ved Eders eget Tilsagn.

Kongen.

Ja, det ligner Eder Alle. Jeg har offret alt Mit.
I tænke først og sidst paa Eder selv.

Bugge.

Af Ridderens Velfærd afhænger Landets.
I Fred og Feide veier han meest
Og agtes for Alle. — Men I glemmer, Ebers Naa
Har vi klaget bittert over idelígt Indgreb
I vor egen Ret, vi har ikke desmindre
Talt til Bedste for Borger og Almue.
Vi har meent og mener endnu, at Sjællands
Og Fyens og Øernes Almue tynges
Af ulideligt Arbeid og plages med Paalæg,
At Ebers Fogder handle med Grumhed
Mod den menige Mand og over hans Kræfter.
Vi har sagt, vi selv vilde hellere døe
End at vore Bønder skulde taale den Medfart.

Kongen.

I peger til Vandet og mener Ilden.
Lidet har I bekymret Jer hidtil
Om Bonden. Men jeg skal give Jer igjen
Stykke for Stykke, Raat for Usødet.
I taler vel om Almuens Arbeid, om Skatter;
I klager, at ogsaa I maa yde
Afgift til Kronen. Men I glemmer, Niels Bug
I hvad Forfatning vi modtog Riget.
Landet var pantsat; knap var en Plet
Levnet, hvor vi kunde reise vor Kongsgaard.
Enhver havde meest, der meest maatte gribe.

Holsterne var' Eders Herrer. Fremmed
Klang det Maal, der taltes til Eder.
Fremmed var Rettergang, fremmed var Loven,
Fremmed var selv det vilkaarlige Bud,
Utaaleligt dobbelt, fordi det var uvant.
Mænd, der var fjendtligsindet mod os,
Havde Borge og Fæste; Oprør og Feider
Ulmed' under Asken og trued' os dagligt.
Den maatte vel have dristig Pande,
Der turde gribe efter Danmarks Krone.
— Vi har indløst Riget; vi har Skridt for Skridt
Erhvervet vort Land; Holsterne har vi
Jaget over Grændsen, frigjort Havet
Og Rigets Strømme for Vikinger, indført
Lovlig Omgang mellem Mand og Mand.
Hver Pending, vi har taget i Skat og Afgift,
Har vi trolig anvendt til Landets Bedste.
Og nu kommer I og klager over Skatter?
I denne trængselfulde Tid, da Ridder
Saa godt som Borger og Bonde burde give
Den sidste Skjærv, burde gladelig dele
Med Kongen det sidste Stykke Brød, kommer I
Og klager over Indgreb i Eders Frihed?
— Men jeg veed, Niels Bugge! I og Eders Venner,
Naar der spørges om Landets betrængte Tilstand,
Sad allerhelst stille, gjorde allerhelst Intet.

Bugge (i Bevægelse).

Intet? — I mindes, naadigste Herre!
Dengang Eders Fader, Kong Christoffer, var død,
Dengang Grev Gert hærjede Jylland,
Og Landet leed af usigelig Vaande:
Sad vi dengang stille? Hvo var det dengang,
Der havde Mod til at trodse Faren?
Niels Ebbesen og vi, vi friede Jylland
For Holsternes Hær; vi gjorde det muligt,
At I kunde gribe efter Danmarks Krone.
Uden os var I bleven hos den bayerske Ludvig,
Langt fra Danmark, langt fra dets Throne.

Kongen
(der oftere har villet afbryde ham).

Tie, Niels Bugge! bland ei Eders Sag
Med Ebbesens! Han var en Hædersmand; han
Befriede Landet af Kjærlighed til det,
Med Livsvove, ved en mærkelig Gjerning.
I drives af Had; I sætte Jer op mod
Enhver, I ei skjøtter om, det være
Fremmede Fyrster eller Rigets Herrer.
Eders trodsige Hjerte taaler ei Sceptret
I Kongens Haand.

Palne Johnsen
(der har yttret Sorg og Urolighed).

Min kjæreste Herre...

Barnim.

Eders Naade betænke...

Kongen.

Nei, lad mig tale!
Var jeg dannet af Steen, jeg kunde ikke tie.
(Til Bugge.)
Jeg veed hvad I vil. I vil, jeg skal handle
Og skalte med Riget som Valdemar af Slesvig,
Da I vel havde faaet ham kaaret til Konge:
Bortskjænke Landet i uværdige Lehn.
Jeg mærker, I vil lave mig det samme Bad,
Som Ludvig Albrechtsøn Marsk beredte
Vor betrængte Fader. Men Tiden er forbi.
For længe har I sat min Taalmod paa Prøve.
Vee Eder nu! Der er atter en Dag!
Aaen skal stemmes i Udspringet! Vingen
Stækkes paa Eder, saa sandt jeg er Konge!

Bugge.

Nei, Kong Valdemar! I fare i Mag!
Hanseernes Gjæs, som I kalder dem, kan I
Stække Vingerne paa, men Ørn og Falk
Flyve lidt for høit. — Lad da kun briste
Hvad der ikke kan bære! Vrager I Freden,
Endnu har vi Magt at bestaae under Feiden.
Og, med Gud, det skal vi! Den fri Mands Lyst
Er at glæde sig ved og nyde sin Frihed.

Vil Sjælland med Fyen og Øerne bøie
Nakken under Aaget; vi jydske Mænd,
Saa hjælpe os Gud og Sancte Drotten dyre!
Vi gjøre det ikke. Mit Navn skal heller
Udslettes af Jorden, mit Skjoldmærke veires
For alle Vinde, før jeg og Mine
Taaler al den ulidelige Tvang.
— Der har I, naadigste Dannerkonge!
Niels Bugges og hans Venners sidste Svar.

(Han med Offe Stigsøn og Følget gaae.)

Kongen.

Det skal jeg taale? — Griber ham flux!

Barnim.

Nei, Eders Naade! han har vort Leide.

Kongen.

Vort Leide? En Mand, der undsiger Kongen?
Som I vil — lad ham gaae! Han slipper os ikke!
— Men nu, Hertug Barnim, intet Ord om Forlig!
Folket skal væbne sig, Skytterne drage
Op imod Hald med Buer og Bliver.
Iaften er Stillstanden endt. Naar Solen
Bjerges i Havet, da vee dig, Bugge!
Da kommer atter din krænkede Konge!

(Alle gaae.)

Tredie Act.

Værelse paa Kongsgaarden i Viborg.

Første Scene.

Palne Johnsøn. Siden Junker Christoffer.

Palne Johnsøn (ene).

Hm! hm! Hvad vil Hertug Barnim derinde?
Hvad kan han tale saa længe med Kongen?
Det er ikke for Intet. Men hvad kan det være?
Om Holsteen, som man siger? — Ja, jeg maa give Tid.
Hans Naade beslutter, forkaster — og siden,
Naar Alt er i Orden, faaer jeg det at vide.
Det er mageligt nok — naar jeg blot vidste nu —
(Junker Christoffer kommer ind.)

Christoffer.

Det var vel jeg traf Eder. Siig mig, Herr Johnsøn!
Fordølg mig Intet! Hvad har min Fader
Besluttet mod Herr Bugge?

Palne Johnsøn.

Min ædle Junker!

Eders Fader er ubøielig. Feiden begynder.

Christoffer.

Men kunde hverken I eller Hertugen styre
Min Faders Vrede.

Palne Johnsøn.

Det var ikke muligt.

— Ulykkelige Møde!

Christoffer.

Men Rygtet fortæller,
At Hertugen bringer os Fred fra Holsteen.
Hvortil skal da Feiden? — Er Rygtet grundet?

Palne Johnsøn.

Min unge, naadige Junker! I veed,
En Tjener tør ikke sladdre af Skolen.
Det er Rigets Handlinger. Der kræves Taushed.

Christoffer.

Ja, det tænkte jeg nok; man faaer Intet at vide.

Palne Johnsøn (afsides).

Det samme siger jeg.

Christoffer.

Der kommer min Fader.

Anden Scene.

De Forrige. Kongen og Hertug Barnim (fra et Sideværelse).

Kongen.

Nei, Hertug Barnim! Lad nu Høgen paa Hald
Inat prøve Kræfter med den kongelige Ørn.
Hytter jeg mig ikke, mens det end er Tid,
Da træffer mig samme Skjebne som min Fader.
De henfarne Tider minde mig alvorligt.
Meer end een af vore Danske Konger er her,
I Hjertet af Jylland ynkelig ombragt.
I har selv været Vidne til denne Mands
Utrolige Dristighed.

Palne Johnsøn.

Naadige Herre!
I har været for streng mod Niels Bugge.

Kongen.

Palne!
Jeg veed, man bebreider mig Stolthed. Man troer,
Jeg agter mine jydske Herremænd ringe.
Men I kan ikke sætte Jer ind i et ædelt,
Et høimodigt Hjertes Følelser. Kongen
Kan ikke bøie sit salvede Hoved,
Kan ikke skjule med Kaabens Purpur
Sin krænkede Høihed. Land og Rige
Fæster sit Blik paa al hans Idræt.

Vakler han, giver han tvivlraadig efter,
Til hvem skal da Rigets indbygde Mænd
Sætte deres Tillid? Paa hvem skal de haabe?

Christoffer.

Min Fader! Eders Magt er saa velbefæstet;
I har saa ofte, særdeles i Jylland
Viist hvad I mægter, at der voves Livet,
Om I byder Haanden først til Forlig.

Barnim.

Landets Vilkaar kan jeg ikke bedømme;
Den Sag er mig ubekjendt. Men, Eders Naade,
Vel mener jeg, der er Grund til at agte
Paa Rigets Stilling mod fremmede Fyrster.
Keiseren, veed I, har meer end eengang
Været i Lysten efter Høiheds-Retten
Over Eders Lande. Sverrig og Holsteen
Lure paa Rigets indvortes Gjæring,
Og have hidtil benyttet den klogt.
Det synes mig rigtigt, under Kaar som disse,
At styrke Riget med Fred, at krone
Værket, I har saa hæderlig begyndt.

Kongen.

Tydsklands Keiser, og I andre Herrer
Sønden for Elben, min kjære Hertug Barnim!
Have Gud være lovet nok at gjøre

Med egne Sager. I nødes vel til
At lade mig i Ro. Holsterne løbe
Til og fra; dem frygter jeg ikke.
— Lad vore Naboer længe nok troe,
At Danmarks Rige kan vindes med Lethed.
Krønniken viser, den Sag er ikke
Saa let som man mener. Mellem os kan vi selde.
Det ligger engang i Folkets Natur,
Og er hævdet ved en lang og krigerisk Fortid.
Anderledes er det, naar en ubuden Fjende
Kommer os for nær. Lad Jer ikke skuffe
Af de oprørske Ridderes Færd, hvis Blindhed
Har indkaldt Fremmede. De er selv de første
Til at jage dem ud. — Vanskelige Tider,
Tider, da hvert et Haab syntes ude,
Har Riget oplevet. Undergangen trued'
Med at gribe det som sit visse Bytte.
Men altid har Folkets Manddom og Styrke,
Dets trofaste, tillidsfulde Hjerte godtgjort,
At Danmark er ikke let at vinde.
Og et naadigt Forsyn har altid under Farer
Meest beskjærmet vore Riger og Lande.

Barnim.

Forsynet burde man ikke friste.
Et tappert Folk har før bukket under
For Overmagt, veed I. Danmark er lille —

Kongen
(afbrydende ham).

Danmark er ikke lille. Et Land,
Havet beskyller, et talrigt Øland,
Har vide Grændser. Strøm og Sunde,
Øster- og Nord-Sø er vort Riges Andeel.
Eller er det kun Pløieland, Heder og Skove,
Der udgjøre Danmark? Folket, der færdes
Paa Søen, udvider daglig dets Grændser.
Hiint blaa, hiint vældige Hav, min Hertug!
Er vor Mark og Vang, og Kjølen det Plovjern,
Der skjærer dybe, frugtbare Furer.
Hvert Skib, besat med dueligt Mandskab,
Er en svømmende Befæstning, Dækket paa Skibet
En flydende Kyst, vore Fjender skal frygte.
Dette Danmark, I kalder lille, har strakt
Sine Arme vidt over Lante Venden,
Vidt over Bretland. Fortids Bedrift
Er Nutids Skjoldmærke, vidner for Verden
Om Rigets frie, dets adelige Herkomst.
Med Gud og med dette Banner skal vi,
Som kaaret Herskér, tillidsfuldt møde
Den Fremtid, Forsynet har bestemt os.
(Hilser Hertug Barnim og gaaer ind, fulgt af Palne Johnson.)

Barnim.

Mit Ærind er endt. Det er bedst jeg reiser.

Christoffer.

Nei, min Hertug! tab ikke Modet!
Min Fader ønsker Forlig, det veed jeg.

Barnim.

At mægle Forlig mellem slige haarde,
Ubøielige Mænd — min ædle Junker!
Tilgiv mig — er utaknemmeligt Arbeid.

Christoffer.

Vi maae oppebie Tiden.

Barnim.

Hvo veed hvad Tiden
Gjemmer i sit Skjød! Den næste Nat,
Der forestaaer Hald, kan ryste fra Grunden
En gammel, adelig Slægt.

Christoffer
(greben af Uro).

I har Ret!
Vi maae tænke paa Raad. Følg med mig, Herr Barnim!
Lad os aftale —

(standsende.)

Hvad om jeg gav Knud Bugge
Et Vink, at han kan bevæge sin Fader —?

Barnim.

Saa er det paa Tide; det er nær ved Soelbjerg.

Christoffer.

Og min Fader er hurtig. — Kom, Hertug Barnim!
I er den Eneste, der end kan hjælpe.

(De gaae.)

Tredie Scene.

(Værelset paa Hald.)

Agnes og Gotskalk komme ind.

Agnes.

Hvor er nu Pater Helias?

Gotskalk.

Han seer Kapellet.
Fru Ingeborg viser ham, efter hans Ønske,
Alt det Mærkelige, der er paa Gaarden.

Agnes.

Han kjender dig godt, som det lader.

Gotskalk.

Javist!
Endskjøndt jeg havde kun lidet at skaffe
Med ham i Esrom. Den venlige Broder
Nicolas tog sig af mig.

Agnes.

Hvorfor
Løb du fra Klostret?

Gotskalk.

Nicolas døde.

Brødrene vare saa blege, saa strenge.
Een Dag gik som den anden. Jeg sygned'
Og svandt hen som en Fugl, der spærres i Buur.
Der var bag Klostermuren en Have —
I skulde blot see den! Lidt Urter og Abild —
Der gik de ned og snapped' efter Luft.
Jeg holdt det ikke ud. Hvad skulde jeg i Klostret?
Deres Messer var' mig for lange. Cellen,
Jeg sov i, blev mig tilsidst for snæver.

Agnes.

Hvo veed — kanskee det var bedre for dig,
Du var bleven i Klostret. Det var ikke ret,
At du vilde forsage det fromme Liv,
Himlen bestemte dig.

Gotskalk.

O, tael ikke saa!
I bedrøver mig. Var jeg bleven i Klostret,
Var jeg aldrig kommen til Hald, til Herr Bugge.
Her rider jeg fro og munter i Sadlen,
Drikker hver Morgen Duggen, der falder,
Tumler min Ganger,
Lytter til Skovens liflige Sanger,
Iler til Jagten, naar Hornet kalder.
Gjælder det Feide, gaae vi at stride,

Da følger jeg glad ved min Herres Side.
(Synkende paa Knæ og med Taarer.)
O, min ædle Jomfru! var jeg bleven i Klostret,
Da havde jeg aldrig lært Eder at kjende;
Havde slet ikke vidst, hvor mildt Eders Øie
Kan smile, hvor mildt I kan Ordene føie.

Agnes.

Gotskalk! jeg troer, du er taabelig — reis dig!

Fjerde Scene.

De Forrige. Fru Ingeborg. Broder Helias.

Helias, der gaaer foran, seer studsende den knælende Gotskalk. Fru Ingeborg bemærker ham ikke, da han ved deres Indtrædelse hurtig reiser sig og, efterat have hilset med Ærefrygt, forlader Scenen.

Helias (afsides).

Min kjære Gotskalk er nok Hanen i Kurven.
(Høit til Fru Ingeborg.)
I lever i Herlighed, min ædle Frue!
Det kostbare Billed af Guld og Perler,
I skjænked' mig til en kjærlig Erindring,
Er altfor rigt for den ydmyge Broder.

Fru Ingeborg.

Det er Eder af Hjertet undt, Herr Pater!
Den fromme Broder Toke, vi traf i Kapellet,

Bragte det med ifjor fra England.
— I kjender ham, troer jeg?

Helias (undvigende).

Nei, ikke stort,
Ikke synderligt. Vel har han været en Tid
Hos os i Esrom; men en føie Tid.

Fru Ingeborg.

Han er heller ikke gammel hos os.

Helias.

Men undskyld,
At jeg er saa dristig, min ædle Frue!
Da vi kom fra Kapellet, forbi en Hvælving,
Blev jeg en Jerndør vaer, en lille,
Kun to Mand bred. Til hvad Gavn er den?

Fru Ingeborg.

Den gaaer under Muren ned til Søen.
Den er anbragt tilforn for det Tilfælde, Gaarden
I Feidetid blev belagt, for at skaffe
Tilførsel —

Helias.

Ei! og som hemmelig Udgang?

Fru Ingeborg.

Tildeels ogsaa derfor.

Helias.

Saa? — Ak, Alting

Er anlagt her saa kostbart som sindrigt.
— Ja, min ædle Frue! hvormed skal jeg gjøre
Gjengjæld for al Eders Godhed mod mig?

Fru Ingeborg.

Tænk ikke derpaa!

Helias.

Jeg formaaer det ei heller.
Dog har jeg her fra min Romerreise
Et skjønt Klenodie, vel ikke skikket
Til Dienslyst, men af dyb Betydning
For et fromt og troende Hjerte som Eders.
Det er en Veronica.

Fru Ingeborg.

Det kjender jeg ikke.

Helias

(har taget en omhyggelig indsvøbt lille Dug frem, der er indfattet i rødt Silketøi).

Det er sjeldent hertillands. Det er kun en Dug;
Men Frelserens Billed i en Efterligning
Er indtrykt derpaa. Den hellige Fader
I Rom har viet den ind. Han selv
Har skjænket mig den. Legenden fortæller:
Den Dag, vor Herre til Golgatha vandred,
Forsmægted' han svart af Træthed og Møde.
Og han segnede ned paa Veien. Da traadte
Den fromme Qvinde Veronica frem

Og flyede ham en Dug at svale sit Ansigt.
Og alt som han trykte sit Ansigt til Dugen,
Saae man klarligen Træk for Træk
Det hellige Aasyns Billed derpaa,
Grandgiveligt som en Kunstners Arbeid.

Femte Scene.

De Forrige. Bugge og Knud komme hurtigt ind.
Siden Ebbe.

Bugge.

Du gjør dig urolige Tanker. Kongen
Vover det ikke.

Knud.

Men send dog et Bud
Til Viborg, min Fader!

Helias
(opmærksom paa Bugge og Knud).

Hans Hellighed, Paven,
Bevarer endnu den kostelige Dug.

Bugge.

Et Overfald, siger du; her paa Hald?

Helias.
(afsides, lyttende).

Et Overfald? nu?

Agnes.

I siger, Her Pater?

Helias.

Jeg siger, Hans Hellighed, Paven, bevarer
Den hellige Dug. (Afsides, lyttende.) Nu allerede?

Bugge.

Og et Bud er sendt dig? Hvad meldte da Budet?

Knud.

At Faren var nær, Overfaldet fastsat
Til iaften.

Helias (afsides).

Iaften?

Knud.

At Kongen vilde storme
Med al sin Magt; at I burde tænke
Paa Forlig med Kongen.

Fru Ingeborg.

Nu, kjære Herr Pater?

Helias.

Jeg siger, Hans Hellighed, Paven...

Bugge
(bliver dem vaer).

Er I her?
Det er Jer, Broder Helias?

Knud (til Bugge).

Kjæreste Fader!

Bugge
(efter et Dieblikś Betænkning).
Rid selv til Viborg. Rid flux tilbage,
Naar du mærker Uraad.

Knud.
Jeg flyver afsted.

Bugge.
Men, Knud, vær forsigtig!

Knud.
Vær kun uden Frygt.
(Gaaer.)

Bugge (til Helias).
Jeg er til Eders Tjeneste. (Til Ingeborg.) Lad os alene.

Fru Ingeborg.
Herr Pater! jeg takker Eder venligst for Dugen.

Helias.
Den hellige Jomfru være med Eder!
(Fru Ingeborg og Agnes gaae.)

Bugge.
Velan, Broder Helias!

Helias.
Ifald Eders Tid
Er knap, Herr Ridder — jeg er vant til Taalmod.

Bugge.
Nei, nei! jeg har Tid. — Hvad har I paa Hjertet?

Helias.

Jeg ønsker at bringe vor Trætte, Herr Ridder,
Til Endelighed.

Bugge.

Jeg har sagt Jer min Mening.

Helias.

Det har I, Herr Bugge! I staaer paa Eders Ret.
Jeg fortænker Jer ikke deri, men frygter,
At Sagen vil volde Jer stort Bryderi.
Vor Trætte maa nu beroe paa Vidner —

Bugge

(der er gaaet urolig op og ned, uden at høre efter, standser ved Vinduet tilvenstre og seer ud).

Endnu er der Intet at see.

(Til Helias, idet han igjen kommer frem.)

Paa Vidner?

Helias.

Der altid kan gjøre Spørgsmaalet tvivlsomt.

Bugge

(vinker ved Vinduet efter Rogen).

Ebbe, kom op!

(Til Helias.)

Spørgsmaalet tvivlsomt?

Helias.

Med Eders Samtykke, jo. Fremdeles,

Hvis Fuldmagten findes, har I tabt al Ret;
Og umuligt er det ikke.

(Ebbe kommer ind.)

Ebbe.

Hvad befaler I, Herr Ridder?

Bugge
(afsides til Ebbe).

Hvor mange Ryttere blev sendt igaar
Til Herr Peder Andersøn?

Ebbe.

Henimod Treds.

Bugge.

Hm! det var en Feil! — Siig til Thorbern,
At Rytterne skal væbnes og samle sig i Gaarden.

(Ebbe gaaer.)

Broder Helias, undskyld!

Helias.

Det siger Intet.

(Vedblivende.)

Nu tænker jeg som saa: naar I vil vedgaae,
At Skjødet er udstædt og givet til Herr Peder,
Abbeden i Vitskøl — jeg siger kun Skjødet,
Ei Fuldmagten til at indløse Pantet —
Da vover I Lidet; vor Pligt er det altid
At fremlægge den beskrevne Fuldmagt.

Men os kan I tjene; og hele vor Trætte
Kunde vel muligt endes.

Bugge (opmærksom).

Hvorledes?

Helias.

Seer I,
Er det først bevundet, at Herr Peder, uagtet
Han nægter det, modtog Skjødet i Gjemme,
(Som sagt, vor Samvittighed siger, det er saa)
Da er der Grund til at fordre for det Hele
Erstatning af ham.

Bugge (spændt).

Nu da, Herr Pater?

Helias.

Men vort Kloster agter at dømme ham mildt,
Tage Hensyn til Alderens Glemsomhed, nøies
Med at fordre ham afsat. Forresten kan han leve
I Fred hvor han vil. — I saa Fald er jeg,
Hvis ringe Fortjenester agtes for høit,
Bestemt til at vicariere, og siden
At sættes til Abbed. Det er mig da let
At henlægge hele Sagen ad acta,
At dysse den ned, og derved befrie
Eder, Herr Ridder, for al Bryderiet.

Bugge.

Jeg kan ikke komme mig af min Forundring.

Hvorledes? Herr Peder, den værdige Mand,
Eders Jævnchristen, vil I jage fra Klostret?
Til Løn for han ikke vidner imod mig
Skal jeg række Haand til ... Det vover din arge,
Kullede Munk at foreslaae mig?

Helias.

Min ædle Herr Ridder! I misforstaaer ganske...

Bugge.

Bort fra mit Aasyn! Hos mig gjælder ikke
Eders krogede Lønveie. Bort! hvis jeg seer Jer
Atter paa Hald, ved mit Liv! I skal gribes!
Jeg lader Jer vinde ned i Taarnet!

Helias
(med undertrykt Harme).

I Taarnet? Saa sagte, Herr Bugge! saa sagte!
I vogter Eder vel.

Sjette Scene.

De Forrige. Fru Ingeborg.

Fru Ingeborg
(kommer hurtig og ængstlig ind).

Hvad er her skeet?

Bugge (til Helias).

Har I fattet min Mening?

Helias.

Jeg gaaer, Niels Bugge!
Men vi træffes igjen! (Afsides.) Hen til Broder Toke!
(Gaaer.)

Fru Ingeborg.

Hvi er I saa opbragt?

Bugge.

Det var Munken — han er falsk,
En Hykler, som de Andre.

Fru Ingeborg.

Hvad var hans Hensigt?

Bugge.

Tael ikke derom. Han er det ikke værdt.

Fru Ingeborg.

Han har sat Jer i daarligt Lune.

Bugge (adspredt).

Han ikke...
Jeg har Grund nok desuden.

Fru Ingeborg.

I mener?

Bugge.

Nu ja —
Der er slemme Tidender.

Fru Ingeborg (urolig).

Hvilke?

Bugge.

Vi kan vente...
(standser.)

Fru Ingeborg.

d kan vi vente?

Bugge
(ligesom med Besværlighed).

Veed du, Erland Kalf
|aaet over til Kongen med trende Slotte,
rhuus ... Gram ... og Møgeltøndern.

Fru Ingeborg
(med et Udraab).

Kalf?

Bugge.

Kalf. — Der er Faa, man kan lide paa nu.

Fru Ingeborg.

Tab er smerteligt.

Bugge
(der gaaer op og ned).

Hm! — Er Knud...
(standser.)

Fru Ingeborg.

t bort?

Bugge.

Jeg veed. Men, er han kommen...

Fru Ingeborg.

Tilbage?

Bugge.

Nei, det kan han ikke.

Fru Ingeborg.

Hvad da?

(Da Bugge tier, og som for at give hans Tanker en anden Retning.)

I har Intet fortalt mig om Kong Eriks Budskab.
Hvad Udfald fik det?

Bugge.

Det faldt ud til Intet.
Gud naade den Mand, der skal tye til Andre!

(Gaaer igjen hen til Vinduet.)

See, Solen gaaer ned.

Fru Ingeborg.

Hvor rød den gaaer ned!

Bugge.

Du har Ret, som blodig.

(Efter et Ophold.)

Nu er Stilstanden endt.

Fru Ingeborg

(bedækker Ansigtet med Hænderne og græder).

Bugge.

Solen gaaer ned. Hvo veed, om ikke jeg —

(Vender sig og seer forundret paa Ingeborg.)

Hvad feiler dig? — Ingeborg! du græder? Nu, tael!

Fru Ingeborg.

Min Herre! jeg har aldrig seet Jer som nu.

Bugge.

Ingeborg, det er ikke Tider til at klynke.
— Hvo er det der kommer? Knud? Alt her!

Syvende Scene.

De Forrige. Knud, ledsaget af **Ebbe** og Adskillige af **Gaardens Folk**. Siden **Agnes** og **Gotskalk**.

Knud
(der kommer iilsomt).

Min Fader! der er intet Øieblik at miste.

Bugge.

Kommer du fra Viborg?

Knud.

Nei. Jeg blev nødt til
At trække mig tilbage. Kongen rykker frem.

Fru Ingeborg (forskrækket).

Kongen?

Knud.

En Part af hans Hær er dragen
I Stilhed gjennem Skoven til Søen. Den begynder

At sætte sig over paa Flydebroer, Baade —
Vi maae tænke paa Forsvar.

Fru Ingeborg.

Hellige Jomfru!
Rykker han mod Hald?

Bugge.

Jeg har tænkt paa Forsvar.
(Til Ebbe.)
Ere Skytterne samlede?

Ebbe.

Jo, Herr Ridder.
Thorbern har alt fordeelt dem paa Muren.

Knud.

Tilgiv mig min Uro. Men vi ere kun faa.
Endeel er sendt bort.

Bugge.

Jeg tænker, vi er nok.
— Min Ingeborg! Jeg venter at see dig behjertet.

Fru Ingeborg.

Jeg sætter mit Haab til Gud og Eder.

(Agnes med endeel Piger kommer ind.)

Agnes
(ængstlig til Ingeborg).

Faster! man kan see fra mit Kammer en Mængde
Bevæbnede Mænd; de samles om Gaarden.

Fru Ingeborg.

Jeg veed det, mit Barn! Vær uden Frygt.
Vi vil haabe det Bedste.

Agnes (til Knud).

Af Gud, det vrimler
Af Ryttere vidt over Sletten.

Knud.

Fat Mod!
Endnu er der ingen Fare.

Bugge.

Min Hustru!
Hold Alt i Beredskab; Natten bliver streng.
Folket kan trænge til at vederqvæges.

Fru Ingeborg.

Jeg vil gaae og give Befaling.

(Hun og et Par af Pigerne gaae ud tilhøire. Gotskalk kommer ind fra Hoved-Indgangen.)

Gotskalk (til Bugge).

Herr Ridder!
Mig sender Thorbern. Den fremmerste Hob
Har begyndt et Angreb med Stavslynger.

Bugge.

Vel.
Vi skal tage mod dem. (Til Gotskalk.) Du bliver her
Med Ebbe og et Par af Folkene. Stil dig

Ved Vinduet, og hold Öie med Alt.
I Nødsfald send mig et Bud. (Til Knud.) Kom nu!
(Standsende.)
Min Søn! vil du hellere blive ... jeg veed,
Feiden med Kongen har ikke dit Bifald.

Knud.

O Fader! hvor kan I troe, naar det gjælder
Eders Liv og Velfærd —

Bugge.

Velan, saa kom!
Lad os tage vore Vaaben. Valdemar skal lære
Høgen paa Hald at kjende. Afsted!

(Han og Knud gaae med de Bevæbnede, med Undtagelse af et Par af disse og Ebbe, der tilligemed Pigerne under det Følgende stille sig ved Vinduet.)

Agnes.

Hvorledes vil det ende?

Gotskalk.

O, jeg tænker, godt.
Jeg var før paa Muren. Da banked' mit Hjerte
Af Lyst og Glæde; jeg længtes efter Kampen.
Men jeg er tilfreds. Jeg kan bilde mig ind,
Jeg er sat til at være Forsvar for Eder.

Agnes.

Gotskalk, jeg døer af Angst.

Gotskalk.

Hvorfor det?
I Feidetid lever man dobbelt mod ellers.
Hvert Minut, man lever, er kjøbt og betalt.
Stig her op, Jomfru Agnes! I skal see, jeg har Ret.
Det er en Lyst at see dem storme og stride.

Agnes.

Jeg har ikke Mod til at see det.

Gotskalk.

Saa vil jeg.
(Stiger op ved Vinduet tilvenstre.)
Der er muntert. De er' nu ifærd med at reise
Et Blokhuus.

Agnes.

Et Blokhuus? Hvortil er det?

Gotskalk.

Ei, Murene falde dem lidt for høie;
De gider ikke strække deres Been for at naae dem.
Derfor staae de paa Blokhuset.—Nu gjør de et Angreb...
Det er Mand med Spyd, og Bueskytter bagved.

Agnes.

Seer du Intet til Knud og Herr Bugge?

Gotskalk.

Nei.
De er sagtens i Taarnet, østen paa Muren.
— Der seer jeg Thorbern, han har spændt sin Bue —

Gud naade Den, han tager i Sigte!
— Hvad er det? Ebbe, kom op til mig — see!
Under Taarnet derhenne?

Ebbe (der er steget op).

De har rullet Blider
Tæt under Muren.

Gotskalk.

Ja, der kaste de Stene
Og svære Bjælker — hør, hvilket Bulder!
Alle flokkes de om Taarnet. — Der sank
En Part af Muren ... de vil trænge sig ind
Gjennem Aabningen—see kun!—Men de drives tilbage—
Der seer jeg min unge Herre — det er Knud —
Han er midt i Brimlen — nei, jeg kan ikke længer —
Jeg maa hen til ham — (springer ned.)

Ebbe.

Vent! — Striden er standset.

Agnes.

Standset? — Gotskalk, see ad!

Gotskalk (springer op igjen).

Han har Ret.
De trække sig tilbage. — Hvo er det der kommer?
Nogle Riddere med Følge. Kan du kjende dem?

Ebbe.

Nei;
Men det lader til, de vil ind.

Gotskalk.

Ja, see der!

Porten bliver aabnet.

Agnes.

Hvad kan det betyde?

Ottende Scene.

De Forrige. Fru Ingeborg med nogle af sine Piger.

Agnes (iler hende imøde).

Kjæreste Faster! er Striden standset?

Fru Ingeborg.

For en Stund. Det er kun en daarlig Frist.
Hertug Barnim har begjært at indlades.

Agnes.

Muligt
Bringer han os Fred.

Fru Ingeborg.

Ja, Barn, hvo veed —

Gotskalk.

Herr Bugge og Hertugen kommer.

Fru Ingeborg (afsides).

Mig griber
En Angst som forestod nu det Værste.

Niende Scene.

De Forrige. Niels Bugge. Knud (begge bevæbnede). **Hertug Barnim** med **Følge**. En Mængde **Bevæbnede**, der forblive i Baggrunden.

Bugge.

Hertug Barnim! hvad bringer Eder midt under Feiden?

Barnim.

Det Samme, der bragte mig, mens der var Stilstand:
Et oprigtigt Ønske, Herr Ridder! at jevne
Striden mellem Kongen og de jydske Mænd.
Vel kunde jeg trættes og holde mig fra Sagen —
Isandhed! her sættes min Taalmod paa Prøve.
Men mig bevæger saavel mit Løfte
Til Mechlenborgs Hertug som christelig Pligt.

Bugge.

I har ikke tabt Modet, uagtet I selv
Var Vidne til vort Møde med Kongen?

Barnim.

Nei.
Thi jeg veed, naar Vreden raader over Manden,
Da er han skrøbelig og slagen med Blindhed.
Nu har I havt Tid til at kjølnes. Hans Naade,
Skjøndt heftig opbragt, har givet efter
For Junker Christoffers og for mine Bønner.
Han vil drage tilbage til Nyborg, saafremt
I og Eders Venner begjære at samles

Rigets Bisper, dets bedste Mænd
Dannerhof i Nyborg. Der skal Forliget
es, naar Eders Klager er' hørte.
eg seer for skldigt, her i Jylland,
Feiden dagligt forbittrer Eder Alle,
es I aldrig. — (Efter at have ventet Svar.)
Hvad har I besluttet?

Knud.

Fader! I give høimodig efter!

Bugge.

a idag har jeg ønsket at stædes
)annerhof. Nu, da Feiden fornyes,
:g fra min Gaard har min Fjende for Dine,
s det mig bedre, vi kjæmpe med Sværdet.

Barnim.

mit Liv! I kan ikke holde Jer paa Hald!
en har været hurtig. Eders Venner
angt fra Eder, Flere faldne fra.
; kan troe mig, Kalf paa Riberhuus
r ikke den Sidste, der svigter Eders Sag.

Bugge.

kee har I Ret. Men jeg tænker, vor Lykke
ke saa meget desringere forbi.
Valdemar pleier ikke heller at hæve
Deskolding, naar han har Haab om at seire.

Han har vel betænkt, nu han er os nær,
At Hald-Slot er ikke saa let at vinde.

Barnim.

Jeg harmes med Rette, saa lidet I agter
Eders Herre og Konge. — Saa viid da, dette Hald,
Denne Borg, I sætter al Eders Lid til,
Har iaften været forraadt til Hans Naade.
En Munk, hvis jeg ikke feiler, Eders egen
Kapellan, har sendt til Kongen en Nøgle
Til en Udgang ved Søen.

Bugge.

Skulde Broder Toke —?

Barnim.

Hans Naade har afviist med Høihed et Middel,
Han dybt foragter og nu mindst behøver.
Han sender Eder Nøglen. Der er den, Herr Bugge!

Bugge.

O den Forræder! den hykkelske Forræder!

Barnim
(idet han giver ham Nøglen).

Lad den finde hos Eder et forligeligt Sind,
Den Fredens Dør, I haardnakket lukker!

Bugge.

Forrædere blandt Mine! — Hertug Barnim, Eders Budskab
Har rokket den Grund, jeg hidtil har staaet paa.

Hver Aften silde har jeg hvilt mit Hoved
Tryggere paa Hald, end Kongen i sin Gaard.
Og Hald er forraadt! — Min Stjerne daler,
Valdemars stiger! Jeg seer det for vel.
:ad da skee som I vil! — Til Dannerhof? Til Nyborg?
igemeget! Tael med Stigot. Hvis han
3iver sit Minde, jeg giver mit.
)er er Lidet at miste, Intet at vinde.

Fru Ingeborg (bekymret).

Pin Herre! har I overveiet Alting —

Bugge.

Kom!

ad os gaae, min Hustru! Vore Venner har forladt os.
)en Steen, vi skal helde vort Hoved til, svigter.
eg har troet, jeg byggede paa en Klippe; jeg seer,
eg har bygget paa Heden. — Portene skal aabnes!
'roen lades ned! Vi maae tage vort Liv
f Kongens Haand; at jeg lever, er en Naade!

(Gaaer ind, ledsaget af sine Nærmeste. Hertug Barnim og de Andre blive staaende tause til Tæppet falder.)

Fjerde Act.

(Værelset hos Kongen i Viborg.)

Første Scene.

Palne Johnsøn og Junker Christoffer komme ind fra Hoved-Indgangen.

Palne Johnsøn.

Min kjæreste Junker! forstaae mig nu ret:
I skal sandtnok, som I har ønsket og selv
Udvirket hos Kongen, følge med Herr Bugge,
Deels som Gidsel, deels til hans Forsvar,
Men ikke gjennem Jylland, kun gjennem Fyen.
Nu reiser I med os, Herr Bugge gaaer forud
Og venter i Middelfart til I er kommen.

Christoffer.

Men hvorfor ikke strax?

Palne Johnsøn.

Ja, det veed jeg ikke —
Det vil sige, jeg veed det — men I har mig vel undskyldt.

Herr Bugge reiser efter Middag. Hans Naade,
Og I og vi Andre reise først iaften,
Og til Randers.

Christoffer.

Nu vel da! — Kan jeg tale med min Fader?

Palne Johnsøn.

Hertug Barnim er derinde.

Christoffer.

Hertug Barnim? — Man har sagt mig,
At Svenskernes Affending var hos min Fader.

Palne Johnsøn.

Har været, Herr Junker! Han er alt borte.

Christoffer.

Kan vi vente Fred med Kong Magnus, Herr Johnsøn?

Palne Johnsøn (affides).

Ja, naar jeg vidste det!

(Høit.)

Med Sverrig? med Kong Magnus?

(Trækker paa Skuldrene.)

Ja, det er vanskeligt at svare bestemt.

Christoffer.

Især, naar man helst svarer ubestemt.

Palne Johnsøn.

Rigtigt.

(Affides.)

Dertil er jeg vel nødt.

Christoffer (efter et Ophold).

Jeg har gaaet og grundet
I disse to Dage, men jeg kan ikke fatte,
At min Fader saa hurtig gav efter; at han hæved'
Halds Bestolding —

Palne Johnsøn.

Vi havde vore Grunde.

Christoffer.

Hertug Barnim og jeg vi bad ham sandtnok
Uafladeligt; men, han pleier ellers ikke . . .
Der maa være kommet et Budskab.

Palne Johnsøn
(uvilkaarlig trædende nærmere hen til ham).

Troer I?

Christoffer.

Ak, I spotter mig, Herr Johnsøn!

Palne Johnsøn.

Nei, det veed Gud . . .
Men . . . men —
(fattende sig og med et Smiil.)
Ja, bliv ikke vred!
(Bemærkende Kongen.)
Hans Naade!

Anden Scene.

De Forrige. Kongen. Hertug Barnim.

Kongen.

Det bliver derved, Hertug Barnim! I følger
Med mig til Nyborg, til Dannerhof. Kun —
Det vil I tilgive — gjøre vi en Omvei.
Jeg maa først til Randers. Men derfra til Nyborg;
I forlade Jer derpaa! Først skal I gjæste
Vort muntre Randers, blandt Jyllands Byer
Os altid den kjæreste, og troe mod vor Krone.

Barnim.

Jeg befaler mig i Eders Naades Gunst.

Kongen (til Christoffer).

Følg med den ædle Hertug!

(Barnim og Christoffer gaae.)

Kongen.

Nu, Palne!
Glæd dig! Jeg tænker, vi er' nær ved Maalet.

Palne Johnson.

Hvorledes, Eders Naade?

Kongen.

Henning har gjort
Et Mesterstykke!

Palne Johnson.

Henning Podebusk?

Kongen.

Ja.

Jeg havde sendt ham med hemmeligt Budskab
Til Holsteen, til Nicolaus og Henrik.
Feiden med dem har været mig til Hinder.
I alle Rigets Provindser eier
Holsteen Besiddelser. Slesvigs Hertug
Blev ægget af dem. Jeg var ideligt nødt til
At splitte min Magt. De jydske Mænd
Havde Tilhold i Ryggen; det maatte forhindres.
Nu gjaldt, som du veed, Hertug Barnims Sending
Netop et Forlig med Holsteen —

Palne Johnsøn
(forundret eller smagende derpaa).

Med Holsteen?

Kongen.

Men ogsaa Freden kan kjøbes for dyrt.
Jeg trængte til gode Betingelser. Henning,
Den herlige Dreng, har taget dem ved Næsen.
Han har snakket saa længe for Grev Nicolaus
Om det ene Øie, han misted' ved Gamborg,
At Greven holdt paa det andet, af Frygt for
Det skulde gaae tabt. — Nu, i Korthed, jeg har
Al Grund til at være tilfreds. See her —
(tager nogle Pergamentsbreve frem.)
Det er den beskrevne Sone, forsynet
Med Underskrift af Barnim og de holsteenske Herrer.

Palne Johnsøn.

— Nu, Gud have Lov, min kjæreste Herre,
Det er kommet saa nær. Det har Dag og Nat
Været mit Ønske. Nu kan vi Alle
Være glade og frimodige.

Kongen.

Det vil jeg haabe.
Jeg tænker, at denne vor Sone med Holsteen
Skal vise mine sydske Mænd, de har regnet
Forgjæves paa Bistand af fremmede Fyrster,
Og at Gud er med os og vor retfærdige Sag.
— Her er, min Palne, nogle andre Breve.
Forsyn ogsaa dem med Underskrift og Segl.
Herr Thure Steensøn, Sendebud fra Sverrig,
Har bragt dem idag.

Palne Johnsøn.

Fra Kong Erik, Eders Naade?

Kongen.

Nei, fra hans Fader, Kong Magnus. Han har atter
Brudt med sin Søn.

Palne Johnsøn.

Han ønsker vor Hjælp?

Kongen.

Han ønsker den nu. Thure Steensøn er fiin.
Jeg veed, han har handlet med Stigot og Bugge
Om Forbund med dem. Det fik jeg forpurret.

Nu blæser Vinden fra et andet Hjørne.
Nu kommer han til os.

Palne Johnsøn.

Hvad har da Eders Naade
Besluttet?

Kongen (efter et Ophold).

Her var det svært at beslutte.
Var jeg ene med Magnus — ham kan man styre.

Palne Johnsøn.

Vi har altsaa nægtet ham Forbundet?

Kongen.

Nei.
Jeg har med velberaad Hu forenet
Mig nøiere med Magnus, lovet ham min Bistand.
Thure Steensøn var hos mig forleden, mod Aften,
Kort før vi drog mod Hald. Tildeels
Har mine Forhandlinger med ham bevæget
Mig til at indgaae Forlig med Herr Bugge.
Jeg og mine Riger trænge til Fred,
Skal alle mine Planer ei staae tilskamme.

Palne Johnsøn (betænkelig).

Vi kan lide stor Brøst af et Forbund med Magnus.

Kongen.

Maaskee. Men i hvert Fald maatte jeg forhindre,
Han forbandt sig med Stigot og Bugge. Desuden —
(standser.)

Palne Johnsen.

Desuden, Eders Naade?

Kongen.

Palne! jeg skuer
Dybt ind i Fremtiden. Vel er den svanger
Med store Verlinger. Danmarks Rige
Er rystet i sin Grund. Skal det hæve sig atter,
Og vinde sin gamle Magt og Høihed,
Da maa der handles med Kraft, men vaerligt.
Der kræves af Rigets Herster ei blot
Mandom og Hurtighed i at gribe det Næste,
Men særdeles nu et fremskynet Øie,
En viis Beregning af Meget, der gjemmes
Ufødt endnu i Tidernes Skjød.
— Jeg har sat min Broder Magnus et Vilkaar.

Palne Johnsen.

Tør Eders trofaste Tjener erfare —?

Kongen.

Vor unge Datter Margrethas Formæling
Med Magnus' Søn, Kong Hakon af Norge —
I de sidste Aar min stadige Tanke.

Palne Johnsen.

Jeg beundrer Eders Naades Viisdom. Gid Himlen
Give dertil sin Velsignelse!

Kongen.

Amen!

— Erik, Kong Magnus' ældste Søn,
Bliver aldrig Eneregent over Sverrig.
Han arbeider paa sin Undergang selv.
Snarere kan Hakon —

Palne Johnsøn.

Jeg fatter, Eders Naade!

Kongen.

Ja, min Palne! det kræver Tid og Taalmod.
Det er Mennesket givet at lægge Planer
For kommende Slægter, uagtet han veed,
Hans Levetid er stakket. Det er hans Adel
At glæde sig i den Tid, der er ufødt.
Dyret og Trællen stirre mod Jorden,
Glade, naar den giver til dagligt Behov.
Den fri Mand kaldes ei omsonst for fri.
Han føler mindre Trykket af de Baand,
Der fængsle Mennesket. Hans Lyst er at lade
Øiet gaae langt; hans Synskreds er viid.
Min taber sig fjernt i de kommende Tider.

Palne Johnsøn.

De kommende Tider række Eders Naade
En uvisnelig Krands af Seirens Palmer.

Kongen
(gaaer en Gang op og ned).

De kommende Tider! — Og min Samtid trykker
Oprørets Tornekrone tungt paa min Isse,

Hæmmer mine Skridt, miskjender helst
Handlinger, den hverken kan fatte eller dømme.

Palne Johnsen.

Engang bringer Tiden Alt for Dagen,
Eders Venner til Glæde, Eders Fjender til Sorg.

Kongen.

Ja, min Palne! det er mit Haab og min Trøst.
Vi vil ikke tabe Modet, ei mattes eller vakle,
Om ogsaa den svage Slægt, hvis Velfærd
Er vort eneste Maal, reiser sig imod os.
Kom, Palne, til Dannerhof, at fuldende Værket!
Endnu tør Kongen ei tænke paa Hvile,
Ikke standse sin Gang. Men siden, min Palne,
Er der atter en Dag. — Mit skjønne Søeborg!
Har jeg stridt og tumlet mig langt under Ø,
Da favner mig igjen dine luftige Skove;
Og, mit faure Gurre! din speilklare Sø
Skal svale mig med sin letteste Vove.
I skal formilde min strenge Hu,
I skyggefulde Træer! I kjølige Vande!
Give mig den Hvile, der nægtes mig nu,
Den Fred, der flygter fra Herskerens Pande.

(Gaaer ind med Palne.)

Tredie Scene.

(Egnen udenfor Svend Skølings Huus.)

Broder Helias og **Tue Lange** komme ud fra Huset, begge i Munkeklæder, med Stav og Pose.

Helias.

Vi maae bort, Tue Lange! Her er det utrygt.
Vi maae snarest muligt til Øm eller Thvilum.

Tue Lange.

Som I vil. Thi her er vel Intet at vente.
I har gjort Jer til af Jer Klogskab og Snildhed.
Den har hjulpet os stort. Her staaer jeg igjen,
Indeklemt i Kutten, og er lige saa nær
Som dengang jeg kom. Har I holdt Eders Løfte?

Helias.

Jeg giver Eder Ret i Alting. Intet,
Slet Intet er udrettet, uden at jeg
Er haanet og krænket, krænket saa dybt,
At jeg — lad os tie!

Tue Lange.

Hvad har I da besluttet?

Helias
(efter nogen Overtænkning).

I Middelfart er I kjendt, ikke saa?

Tue Lange.

Det skulde jeg troe. Een af mine Gaarde
Ligger tæt op til Byen. — Hvi spørger I?

Helias.

Hm!

— Har I Mod, Tue Lange?

Tue Lange.

Om jeg har Mod?

Og I tvivler derpaa?

Helias.

I kan vise det nu.

Seer I — jeg taler helst aabent med Eder.
Som Sagerne staae, gavner jeg Eder ikke.
Broder Toke har ikke været taus. Han er flygtet
Til Nørreklosters Munke, har sagt dem, at jeg
Har tvunget ham til at forraade Hald
Og at sende Kongen en Nøgle til Borgen.
— Jeg tør vanskeligt vende tilbage til Klostret,
Kan ikke gavne Jer mere som før —

Tue Lange.

Og I selv bliver vanskeligt Abbed i Vitskøl.
Det fatter jeg Alt. Men nu — hvad saa mere?

Helias.

Tue Lange! troer I, at Dannerkongen gjerne
Mødes i Nyborg med de jydske Mænd,
Med Bisper og Riddere? underhandler gjerne
Og mundhugges, naar han allerhelst tvang dem?

Tue Lange.

Gjerne eller ikke, saa nødes han til det.

Helias.

Rigtigt; han gjør det af Nød. Men, troe mig,
Han vil ansee Den for en Dannemand, hædre
Og lønne med Gavmildhed Den, der har Mod til
At forhindre Mødet, at befrie hans Høimod
For at bøie sig under Niels Bugges Stolthed.
I vil gjøre Jer høit fortjent af Hans Naade —

Tue Lange.

Vil jeg? — Broder Helias, tael uden Omsvøb.

Helias.

Niels Bugge maa ryddes af Veien. Han er Sjælen
I Jydernes Oprør. Naar han falder fra,
Har de Andre tabt Modet. Hans Søn vil ikke,
Det veed jeg, fortsætte Feiden mod Kongen.
Niels Bugge maa døe; derpaa har jeg svoret —
Ikke her, ikke heller paa Reisen i Jylland;
Her er det vanskeligt; hans Følge bliver stort;
Men siden, i Fyen, og i Middelfart helst.
Der bliver hans Følge Hælvten saa lille,
Og der er I kjendt, kan tænke paa Bistand.
Middelfarts Borgere have liidt utroligt
Ved Feiden med Jyderne, hade dem med Rette.

Tue Lange.

Det er Altsammen sandt; og jeg fatter tillige,
At I kan være tjent med, om Bugge var død.
Men jeg —

Helias.

Det vil gavne Jer saare, Tue Lange!
I veed, jeg har udstrakt Myndighed, veed,.
Vort Kloster er mægtigt, at mig er paalagt
At ydmyge Bugge, tvinge hans Hovmod
Af al min Evne. Faaer Sagen et Udfald
Som alle Parterne bedst er tjent med,
Saa er Alting glemt; jeg kommer i Gunst
Og hjælper da Eder. For, seer I — stille!
Der kommer Nogen — gaae! Det er Gotskalk. Med ham
Maa jeg tale. Gaae! og vent mig ved Skoven!

(Tue Lange gaaer ud tilhøire.)

Broder Toke har jo fortalt mig, at Gotskalk
Løfter sine Øine til Jomfru Agnes;
Og selv har jeg seet ... det kan komme tilpas.

(Seer sig om.)

Hvor holder jeg mig skjult? — I Bondens Trægaard —

(Gaaer.)

Fjerde Scene.

Knud Bugge. Gotskalk (begge fra venstre Side).

Gotskalk.

Men I bliver jo her, tager vare paa Hald
Og beskytter Eders Moder. Det har man sagt mig.

Knud.

Ja vel! Men giør dig nu færdig.

Gotskalk.

Jeg?

I er jo min Herre. Jeg følger kun Eder.

Knud.

Nei, Gotskalk! denne Gang følger du med...
Nu ja, det er ikke hemmeligt længer.
Jeg har vundet mig en Brud, jeg er bleven trolovet.

Gotskalk.

Trolovet? I? — Ak, det var jo herligt!

Knud.

Hun har Jorder i Fyen, reiser nu til Svendborg.
Det var først bestemt, min Brud skulde følge
Med Herr Johnsøn; men nu ta'er hun bort med min Fader,
For at spare den Omvei, Herr Johnsøn gjør til Randers.

Gotskalk
(med en bange Anelse).

Med Herr Johnsøn? til Fyen? — Hvo er da Eders Brud?

Knud.

Ei, du kjender hende godt! Jomfru Agnes.

Gotskalk (rystet).

Agnes!

Knud.

Naar min Fader kommer hjem, gaaer jeg selv til Fyen.
Saa mødes vi paany. Men nu maa du reise.

Gotskalk.

Lad en Anden følge med. Jeg bliver hos Eder.

Knud.

Nei, nei, du maa reise. Det er min Villie.

Gotskalk.

I er min Herre, jeg er Eders Svend;
Naar I befaler det, maa Gotskalk lyde.

Knud.

Velan, saa følg efter. Vi samles i Gaarden.
Du skynde dig blot og lad Agnes ei vente.

(Gaaer.)

Gotskalk
(efter et Ophold og bedøvet).

Agnes trolovet! Trolovet med min Herre!

Femte Scene.

Gotskalk. Broder Helias.

Helias.
(lister sig frem).

Gotskalk! Et Ord!

Gotskalk (sløv).

Er det Eder, Herr Pater?

Helias.

Min kjære Gotskalk! nu maae vi skilles.
Jeg tager tilbage. Du bliver vel her?

Gotskalk.

Jeg reiser.

Helias.

Med Knud Bugge?

Gotskalk.

Han bliver her.

Helias.

Med hvem skal min Gotskalk da reise?

Gotskalk.

Med hvem?

Med — med Jomfru Agnes.

Helias.

Ei! Jomfru Agnes!

Du har Lykken med dig, det maa jeg bekjende.
— Ja, min kjære Gotskalk! inden jeg reiser,
Har jeg ret havt Lyst til at tale med dig.
Saavel jeg som Andre have fæstet deres Øine
Paa den kjække Ungersvend, priist hans Fromhed.
Du kan vorde til et Redskab for en ypperlig Gjerning,
Naar du følger mit Raad —

(Efterat have ventet Svar.)

Sagen er denne:

Nogle værdige, retskafne Mænd have længe
Med Misnøie seet det ugudelige Oprør,
Ridderne Niels Bugge, Anderson og Stigsøn
Lede mod det stakkels, betrængte Land.

Din egen unge Herre, Gotskalk, klager
I Stilhed over sin Faders Fremfærd.
Nu har vi besluttet at understøtte Kongen,
At arbeide mod de jydske Mænd,
Men hemmeligt og saa lemfældigt som muligt; —
At benytte mod dem en tilladelig Tvang,
En tilladelig, en lovlig, og til Rigets Bedste.
— Min Gotskalk! du er saa stille. Forstaaer du?

Gotskalk
(altid fordybet i sig selv og som drømmende).

Ja, ja, min værdige Fader!

Helias.

Nu vel!
Vi vil sagtens mødes igjen paa Reisen,
Enten her eller først i Fyen. Naar du da
Vil give din Ven, den fattige Broder,
Leilighed til en Samtale, troer jeg,
Du vil bedre forstaae mig. — Hører du, Gotskalk?

Gotskalk (som før).

Jeg hører, Herr Pater!

Helias.

Og du skjænker mig dit Bifald?
(Da Gotskalk tier.)
Det er mærkelige Tider. Du kan stige, min Søn!
Vil du række Haand til at hjælpe Kongen,
Hjælpe de Mænd, der vaage for Riget,

Da tør jeg spaae dig en herlig Fremtid.
Et sandt, min Gotskalk! — undsee dig ikke —
Din Tanke stræber mod et høiere Maal.
Jeg har seet en ædel og fager Jomfru
I Herr Bugges Gaard.

(Tager hans Haand.)

Min fromme Gotskalk!
Fat Mod! Vel muligt, den Tid kan komme,
At du tør beile til Jomfru Agnes.

Gotskalk

(farer op og river sig løs).

Agnes? min Herres Trolovede? Frister!
Flye fra mig! (Iler ud.)

Helias

(følgende efter ham).

Gotskalk! men vent og hør mig!

Sjette Scene.

(Værelset paa Hald.)

Niels Bugge kommer ind med **Knud**. Siden **Agnes**.

Bugge.

Du kjender alt min Villie. Du bliver paa Hald
Som Værge for din Moder, dine yngre Brødre,
Som Fører og Forsvar for Gaardens Besætning.
Du vil vide, min Søn, at vaere mit Tarv,

Mandeligen at staae paa min Ret, naar det kræves.
Er du tvivlraadig, da gak til Stigot paa Bjørnsholm.
Har du Forfald, eller tvinger dig Sot og Sygdom,
Hvad Gud forbyde, da lad ham vogte Hald.

Knud.

Min Fader! jeg skal holde hvert af Eders Bud.

Bugge.

Derpaa tvivler jeg ikke. Vi kan da skilles.
(Tager ham i Haanden.)
Min Søn! mig aner intet Godt af min Reise.
Vel er der lovet os Gidsel og Leide;
Dog skulde jeg næsten troe, jeg vender
Ei let tilbage fra Mødet i Nyborg.
Det er min urokkelige, faste Beslutning,
At jeg nu for sidste Gang handler med Kongen
Paa Dannerhof; og jeg agter at forsvare
Min og Mines lovlige Ret
Af yderste Formue. Og da er det Spørgsmaal,
Hvo der seirer, hvo der bukker under.
Var det vanskeligt før, værre bli'er det nu,
Da Tallet af vore Venner dagligt formindskes.
— Lader jeg Livet i den ulige Kamp,
Da bliver du Hoved for min Slægt og Den,
Til hvem din Moder, dine yngre Brødre
Sætte al deres Lid. Knud! du være
For min Hustru en kjærlig og lydig Søn!

Hun har ikke havt ret mange glade Dage,
Har ofte været ængstet af Frygt, har taget
Oftere Deel i mine Handlingers Uro
End formaaet at dele min Tillid og mit Haab.
Dog var hun mig hengiven og elskede mig trofast.
Falder jeg fra, da veed jeg, brister
Det ringe Mod, der næredes ved mig.
Min Søn være da hendes kjærlige Trøster,
Lindre hendes Sorg og lette hende Byrden.

Knud.

O, min Fader! Eders Ord bevæge mig dybt.
Men I vender tilbage; det haaber og troer jeg.
Kongen ønsker at give sit Rige
Fred og Hvile. Han er ei uforsonlig;
Naar blot I — tilgiv mig! Jeg veed, min Fader!
I liber ei vel, at Nogen dømmer
Over Eder og Eders Handlinger. Dog —
Gav I efter, det var til Baade for Alle.

Bugge.

Lad dette fare! Du og I Alle,
Der regne Jer til den yngre Slægt,
I kan ikke fatte hvad vi holde fast paa.
I er voxet op under Magtens Svøbe.
Den Rettighed, der daglig tabes, er ikke
Forhvervet af Eder. Men vi — dog stille!

(Agnes træder ind.)

Der er din Agnes. Tag Afsked med hende.
Jeg hilser engang endnu paa din Moder,
Og saa, min Søn! i Guds Navn afsted!

(Gaaer.)

Knud.

Ak, disse Tider er' bedrøvelige, min Agnes!

Agnes.

Men jeg tænkte, nu var der Fred at vente
Og en bedre Fremtid.

Knud.

Det skulde man troe.
Og dog seer det mørkt ud. — Min stakkels Moder!

(Der blæses i et Horn udenfor.)

Det er Hornet, der blæser til Opbrud. Velan,
Vi tør ikke tøve. Jeg har givet Eder med
Til Beskyttelse paa Reisen min troeste Svend.
Gotskalk bliver Eders Ledsager.

Agnes (urolig).

Gotskalk?

Knud.

I er dog tilfreds med mit Valg?

Agnes.

Det er jeg.
Og dog — lad ham heller blive her.

Knud.

Af hvad Grund?

Agnes.

Han er Eder tro. I kan stole paa ham,
Og behøve ham selv. I vælge mig en Anden!
Jeg beder Eder, Knud, lad ham blive hos Eder.

Knud.

Hvor finder jeg en Anden, nu paa det Sidste?

Agnes.

Tag hvem I vil!

Knud.

Vær kun ubekymret!
(Smilende.)
Jeg hytter mig nok, selv uden hans Hjælp.

Syvende Scene.

De Forrige. Fru Ingeborg.

Fru Ingeborg.

Min Herre drog nu bort, og man venter paa Eder

Knud.

Agnes, saa kom da!

Agnes.

Ak, Faster, Farvel!

Fru Ingeborg
(kyssende hende).

Min Agnes! min venlige Agnes! Farvel!

(Knud og Agnes ile hurtigt ud.)

Fru Ingeborg
(ene, gaaer hen til Vinduet).

Der drage de bort! Over hele Sletten
Glimrer det af Vaaben, og Fjerbuske vaie.
— — Jeg kan kjende min Herre, han rider med Stigsøn —
Han seer sig om — han kan kjende mig — han hilser —

(Vinker med Haanden eller Tørklædet.)

O Farvel! min kjæreste Herre, far vel!
Far tusind Gange vel! — — Der dreier han om Høien —
Jeg seer ham ikke mere.

(Kommer frem.)

Det er ikke ret,
At jeg er saa bedrøvet. Den hellige Jomfru
Vil høre mine Bønner, vil bringe ham tilbage.

(Seer igjen ud.)

Nu er Sletten tom, Alle dragne hen,
Ingen Vind rører sig, Alt er lydløst.
Tom og stille vil ogsaa vor Gaard
Blive for Fremtiden. — — Hvo er det der kommer?
En Rytter — det er Gotskalk — hvor han farer afsted!

(Kommer igjen frem.)

Jeg er saa svag, at jeg næsten kan glædes,
At En af mine Kjære vender tilbage.
Men hvad kan han ville? Ak, han har vel glemt

Et eller Andet over alt det Hastværk.
(Gaaer engang op og ned.)
Hvorfor er jeg da saa urolig? Kongen
Vil holde sit Ord. Min kjære Herre
Har Intet at frygte. — Hvad er her da at fryg
At Kongen vover at berøve ham sin Frihed?
Og om han gjorde det? Hellige Guds Moder!
(Farer sammen.)
Hvo kommer? Gotskalk!

Ottende Scene.

Fru Ingeborg. Gotskalk.

Gotskalk
(med Hast og forstyrret).
O, min ædle Frue!

Fru Ingeborg.
Hvad vil du? tael!

Gotskalk.
Hvor er min Herre?

Fru Ingeborg.
Knud? jeg veed det ikke.

Gotskalk
(som for sig selv).
Og jeg tør ikke vente.
Hvad skal jeg gribe til ...

Fru Ingeborg (urolig).

Kan du ikke sige mig?

Gotskalk.

Ak nei — I vil ængstes, og maaskee uden Grund —

Fru Ingeborg.

Gotskalk! jeg befaler dig, tael! tael strax!

Gotskalk.

O, jeg er saa fortumlet — bær over med mig —
Jeg har blot en Mistanke — muligt, den er falsk —

Fru Ingeborg.

Men siig mig kun —

Gotskalk.

Da vi nys drog ned ad Høien,
Saae jeg i Frastand Broder Helias fra Esrom.
Han var skjult af Hætten, men mit Syn er skarpt,
Og jeg kjendte ham paa en Munk, der var med
Og der standsede paa Veien. Denne Munk har jeg seet
Alt eengang med Helias. Men for faa Dage siden
Gik han ridderlig klædt med Fiederhat og Kaabe.
Han var dengang med Kongen. Nu saae jeg ham igjen,
Og atter som Munk. Da jeg øined' dem begge,
Da foer det som et Lyn igjennem mig: Munken,
Denne Helias er en Forræder; han lurer
Paa Rogens Fordærv; vi maae vogte os for ham.
Og en Magt, jeg kan ikke sige hvilken, drev mig
Til at kaste min Hest og ile tilbage.

Fru Ingeborg.

Min Gud, hvad frygter du?

Gotskalk.

Jeg veed ikke selv ...
Helias har talt med mig nylig, han har sagt ...
Jeg mindes det saa dunkelt, — jeg var dengang saa bedrøvet —
Han spurgte mig ... han sagde ... Hvad var det dog han spurgte —?

Fru Ingeborg.

Gjaldt det ikke min Herre?

Gotskalk.

Eders Herre? Herr Bugge?

Fru Ingeborg.

Eller Knud?

Gotskalk.

Nei, nei!

Fru Ingeborg.

Har Kongen ei isinde
At forraade dem?

Gotskalk (bestemt).

Nei.

Fru Ingeborg.

O, du ængster mig tildøde!
Trues min Herre med Farer paa Reisen?

Gotskalk
(seer spørgende paa hende).

Paa Reisen?

Fru Ingeborg.

I Fyen, i Nyborg?

Gotskalk.

Paa Reisen?

(Med Anstrengelse.)

Hvad vilde Broder Helias? — Han bad mig jo komme ...
Han sagde jo, vi mødtes ... der var Mænd, der vilde —
Der havde lagt Raad op ...

(udbrydende.)

Ja, jeg mindes det klart!
Han sagde, der var Mænd, der havde lagt Raad op
Mod Herr Bugge —

Fru Ingeborg (forfærdet).

Mod min Herre?

Gotskalk.

Og mod de jydske Mænd,
Der drage til Nyborg. Han bad mig staae ham bi,
Den afskyelige Munk! — Nu husker jeg det Alt —

Fru Ingeborg.

Mod min Husbond? mod hans Liv?

Gotskalk.

Jeg fatted' ikke Andet.

Fru Ingeborg.

Det er jo forfærdeligt! — og han aner intet Ondt!
Det bliver hans Undergang. — Hvad sagde da Munken?
Nævned' han ikke de Mænd, der stræbte
Min Husbond efter Livet?

Gotskalk (eftertænkende).

Det troer jeg ikke.

Fru Ingeborg.

Bestemte han ikke Tiden og Stedet?

Gotskalk.

Tiden og Stedet?

Fru Ingeborg.

Husk dig om!

Gotskalk.

Nei.
Men Alt løb rundt for mig; jeg hørte kun halvt.

Fru Ingeborg (utaalmodig).

O, hvor kunde du, Gotskalk!

Gotskalk.

I vredes blot ikke!

Fru Ingeborg (grundende).

Denne Munk, denne Helias var jo hos os.
Min Herre var opbragt og jog ham fra Gaarden —
Hvo kan vide, hvad der var dem imellem.

Om han nu af Hævn — o, jeg skjælver af Skræk!
Den rige Christ raade mit angstfulde Hjerte!

Gotskalk.

I tale med Knud, med min unge Herre!

Fru Ingeborg.

Og hvad kan da Knud? Var end al vor Frygt
Beviislig — min Husbond vender aldrig tilbage!
(Gaaer urolig op og ned.)
Bliver jeg her, da vil Jorden brænde
Under mine Fødder. Hvis jeg hemmeligt fulgte —
Der er dog Ingen, der har hans Hustrus Omhu —
Herr Stigot paa Bjørnsholm kunde varetage Hald...
Min Søn gik med mig — det maa han, det skal han!
— Gotskalk! begiv dig tilbage, vær opmærksom!
Agt vel paa Alt! Hører du, paa Alting!
Lad mig stole derpaa. Betroe dig til min Herre,
Til Andersøn og Stigsøn. Mærker I Uraad,
Da vaage I trofast, du og Thorbern.

Gotskalk.

Det skal vi, min Frue!

(Vil gaae.)

Fru Ingeborg.

Gotskalk, vent!
(Overveiende.)
Vel muligt, min Herre vil vredes, naar han seer mig.
Maaskee det viser sig, at vi bedrog os,

Eller Faren gaaer over. Da veed jeg, han vil dadle
Min Frygtsomhed, min utidige Angst.

(Med et Udbrud.)

O, lad ham kun vredes! Han er det vel værdt,
At jeg bærer hans Vrede, af Kjærlighed til ham.
Naar jeg kun tør see ham frelst og uskadt,
Da lad ham dadle mig; hans strenge Tale
Vil være Lindring for mit ængstede Hjerte.

(Til Gotskalk.)

Gjør som jeg har sagt.

(Gaaer ind til Siden, Gotskalk ud ad Hoved-Indgangen.)

Femte Act.

Middelfart. En dyb Plads, der gaaer ned til Stranden. I Baggrunden nogle ophængte Fiskergarn. I Forgrunden enkelte Huse og Træer. Tilvenstre Herberget, en noget større Bygning af Bindingsværk. Handlingen begynder om Morgenen.

Første Scene.

Broder Helias nærmer sig forsigtig og speidende.

Helias.

Det var at forudsee, han lader mig vente.
Jeg er bleven opholdt, Christoffer kan komme
Hvert Øieblik — saa er det Spørgsmaal, om vi . . .
Der maa handles idag, idag eller aldrig!
(Efter et Ophold.)
Alt staaer paa Spil. Det Ønske, jeg har næret
I Aar og Dag, at komme til Vitskøl,
Kan blive tilintetgjort, selv kan jeg see mig
Udsat for en forsmædelig Lod.
Abbed Andreas — jeg kjender ham — kan let

Synes, det er bedst, jeg betaler Gildet.
Al hans Forventning, hans Tillid til mig
Har jeg skuffet, og nu — kun eet Middel har jeg.
— Niels Bugge! du mægtige Mand! du skal lære,
Hvad det er at træde den foragtede Orm!
Du veed ikke, du har traadt en Hugorm.
(Seer ud til Siden.)
Hvi tøver Tue Lange ... Endelig, der er han.

Anden Scene.

Broder Helias. Tue Lange, bevæbnet, i Hjelm og med Rytterkappe. Siden nogle **Fiskere.**

Helias.
Nu, Tue Lange, hvad Held har I havt?
Skynd Eder — fortæl!

Tue Lange.
Broder Helias! glæd Jer!
Det gaaer os ypperligt.

Helias.
Nu da, hvorledes?

Tue Lange
(ligesom hviskende).
Her i Middelfart har været et Oprør,
Et fuldstændigt Oprør.

Helias.

Oprør? Af hvem?

Tue Lange.

Af Borgerne. Strax, da de jydske Mænd
Kom over med Færgen, flokkedes Folket,
Og vilde forbyde dem Landgang.

Helias.

Herligt!
Var I Mester derfor?

Tue Lange.

Nei, det kom af sig selv.

Helias.

Og hvad Ende fik det?

Tue Lange.

Her ligge desværre
Nogle Ryttere fra Odensee. De kom imellem
Paa Lehnsmandens Bøn.

Helias.

Ryttere her?
Det er slemt og mod min Beregning.

Tue Lange.

Aa hvad!
En halv Snees Stykker, og de har hørt ondt nok
Af Borgerne siden; de holde sig stille.

Helias.

Og I, hvad har I da udrettet selv?

Tue Lange.

I skal være tilfreds, Broder Helias. Først
Har jeg opslaaet min Bolig i Fiskernes Løkker
Og snakket for Folkene. Her kommer ret strax
Et Par, jeg har stevnet til Møde. De er' Alle
Dristige Folk og paalidelige.

Helias.

Godt.
Og I har ikke glemt at sige dem, I handler
Med Kongens Minde, at I kommer fra Viborg
Og kjender hans Villie?

Tue Lange.

Nei, hvor kan I troe!
Dernæst har jeg talt med Flere af Byens
Borgere hersteds, efter Eders Ønske,
Og har sagt dem, men underhaanden, at Freden
Med Holsteen var sluttet. — Er det virkelig sandt?

Helias.

Derpaa kan I stole.

Tue Lange.

Og har viist dem klarligt,
At nu maae Jyderne falde tilføie,
At det nu var bedst, man kjørte dem i Ring.

Helias.

Det har I gjort godt.

Tue Lange.

Det skulde jeg troe.

Helias.

Og hvor skal Overfaldet skee?

Tue Lange.

Ved Stranden.

Helias.

Hvorfor ikke paa Torvet?

Tue Lange.

Det forstaaer I ikke.
Veien gaaer langsmed Stranden til Porten,
Igjennem et snævert Stræde. Der kan vi
Klemme dem inde.

Helias.

Godt; som I vil.

(Nogle Fiskere nærme sig og gjøre hemmeligt Tegn til Tue Lange.)

Tue Lange.

Træd I kun nærmere, taler kun frit!

En af Fiskerne.

Vi vil gjerne vide bestemt, hvor mange
Af Eders Folk vi kan regne paa nu.

Tue Lange.

Ti af mine bedste Huskarle, flinke
Og duelige Folk.

Fiskeren.
Ja, ja, det var vel.

Helias (til Fiskeren).
Min kjære Mand! I lider vel Ondt
Mellem Aar og Dag. Eders jydske Nabo
Er sagtens ei god at trækkes med.

Fiskeren.
Nei;
Og især under Feiden. I skal vide, Herr Pater!
Da Vandet her ved Byen er lavt, maae tidt
De større Fartøier, med Kjøbmandsgods paa,
Lægge bi histåvre ved den jydske Kyst.
To har de snappet, og fire Baade
Fra Fiskerne her. Den ene var min.
Der skal mange Aar gaae hen, før vi forvinde
Den Skade, de har gjort ved Indfaldet sidst.

Helias.
Det kan jeg tænke. Jeg har Medynk med Eder.

Tue Lange (til Fiskeren).
Ja saa kan du gaae. Vent mig ved Stranden.
(Fiskerne gaae.)
Knud Bugges Svend, giver han os Bistand?

Helias.
Gotskalk? (Barsk.) Nei, han er tvertimod farlig.
Hold Øie med ham og skaan ham ikke.

Tue Lange.

Godt — hvis jeg træffer ham.

Helias.

Hvor er Niels Bugge
Og de andre Herrer taget ind?

Tue Lange.

Derovre,
I Herberget.

Helias.

Der? og I lader mig staae...
Men er I da uklog? Sæt, at man saae mig
Være sammen med Eder — bort herfra, kom!

Tue Lange.

Ja, ja, giv Tid! Det har ingen Fare.

(De gaae.)

Tredie Scene.

Agnes og et Par af hendes **Piger** komme ud fra Herberget. Siden **Gotskalk**.

Agnes
(til en af Pigerne).

Lad os kun gaae ned. Her er Ingen at see,
Og Huset tæt ved. Hvad Fare kan der være?
— Hvor Morgenen er klar! hvor det lufter friskt
Fra Stranden! Saa smukt er der ikke ved Viborg.
See kun! derhenne glider en Baad

Med hvide Seil tversover Sundet.
Den kommer fra Jylland, den bringer os Hilsen
Fra alle vore Frænder. — Lad os kun gaae ned!
Der kommer Gotskalk; han kan følge med.
(Gotskalk kommer fra Stranden med et Par af Bugges Folk.)

Agnes (til Gotskalk).

Kan vi gaae til Stranden? Er der Noget at frygte?

Gotskalk.

Nu er der stille; dog tør jeg ikke raade —
Med mindre vi var' nogle Fleer i Følge.

Agnes.

Saa bliver jeg her. Jeg kan ikke glædes
Ved den smukke Morgen, naar jeg veed, man luret
Paa at gjøre mig Fortred.

Gotskalk.

Der har I vel Ret.

Agnes.

Naar venter I Junker Christoffer?

Gotskalk.

Idag,
Hvert Øieblik. Var han blot kommen!

Agnes.

Nu, Gud være lovet! Om Dagen er jeg ikke
Halv saa frygtsom. Men inat var jeg angst.
Naar Dagen er saa klar, Luften saa mild,

Kan Ingen pønse paa forræderisk Anslag.
Natten maa dertil.

(Da Gotskalk ryster paa Hovedet.)

Lad os haabe det Bedste!
Man piner sig kun selv med at ængstes bestandigt.
— Hvad har du der om Halsen? — Et Sølvkors!

Gotskalk (forvirret).

Der er et Kapel ved Stranden. Jeg var inde
Og bad min Morgenbøn.

Agnes.

Kom, lad mig see!

(Gotskalk rækker hende det.)

Det er smukt.

(Til en af Pigerne.)

See kun, og besat med Stene.
— Gaaer du altid med dette Kors?

Gotskalk.

Ja — altid.
Det blev lagt paa min Vugge dengang jeg blev født.
Det har alle mine Dage hvilt ved mit Hjerte,
Har følt dets Slag i Sorg og i Glæde.
Engang naar jeg døer —

(holder inde.)

Agnes.

Nu, naar du døer?

Gotskalk.

Af, dette Kors er en Arv fra min Moder.

Af Alt i Verden var jeg hende kjærest.
Jeg har tænkt, at Den, jeg selv har elsket
Høiest siden min Moders Død,
Skal atter tage det i Arv efter mig.
Jeg er angst for at glemmes. Dette Kors skal være
Som et Kors paa min Grav, men heller ikke Mere:
Et Mærke med mit Navn.

Agnes
(giver ham Korset igjen uden at see paa ham).
Naar det er fra din Moder,
Bør du gjemme det vel.
(Til en af Pigerne.)
Lad os kun gaae ind.
Her er kjøligt ved Stranden.
(Idet hun gaaer mod Huset, moder hun de Udtrædende.)

Fjerde Scene.

De Forrige. Niels Bugge, Peder Andersøn og Offe Stigsøn med Følge.

Bugge.
God Morgen, min Agnes!
Vil du atter gaae ind? Du har Ret; vel muligt
Vi snart reise videre. Hold dig da rede.
(Agnes og Pigerne gaae ind.)
Nu, Gotskalk! Munken, har du seet ham siden?

Gotskalk.

Nei, Herr Ridder!

Peder Andersen.

Han har vel betænkt sig.

Bugge.

Hm! maaskee. (Til Gotskalk.) Gaae ned til Stranden
Og bring os Bud, naar du øiner Færgen.

(Gotskalk gaaer med Nogle af Følget.)

Offe Stigsen.

I mener da bestemt, at Junker Christoffer
Kommer idag?

Bugge.

Jeg tænker det. Han burde
Være her igaar. Han er vel bleven hindret.

Peder Andersen.

Saa skal vi da til Nyborg! Gud vide hvad Udfald
Den Reise vil faae!

Offe Stigsen.

Bisp Mogens af Børlum
Meente jo, vi maae slaae af paa vor Fordring,
For ei at gaae glip af det Hele.

Peder Andersen.

Bisp Mogens?
Det er vitterligt for Alle, han holder med Kongen.
Hvo vil agte paa ham! — I er tankefuld, Bugge?
Hvad mener da I?

Bugge.

Jeg mener, at Bispen
Turde muligt have Ret. Vor Udsigt er mørk.

Peder Andersøn.

Ei hvad! fordi Erland Kalf er løbet
Over til Kongen — han er en Forræder.

Bugge.

Nei, nei! Erland Kalf er ingen Forræder.
Det harmer mig meest, ja det volder mig Uro,
At jeg ikke tør sige: Kalf er Forræder.

Offe Stigsøn.

Ligemeget! Een Mand meer eller mindre —
Vi tør ikke vakle, ei vige nogen Fodsbred.

Peder Andersøn.

Det Samme siger jeg.

Bugge.

Og jeg ikke mindre.
Jeg har sat mit Liv paa den eneste Tærning
Og svigter Eder ikke. Men jeg seer forud,
Vi komme til at holde sammen for Alvor,
Særdeles naar Bisperne, hvad jeg befrygter,
Nægte paa Dannerhof deres kraftige Bistand.

Peder Andersøn.

Vi skulde have gjort som jeg sagde: først
Bestyrket vort Forbund med Holsteens Grever.
For et muligt Tilfælde var det sikkrest.

Bugge (mørk).

Det behøves ikke, hvis Holsteen er os tro;
Og det gavner lidet, er det falsk og troløst.

Offe Stigsøn.

Der er Budet.

(Gotskalk kommer hurtigt ind.)

Gotskalk.

Junker Christoffer kommer.
Han er lige bag ved mig.

Bugge (til Andersøn).

Der kan I see!

Peder Andersøn.

Ja ja — skjøndt halvveis tænkte jeg, Kongen
Havde saa smaat en Ræv bag Øret.

Bugge.

Er hans Følge stort?

Gotskalk.

Nei, kun lille.
Men, Herr Ridder! jeg bemærkede nu, der var samlet
En Mængde Folk langs Stranden og paa Torvet,
De fleste bevæbnede. Jeg syntes at spore
Uro. Folk stak Hovederne sammen.

Bugge.

Hvad var det for Mænd?

Gotskalk.

Borgere fra Byen,

Saavidt jeg kunde see, og Fiskere fra Leiet.
Da Kongens Søn kom, blev Tummelen større,
Skjøndt Folket spredtes og trak sig tilbage.
Men de samles paany.

Bugge.

Føres de af Nogen?

Gotskalk.

Jeg veed ikke, Herre! Men jeg sendte Thorbern
Ned paa Udkig.

Peder Andersøn (spydig).

Der kommer Christoffer.
Jeg tænker, at han veed bedre Besked.

Femte Scene.

De Forrige. Junker Christoffer med Følge. Siden Thorbern.

Bugge
(gaaer ham imøde).

Velkommen, Herr Junker!

Christoffer.

Jeg takker Eder.

Bugge.

Veed I,
Der er Opløb af Byens Borgere?

Christoffer.

Ja —
Man har sagt mig det nu da jeg kom. Jeg mener,
Det har Intet at betyde.

Peder Anderson.

Min kjære Herr Junker!
Det Opløb er det andet siden vor Ankomst.

Christoffer.

Det vil dæmpes som det første. Dog ønsker jeg selv,
I ædle Herrer, at I undgaae Faren,
Er den ellers forhaanden. Ja, jeg mener endog,
Vi bør tage til Odensee strax. Min Fader
Kan ventes hvert Øieblik. Jeg blev forsinket,
Han har hentet mig ind, agter sig hertil.
Det turde være bedst for alle Parter,
Om vi undgik et utidigt Møde.

Bugge.

I har Ret.
Vi kan bryde op, naar det skal være.
(Til Gotskalk.)
Lad Resten af vort Følge holde ved Porten,
Der gaaer ned til Stranden. Der skal Agnes
Holde sig færdig og vente til vi komme.
(Gotskalk gaaer ind i Herberget.)

Christoffer.

Hvad gav Anledning til det første Opløb?

Offe Stigsøn.

Vor Ankomst, Herr Junker! Det hed sig siden,
De tænkte, vi gjorde Landgang som Fjender.

Christoffer (smilende).

Ja, Eders Venner ere kun faa her i Fyen,
Især paa denne Kant.

(Man hører et stærkt, men fjernt Raab som af en Mængde Mennesker.)

Peder Andersøn.

Hører I, de raabe!
Jeg skulde selv troe, det er knap af Venskab
De bruge deres Lunger saa stærkt.

Christoffer.

Lad dem skrige!
Med Ord og Skrig slaaer man Ingen af Hesten.
Dog — lader mig raade! jeg vil tale med Hoben
Og stille den tilfreds.

(Idet han vil gaae, nærmer Thorbern sig.)

Bugge (til Christoffer).

Der kommer mit Bud.
Lad os høre hvad han melder.

(Til Thorbern.)

Hvorledes staaer det til?

Thorbern.

Det seer farligt ud som Vrimmelen voxer.
Jeg gik ned paa Torvet, skjult i min Kappe

Og blanded' mig i Hoben. Der stod en Munk
Og en Mand i Harnisk høit paa en Steenhob
Og talte til Folket.

Bugge.

Hvad blev der talt?

Thorbern.

Han, der var bevæbnet, forkyndte for Alle
I Kong Valdemars Navn, at nu var der indgaaet
Fred og Sone med Holsteen; at Kongen
Vilde plat ud ikke forliges med Jylland,
Men tvinge sine jydske Mænd med Vaaben.

Offe Stigsøn.

Hvad siger I til dette, Herr Junker?

Christoffer (opbragt).

Hvo var han?
Hvo var den Forræder?

Thorbern.

Jeg kiendte ham ikke.

Offe Stigsøn.

Hvad gjør det til Sagen hvo han er. Men svar os:
Er det vist, at Kongen er sonet med Holsteen?

Christoffer (kort).

Er det saa i sig selv, da vil Eder gives
Underretning derom til Tid og Sted.

Peder Anderson (med Heftighed).

Det er intet Svar, Herr Junker! Siig os,
Er I sonet med Holsteen?

Christoffer.

I har faaet mit Svar.

Bugge.

Nei, nei, Herr Junker! den Sag er Alvor.
Vi gaae ikke fra Pletten, forinden vi vide
Hvad vi har at rette os efter. — Er det afgjort,
Er I sonet med Greverne?

Christoffer.

Herr Bugge! det var let
At svare: det er Noget jeg ikke kan vide.
Og dog — jeg har ønsket at spare Jer for denne
Ei kjærkomne Nyhed saa længe som muligt.
Forresten — det er sandt. Ved min Faders Ankomst
Vil det blive bekjendtgjort.

Bugge (udbrydende).

Saa min Anelse traf ind!

Peder Anderson (opbragt).

Der har I det, Niels Bugge; der er Syn for Sagn!

Christoffer.

Men Ingen har han givet — det vidner jeg for Gud —
Ingen har han givet Fuldmagt forinden
Til at gjøre det bekjendt.

Peder Andersen.

Det kan I bilde Børn ind.
Jeg siger, det er aftalt Spil, det er atter
Hans gamle Trædskhed. Vi er' solgt' og forraadte.

Christoffer (i Hede).

Jeg forlanger, I skal troe mig!

Bugge.

Stille, Herr Junker!
I har villet spart os for denne Nyhed.
Vel var det bedre, Kongen havde spart os
Reisen hertil. Jeg for min Deel
Gaaer ikke til Nyborg.

Peder Andersen.

Retsaa, Niels Bugge!

Christoffer.

Hvorledes? I gaaer ikke til Nyborg?

Bugge
(med stigende Heftighed).

Nei.
Det er muligt, I kjender selv kun lidt til
Dannerkongens Lønraad. Os er det bekjendt,
Han er skrøbelig, naar det gjælder et Løfte.

Christoffer.

I glemmer hvem I taler til.

Bugge.

Kunde jeg glemme

Syv Aars lange, frugtesløse Kamp!
Kunde jeg glemme, hvor tidt Eders Fader
Har gjort os trosskyldige og forhaanet os siden.
— Andersøn har Ret! Det er atter hans Trædskhed!
Som Slagteqvæg skal vi trækkes til Nyborg,
Lokkes til Dannerhof, nu da han mener,
Han har Spillet vundet, nu da han tænker,
Han kan sætte os Kniven paa Struben.

Offe Stigsøn.

Afsted!
I har alt mit Bifald! Vi vende tilbage!

Christoffer.

I kan ikke vende om. Stranden er spærret
Af Borgernes Hobe. Kun een Vei er aaben.

Bugge.

Troer I, Herr Junker! at vi har Frygt for
Hine fyenske Oldensviin? — Andersøn! Stigsøn!
Slutter Jer til mig! (Til sit Følge.) Og I, mine f
Men prøvede Mænd! Med Sværdet skal vi
Bane vor Vei og skrive os et Pasbord
Paa Fyenboens Pande. — Afsted! til Stranden!

(Han, Peder Andersøn og Offe Stigsøn med Følge ile ud.)

Christoffer (til sine Mænd).

Følger mig! Er det muligt, maa han frelses!

(De følge efter.)

Sjette Scene.

Efter en Pause hører man et høit Raab af den oprørske Mængde. Strax efter kommer **Agnes** og **Ebbe** hurtigt ind fra Stranden. Siden **Gotskalk**.

Agnes
(holder med Haanden et Klæde om Armen).

Vær ikke saa forskrækket. Du gjør mig kun angst.
Bind Klædet om.

Ebbe (ængstlig).

Ja, ja — det skal jeg —
Jeg forstaaer kun lidet af Saarlægens Kunst...
Hold Armen stille ... vær taalmodig, Jomfru...
Kan jeg binde det saaledes?

Agnes.

Det smerter, Ebbe!
Er det blot ikke farligt?

Ebbe.

Nei, fat Eder, Jomfru!
Nu standse vi Blodet — ja Gud skal vide,
Om jeg her gjør Eder meer Ondt end Gavn.
— Det vil ikke standse ... du naadige Himmel,
Jeg er ubehændig — hm! — hold blot Armen stille.
(**Gotskalk** kommer.)

Gotskalk.

Er I her? Jeg har søgt Jer — hellige Jomfru?
Er I saaret?

Agnes.

I Armen.

Ebbe.

En Bueskytte sigted'
Paa mig og traf hende.

Gotskalk.

Kom, lad mig see!
Jeg forstaaer at forbinde.

Ebbe.

Forstaaer I? saa skynd

Gotskalk
(mens han river Klædet op).

Det er Lærdom fra Klostret. — Trøst Eder, Jom
I er kun streifet — det er slet ikke farligt.

Agnes.

Sanct Margreth' være lovet.

Gotskalk.

Naar det blot er forbun
Saa læges det hurtigt — See saa! — I skjælver
Vær kun uden Frygt!

Agnes.

Hvad gjør du, Gotskalk?

Gotskalk.

Der hang en Blodbraabe her paa Armen,
Rød som et Rønnebær. Jeg suged' den op.
Tilgiv mig, Jomfru Agnes!

Ebbe
(der har seet ud ved Baggrunden).
Vuldret bliver ved.

Gotskalk.
O, de skjændige Forrædere! Det er Helias, Munken,
Og den Anden — Men Herr Bugge gjør lyst hvor
han kommer,
Og Herr Andersøn og Stigsøn ikke mindre.

Agnes (farer sammen).
Hør kun!
Hvor de raabe!

Gotskalk.
Ebbe, bliv her! (Til Agnes.) I kan ikke
Gaae ind i Herberget. Byen er fuld af
De oprørske Mænd. Bliv her! — Jeg maa bort;
Vi er' kun saa faa; jeg kan ikke forlade
Herr Bugge, medens han trænges saa haardt.
Men jeg vender tilbage det snareste jeg kan.
(Gaaer ned til Stranden.)

Agnes.
Naar blot Ingen kommer!

Ebbe.
Jeg tænker det ikke.
Hvis I ønsker det, skal jeg gaae ned.

Agnes.
Gjør det;

Men ikke for langt bort.

(Et stærkt Raab nærved høres.)

Nei — bliv her!

Kom hen til mig. Hører du?

(En stor Hob af Byens Borgere og Fiskere iler over Scenen i Baggrunden fra venstre Side til høire.)

Hoben

(idet den iler forbi).

Kongen kommer!

Flygter! Afsted;

Agnes

(har taget Ebbe i Haanden og trykker sig hen til Siden).

O, mit ængstede Hjerte!

Syvende Scene.

De Forrige. Kongen. Palne Johnsøn og et stort Følge.
Alle fra Stranden tilvenstre.

Kongen.

Efter de Forrædere! I skal hugge dem ned!
I skal pidske dem ud i Stranden! Som Hunde
Skal I drukne dem!

(Bliver Agnes vaer.)

Hvad? Er I her, Jomfru Agnes?
Stakkels Barn! — Og Fru Ingeborg, der fulgte
Med den næste Færge —! Herr Johnsøn, bliv her!
Bliv hos Eders Slægtning. Jeg har ingen Ro,

Forinden jeg har straffet de Forrædere —
(til sine Mænd.)
Følg mig.
(Han og Følget gaaer ud tilhøire.)

Agnes (angst).
Hvor er Herr Bugge? Ak, hvad er der skeet?

Halne Johnsøn.
Jeg veed ikke, Barn! Jeg har ikke seet ham.
Men vi frygte det Værste.
(Gotskalk og Flere af Bugges Følge træde ind fra Baggrunden tilvenstre.)

Halne Johnsøn
(til Gotskalk).
Hvor er din Herre?

Gotskalk
(saaret, støtter sig mat til et Spyd).
Han er slagen. Alt er forbi!

Agnes.
Han er slagen!

Halne Johnsøn
(til Gotskalk).
Iil ned til Kongen! Forkynd ham hvad du veed.

Gotskalk.
Jeg kan ikke.

Halne Johnsøn.
Bliv du kun her — jeg vil selv.
Ulykkelige Dag! (Gaaer ud tilhøire.)

Agnes.

Gotskalk, du blegner —
Hvad fattes dig?

Gotskalk.

Jeg er saaret — til Døden.

Agnes (forskrækket).

Saaret? Ak Gud, kan jeg hjælpe dig — svar!

Gotskalk
(bestandig mattere).

Gud naade Jer, Agnes, saa lidet I kan.
Mig hjælper Intet ... Ebbe, kom hid ...
(Synker ned, understøttet af Ebbe.)

Agnes.

Skal Ebbe hente Hjælp? skal jeg selv ...

Gotskalk.

Ak bliv!
Jeg mærker, jeg kan ikke friste mit Liv.
Det er forbi ... Agnes, hvor er I ... Farvel!
Bed for Gotskalk, bed for hans Sjæl!

Agnes
(bøier sig over ham).

Ak, han døer! den trofaste Svend!
Himlen har taget hvad der var bestemt den.
Men at døe saa ung, i saa faur en Alder!
(Under det Følgende bæres Gotskalk hen til Baggrunden.)

Ottende Scene.

De Forrige. Kongen og Palne Johnsøn med Følge, fra høire Side. Kort efter Junker Christoffer fra venstre Side.

Kongen.

Palne! har du fattet mig? Ingen Skaansel!
Alle skulle straffes efter Lovens Strenghed!
Fange vi dem, der er Ophav til Drabet,
Ved mit Liv! de skal klæde Steiler og Hjul!

(Bugge bæres ind paa en Baare, bedækket af en Kappe. Christoffer og Resten af Bugges Mænd følge med. Agnes iler hen og knæler ved Baaren.)

Kongen.

Der komme de med ham! Uverdige Syn!
Er I død, Herr Bugge! Svar Eders Konge!
See ham i Sorg! kjend hans Smerte
Over Eders Livs ynkelige Udgang.
Vi har mangen god Dag kjæmpet mod hinanden —
Og forsones først nu! Livets og Dødens
Herre har forligt os med vældig Haand!
— Men jeg lover Eder høit og dyrt, I skal hævnes!
(Til Christoffer.)
Og Herr Stigsøn? Herr Andersøn? hvor ere de?

Christoffer.

Slagne.

De ligge dræbte ved Fiskernes Løkker.

Kongen.

Slagne? — O, de forbryderiske Mænd!
— Tue Lange, slap han fri?

Christoffer.

Han er flygtet.

Kongen.

Og Munken?

Christoffer.

Han har faaet sit Banesaar.

Kongen.

Skjændige Munk!
Den Død var han ikke værd.

Niende Scene.

De Forrige. Hertug Barnim. Kort efter **Fru Ingeborg** og **Knud.** Noget senere Fru Ingeborgs **Piger.**

Barnim.

Eders Naade!
Fru Ingeborg nærmer sig.

Kongen.

Ingeborg! den Arme!
Hvo skal trøste den bøiede Hustru!

(Fru Ingeborg kommer hastig ind, fulgt af Knud.)

Knud.

Min Moder! bliv her — Lad mig gaae derned!
Det gjør intet Gode, naar I ...

Fru Ingeborg.

Nei, nei!
Det fatter du ikke. Jeg maa selv ... slip mig.
(Seer Kongen.)
Der er Kongen. Eders Naade, svar mig! Hvor er han?
Hvor er min Herre? — I tier?
(Med stærkere Stemme.)
Hvor er han?
(Seer sig omkring.)
Er han her? Er han saaret?
(Bliver Baaren vaer.)
Retfærdige Himmel!
(River Klædet bort.)
Død! Dræbt!
(Synker hen over Baaren.)

Knud.

Fat Eder, min Moder!

Fru Ingeborg
(løfter Hovedet).

Min Husbond! min Herre! — Aabne Eders Øine!
Tael til Eders Hustru. — O, sig kun Farvel!
Kun et eneste Farvel!

Kongen.

Min ædle Frue!

Det er christelig Pligt at bære med Taalmod
Hvad Himlen har tilskikket Eder. Hør mig!
I kan ikke lide meer end jeg selv;
I kan ikke mere smerteligt rammes
End Eders dybt nedbøiede Konge.

Fru Ingeborg
(reiser sig pludselig og kommer frem).

Han er dræbt. Hans Død er ikke naturlig.
Hvo har dræbt ham? Svar mig, Herr Konge!
Min Herre sad tryg og sikker paa Hald.
I har lokket ham ud. Han er dragen fra sin Gaar
Under Eders Vinger. Eders Ord og Leide
Var hans visse Borgen. Og see, han er dræbt!
(Slaaer Hænderne sammen.)
Hvo kan nu troe paa kongeligt Ord!

Kongen.

Jeg tilgiver Eders Smerte. Men den høieste Gud
Skal være mit Vidne: dette Drab er skeet
Uvitterligt for os. Jeg forlanger, I skal være
Retfærdig og billig. Vor egen Søn
Har vovet sit Liv for at skjærme ham mod Hoben.
Det skal I og det skulle Alle bekjende.

Fru Ingeborg.

Uvitterligt for Eder — ja ja, jeg veed det.
I har ønsket mindeligt Forlig. Han var indkaldt
Af Eder til Dannerhof. Nu er han død,
Og I har løst Eders Ord. Paa den Viis er det

I har forligt Jer med Eders Fjende.
Eders Dannerhof er denne usle Baare;
Her er det, I har bragt hans Mund til Taushed.

(Til Bugges Følge.)

Løfter ham op, I, der er tilbage
Af min Herres Mænd. Den troløse Jord
Skal ikke bære hans dyrebare Legem.

(Til Kongen, mens Følget bærer Liget ud.)

Valdemar Konge! I har stillet Eders Harm
Paa en vaabenløs Qvinde. Min Husbond er slagen.
I var hans Uven, hans bittreste Uven.
I skal mærke hvad der gaaer deraf for Sagn.
Jeg stevner Eder her, jeg kræver Jer til Regnskab.
Al Danmark skal vidne for mig, og I
Skal staae til Ansvar for det udøste Blod.

(Gaaer, ledsaget af Knud, Agnès og Pigerne.)

Kongen
(efter et Ophold).

Ved Himlen, der hører meer end Mands Mod
Til at styre Riget under al den Modgang.
Jeg seer det forud, hiint ynkelige Drab
Vil koste Landet blodige Taarer.
Aar af mit Liv gav jeg til, det var ufkeet.
— O Morgenrøde, der stiger over Danmark!
Mulm og Skyer dække dig for Øiet.
Den mægtige Arm, der skal sprede dem ad,
Løver, og det bristigste Hjerte kan skjælve.

Oprøret truer os. Rigets Mænd,
Der skal være vor Støtte, vende sig imod os.
En eneste Dag som denne mægter
At gjøre til Intet Aaringers Arbeid.

Barnim.

Eders Naade, fat Eder! I tabe ikke Modet!
Alt ofte forhen har Modgang truet
Eder og Riget; men Himlens Bistand
Og Eders egen Mandbom har bragt Eder Seier.

Kongen.

Himlens Bistand! Vel talt, Hertug Barnim!
Den er det Skjold, jeg sætter min Lid til.
Den vil ikke gjøre mit Haab tilskamme.
Ja, med Himlens Bistand, alle hine Feider,
Hvori de Ædleste spilde deres Styrke,
Ville standses engang, og Rigets Provindser
Forenes trygt til et gjensidigt Bolværk.
Den Tid vil komme, da een Lov gjælder,
En eneste Røst samdrægtig lyder
Fra Sundet og til Skagen. Mulmet skal vige,
Held skal følge den retfærdige Sag,
Og et Morgenrøde skal herligt stige.
Ja, mit elskte Danmark, mit betrængte Rige!
Min Fortrøstning er endnu: **der er atter en T**

Scheik Hassan,

Lystspil i tre Acter.

Opført første Gang paa det kongelige Theater
den 21de Februar 1851.

Personerne.

Scheik Hassan, rig Kjøbmand og Skibsreder.
Sidi Numan, Statholder i Balsora.
Prinds Achmet Mirza.
Suleika, Datter af Fyrsten i Chorasan.
Emir Abu Muhammed.
Ali Bachtjar.
Fatme, en Enke.
Schemseddin } to Gavtyve.
Bedreddin }
Massud, Negerslave hos Statholderen.
Mosaffer, Opsynsmand hos Scheik Hassan.
Amine, en ung Slavinde (stum Person).
En Dreng. Hassans og Sidi Numans **Slaver** og **Tjenere.**
Vagt. Prindsens, Suleikas og Emirens **Følge.**

Handlingen, der foregaaer i Persien i Balsora, deels i Scheik Hassans, deels i Statholderens Huus, samt tæt derved, begynder op paa Dagen og varer ind i den følgende Dag.

Første Act.

Et Værelse hos Statholderen, Sidi Numan.

Første Scene.

Sidi Numan. Massud, Negerslave.

Sidi Numan.

Kommer Emiren endnu ikke?

Massud

(der staaer ved Vinduet).

Nei, Herre! Han er endnu inde hos Scheik Osan.

Sidi Numan.

Hvad gjør han saa længe hos ham? Skal han komme først til mig?

Massud.

Det skulde han vist, Herre! Men Scheiken er en mærket Mand.

Sidi Numan.

Hold din Mund! Jeg er en udmærket Mand!

Jeg er Statholder her i Provindsen; det udmærk
mig fremfor alle Andre.

Massud.

O, Herre, du er udmærket frem for Alle! M
Hassan er en stor Scheik.

Sidi Numan.

Lad ham være Scheik ti Gange! Lad ham u
lægge Koranen, studere og fortolke vore Digtere
Videnskabsmænd — jeg er ikke ubillig: det skal v
ham tilladt! Jeg skal ikke krumme et Haar paa ha
Hoved derfor. Men han skal ikke sætte mig i Skyg
Naar et Platantræ staaer mellem Solen og mig, l
jeg saa det samme Lys som ellers? Hassan er et s
dant Træ, og han skal hugges om!

Massud.

Naar du har sagt det, saa hugges han o
Men, Herre, Scheiken er saa gavmild. Hele By
kalder ham for den Høimodige.

Sidi Numan (slaaer ham).

Det er mig, der er den Høimodige — jeg
gavmild — forstaaer du? Og naar jeg er det, l
har ingen Anden Lov til at være det. Jeg gi
Mere til de Fattige end han. Jeg skal bringe h
i Forglemmelse, pas paa! — Mere end han? J
det er sandt, han giver Meget ... som et galt M

nesse. Men, det skal ikke hjælpe ham. Naar jeg giver en Halvskilling, saa raaber Folk: „Det er fra Statholderen!" og saa gjør de mere Væsen deraf end naar han giver en stor Sum. De skal glemme ham — han er allerede glemt — pas paa! Er det ikke nu snart den Time, da han pleier at uddele Almisse?

Massud.

Jo, Herre.

Sidi Numan (seer ud).

Seer du? der er slet Ingen udenfor hans Huus. De skjøtte ikke om hans Almisse — de komme til mig. Har jeg ikke Ret, Massud?

Massud.

Jo, Herre, dine Ord er Viisdom — men see derhen!

Sidi Numan (seer ud).

Hvad er det? Ved Propheten, der samles de allerede. — Hvilken Vrimmel! — Og hvad er der nu paafærde?

Massud.

Det er Scheiken, der kommer ud.

Sidi Numan.

Ja, det er ham. Han kommer ud med Emiren. (Et høit Raab høres.) Nu raabe og skrige de — ja, det er til Ære for Emiren. Er det ikke, Massud?

Massud.

Jo, Herre.

Sidi Numan
(slaaer ham).

Det er Løgn — det er for Scheiken — hør!

Massud.

Ja, det er for Scheiken, Herre.

Sidi Numan
(slaaer ham igjen).

Men det skal ikke være for Scheiken! tillader det ikke. Giv Vagten Befaling at fr Hoben ad. (Da Massud vil gaae.) Nei, vent — gaaer ikke an. Der bliver Oprør i Byen, og uden — Khalifen er ikke at spøge med. — Oh, Khalifen har en stor Synd paa sin Samvittigl Han har befalet mig at hædre og ære Schei Havde jeg ikke faaet den Befaling — Schei Hoved var fløiet af Skulderen for længesiden. jeg maa være forsigtig, Massud. Vi kan hvert blik vente en ny Vicekonge her i Provindsen, istel for den gamle, der er himlet. Saa maa jeg ikke forbærve mig Spillet.

(En Slave kommer ind, med en Melding til Massud

Massud.

Herre, Emiren Abu Muhammed vil strax her, og kommer i et Ærinde fra Khalifen.

Sidi Numan.

Godt. Endelig engang kommer han.

Anden Scene.

De Forrige. Emir Abu Muhammed, med et Følge. Nogle af Statholderens Tyende, der aabne Dørene.

Emiren.

Jeg har en Hilsen til dig fra Khalifen.

Sidi Numan.

O, hvilken Naade! Hvilken uhørt Naade!

Emiren.

Han er fornøiet med dig. Han vil give
Dig et Beviis, hvor meget han dig agter.
Han sender dig en Æres-Kaftan. —

Sidi Numan.

Mig?
O, hvilken Naade! Hvilken uhørt Naade!

Emiren.

Han sender dig en Kaftan, du skal bringe
Som Byens Overhoved til Scheik Hassan.

Sidi Numan.

Til Scheiken? Til Scheik Hassan? Jeg skal bringe —

Emiren.

Du bringer den, og i Khalifens Navn.

Sidi Numan.

O, hvilken Naade! Hvilken uhørt Naade!

(Afsides.)

Gid Pesten ramme Scheiken!

Emiren.

Thi Khalifen
Vil vise denne By, hvor høit han sætter
En Mand, der er en Prydelse for Eder,
Særdeles nu, da Rygtet har fortalt ham
Om Scheikens Gavmildhed, da Byen nylig
Blev hjemsøgt af en Ildebrand.

Sidi Numan.

Ja, rigtigt!
Han øste Penge ud med begge Hænder,
Og Levnetsmidler, dyre Klædningstykker —

Emiren.

Det veed Khalifen, og han skjønner paa det.

Sidi Numan.

Ja, det er ganske rigtigt: denne Hassan,
Han er en Prydelse, en Skat for Byen.
Oh, hvilken Mand! oh, hvilken Mand, den Has

Emiren.

Derfor skal du som Byens Overhoved
Begive dig til Scheiken, og levere
Den Kaftan til ham, som Khalifen sender.

Sibi Numan.

Jeg er Khalifens Slave, og jeg lystrer.

(Da Emiren vil gaae.)

Tillad — ifald din Tid, der er saa kostbar,
Endnu kan unde mig et Spørgsmaal. Kan vi
Os vente snart en Vicekonge valgt
For vor Provinds?

Emiren.

Han er alt valgt.

Sibi Numan.

Er valgt?
Hvo er det da?

Emiren.

En Prinds af Herskerhuset.

Sibi Numan.

O, hvilken Naade! Hvilken uhørt Naade!

(Emiren gaaer og følges under mange Bøininger til Døren af Statholderen. Det nylig indtraadte Tyende gaaer ligeledes.)

Sibi Numan

(kommende frem igjen).

Det manglede kun! En Prinds af Khalifens Familie, og der resideret her i Balsora! Hvad er Statholderen saa? En Skygge, et Kadaver, et Stykke Skarn, som Ingen æstimerer. Og nu Scheiken, som er saa umaadelig rig og i Khalifens Naade! Det er ham, der vil blive Prindsens høire Haand, jeg vil

træbes under Fødder! — Massud! jeg springer i F
Hu, hvilken Ydmygelse! Scheiken faaer en A
Kaftan, og jeg skal bringe ham den — men paa
tænker Ingen! Men de skal tænke paa mig! Jeg
tvinge dem dertil. Mine Velgjerninger mod
skulle straale og skinne over hele Asien. Massud
skal strax raabes ud, at jeg for Fremtiden lader
misse uddele, ikke hver Maaned som hidtil, men
som Hassan hver Uge. Og hør nu, Massud, je
ogsaa gjøre Noget for de Brandlidte, noget S
Noget, alle Mennesker skal tale om. Confiskere
ikke engang for nogle Aar siden en Mængde fa
syede Klæder hos en Kjøbmand?

Massud.

Jo, Herre.

Sidi Numan.

Hvad var det for Noget?

Massud.

Det var endeel Livstykker, lange Hoser,
og Turbaner, omtrendt en halvtredsindstyve S
af hvert Slags.

Sidi Numan.

Det er for meget. Det Halve kan ogsaa
det. Og veed du hvad, tolv eller femten Styk
hvert er ogsaa store Ting.

Masſud.

Ja, Herre, naar du ſiger det, ſaa er det ſtore Ting. Men Tøiet duer ikke meget. Der er for længe ſiden gaaet Møl deri.

Sidi Numan.

Baas! Det er der Ingen der kan ſee. — Naa, og ſaa vil jeg ſende de Brandlidte Noget at ſtyrke ſig paa. Du ſkal gaae ud til Baba Muſtapha, der boer ret ved den ſtore Moſkee, og handler med Kaffebønner. De er' lidt forbærvede, det er ſandt —

Masſud.

Ja, der kan Ingen drikke dem.

Sidi Numan.

Ingen drikke dem? Aa, du veed ikke, hvad randlidte Mennesker kan drikke. Naar man ikke har Tag over Hovedet, ſaa kan man drikke Grøvtevand. Kjøb kun en Snees Pund, og gaae ſaa omkring til agerne, og ſkrab nogle Kurve gammelt Brød ſammen, det, de have tilovers fra den forrige Uge. — Aa, aar du kommer anſtigende med alle disſe Sager, det vil gjøre en mageløs Opſigt. Rygtet vil fortælle et til Khalifen — pas paa! Og en Æres-Kaftan aaer jeg ſaaviſt ſom jeg ſtaaer her. Kom nu!

(Gaaer, fulgt af Masſud og de Andre.)

Tredie Scene.

En stor, aaben Plads med Træer og Bygninger. Til de ene Side hen mod Baggrunden en Fløi af Scheik Hassans Huus, med Indgang.

Scheik Hassan og hans Ven, **Ali Bachtjar**, efterfulgt af **Tjenere** og **Slaver** (af hvilke de sidste bære endeel Kasser, Pakker o deslige) samt nogle af Hassans **Fruentimmer**, blandt dem **Amine**, træde ud af hans Huus.

Hassan.

Min Ven! min Ali! Vi maae skilles snart.
Desværre blev de sidste faa Minuter
Berøved' nys mig ved Emirens Komme.
Nu ønsker jeg at følge dig et Stykke
Paa Veien ud. Men lad mig her, ved Huset,
Hvor din Nærværelse har skabt en Festdag
Af alle Dage du var her, end eengang
Et Bæger tømme med min Ven til Afsked.

(Han vinker ad Amine, et ungt, tilsløret Fruentimmer, tilligemed nogle Flere har stillet sig hen mod Baggrunden.)

Amine! kom og ræk os Hver et Bæger!

(En Slave bringer Viin eller Sorbet, hvoraf Amine skjænker for Ali og Hassan.)

Hassan (til Ali).

Tael! Er der Intet, der dig end kan glæde,
Før du gaaer bort fra dette Huus, hvor nu
Du efterlader Eensomhed og Tomhed?

Ali.

Min ædle Hassan! Ak, hvad kan din Ven
Forlange Meer, end Det, du allerede
Har ødslet over ham i rige Gaver?
Er ikke disse Slavers tunge Byrder,
Og hine høitbepakkede Kameler,
Der vente mig derude, et Beviis paa,
Hvad alt din Gavmildhed har gjort for Ali?

Hassan.

Alligevel, tænk efter!

Ali.

Nu, velan!
I hine nysforsvundne Dage, Hassan,
Da du beværted' fyrsteligt din Ven —
Blandt Alt, hvormed du fryded' mine Sandser,
Har Intet efterladt hos mig et Indtryk
Saa varigt og fortryllende som dengang
Ved Dervisch-Fløitens bløde Klang en Dands
Ved Bordet blev ført op for dine Gjæster.
Det var Amine, Perlen i dit Harem,
Hiin unge Pige, du saa tidt har priist.
Erindrer du, hun under Dandsen slog
Engang sit Slør tilbage paa dit Bud,
Og at vi Alle som fortryllet sad
Ved hendes Skjønhed? — Hvis da nu din Høimod

Endnu et Ønske mig forunder, lad mig
End eengang uden Sløret see Amine.

Hassan
(der har staaet i Tanker).

Min Ali! Nu først indseer jeg, hvor Lidet
Din Ven har gjort for dig. Du selv vil tilstaae,
At mine Gaver alle lidt dig fryde,
Naar dette Syn, der er dit Øies Lyst,
Skal nægtes dig. Saa kom, og tag Amine,
Glæd dig ved hendes Ungdom, hendes Skjønhed!

Ali.

Hvordan —?

Hassan.

Som jeg dig siger.

Ali.

Hassan! Ven!
Dit Harems første Prydelse, Amine?

Hassan.

Just hende. Eller troer du, jeg vil byde
Min Ven en mindre Gave, end en saadan,
Der er mig kjær og dyrebar? — Amine!
Tag To af dine Piger med, og følg
Med Ali; thi han er fra nu din Herre.

Ali.

Nei, kjære Hassan —

Hassan.

Ali, det er afgjort!
Du veed, jeg tager ei mit Ord tilbage.
Og nu afsted! — Amine, gaae forud!
— Kom, Ali, kom! Tro mig, og vær forvisset,
At jeg er glad ved, at fra nu dit Øie
Skal qvæges ved et Syn, der mig har qvæget.

(De gaae bort Arm i Arm, ledsagede af Følget.)

Fjerde Scene.

Enken Fatme og Bedreddin, der allerede have viist sig i Baggrunden ved Slutningen af den sidste Replik, træde nu frem. Siden en Dreng.

Bedreddin.

Naa, Fatme?

Fatme.

Hvad gaaer der af dig? Hvad er det for et Ansigt, du sætter op?

Bedreddin
(fortrædelig).

Ja, hvorfor vil du ikke give mig et endeligt Svar? Du veed ikke hvad du er udsat for. Jeg skal til Bagdad, der er berømt for sine smukke Fruentimmer. Jeg kunde let —

Fatme.

Hvad kunde du let?

Bedreddin.

Glemme, at der i Balsora lever en smuk Enl der hedder Fatme.

Fatme.

Bah! Du finder nok Veien igjen til Krybbe Kjender jeg dig da ikke? Har du Noget imod, du hver Morgenstund faaer din Kaffe og en god, vi tillavet Frokost hos mig?

Bedreddin.

Nei, du har Ret; din Frokost er god.

Fatme.

Altsaa —

Bedreddin.

Altsaa mener jeg alligevel, at du engang skul gjøre Ende paa den Historie. Du har sagt, du v ægte mig. Hvorfor skal det bestandig opsættes? M din Formue kan du godt bringe Kadiens Samvitti hed til at snorksove, og jeg kan endnu blive en hom Karl. Svar mig derfor, om du vil eller om du i vil. Jeg gider ikke gjort den Reise til Bagdad.

Fatme.

Jeg har sagt dig min Mening, og vil nu i høre et Ord mere. Du skal reise, du skul kom igjen med en god Fortjeneste; og saa vil jeg bestemn naar vi kunne holde Bryllup. Punktum. (Seer u Godt, der kommer Drengen. Ham ventede jeg paa

(En Dreng kommer ind, med en Tværsæk, som Fatme tager fra ham, hvorpaa han gaaer.)

See, her har du Forraad til Reisen. I denne Tvær-k er en halv Bedekølle, et halvt Brød, en Kurve-ske med Sorbet og nogle andre Smaating. Og end-Eet: naar du kommer til Bagdad og har et vove-t Foretagende for, saa udsæt dig ikke for meget. sk paa, at Fatme venter dig. Og saa Farvel! Lad j see paa dig! (Tager ham om Hovedet med begge Hænder.) gtet alle dine Dumheder holder jeg af dig. Husk aa paa det. (Gaaer.)

Bedreddin

(idet han tager Tværsækken om Livet).

Hm — i Grunden er det ærgerligt. Havde hun de Griller, saa kunde jeg nu sætte mig ordentlig , gifte mig med hende og bestyre hendes Værtskab. n nu — aa hvad! at tage til Bagdad med Schems-in, er heller ikke at foragte. Han er en driftig Karl; n kan lære af ham, og paa Reiser uddannes man.

Femte Scene.

edreddin. Schemseddin, med en Tværsæk om Livet, der er ganske som Bedreddins.

Bedreddin.

Naa, det var vel du kom. Jeg staaer her og nter paa dig. Naar tage vi afsted?

Schemsebdin.

Jeg tænker snart.

Bebrebdin.

Med Karavanen?

Schemsebdin
(nikker).

Bebrebdin.

Godt. Jeg vil haabe, det skal blive en Reise. Vi To passe for hinanden. Du gide lukke Munden op, og jeg holder meget af a Munden løbe. Saa kan jeg snakke for os ! Men fortæl mig Noget om den rige Kjøbman skal reise med, og til hvem du har anbefale Du har hjulpet ham med at føre et Fruentimme fra Nabolandet. Hvem er hun?

Schemsebdin.

Ja, hvem troer du?

Bebrebdin.

Maaskee Kadiens Huusholderske.

Schemsebdin.

Høiere op.

Bebrebdin.

Eller hun hører til en Emirs Harem.

Schemsebdin.

Nei. Hun er en Datter af Fyrsten af Ch

Bedreddin.

Det var et dristigt Stykke. — Og derfor holder Kjøbmanden hende skjult her i Byen og vil føre hende til Bagdad?

Schemsedbin.

Ja. Han har sendt mig en Dag forud, for at levere et Brev til en Emir Abu Muhammed, han ventede hertil. Men en saa høi Herre er altid omgiven af Æresvagt og Kadiens Folk. Jeg maa være forsigtig. Jeg har sagt, Emiren er slet ikke ankommen.

Bedreddin.

Hvor er da nu Kjøbmanden og det unge Fruentimmer?

Schemsedbin.

Hun er i Bad nær herved. Han venter udenfor.

Bedreddin.

I Bad? Saa kan vi vente en god Stund. Skulde vi ikke spise Frokost imidlertid og styrke os til Reisen?

Schemsedbin.

Som du vil.

Bedreddin.

Læg dig ned og lad os pakke ud. (De sætte sig ned paa Jorden, tage Hver sin Tværsæk frem og begynde at aabne den.) Det er besynderligt, din Tværsæk ligner min som den ene Draabe Vand den anden. — Naa, hvad har du der?

Schemsedbin.

En halv Bedekølle.

Bedreddin.

En halv Bedekølle har jeg ogsaa. Men kanskee din er ikke saa god som min.

Schemseddin.

Min er udmærket.

Bedreddin.

Kom med den. — Ja, de see begge eens u ganske eens... Hvad er det? Ved den velsignede Pr phets Skjæg, de to Stykker passe jo ind i hinandei Vil du see: det er to Stykker af een og samme Køll

Schemseddin.

Det lader til det.

Bedreddin.

Men hvordan gaaer det til?

Schemseddin.

Aa, hvad veed jeg! De ere nok tilfældigviis kjøbt hos samme Slagter.

Bedreddin.

Maaskee. — Men see her har jeg et halvt Brød som du ikke skal vise mig Magen til.

Schemseddin.

Nei, for jeg har et halvt Brød, der ganske vi er langt bedre end dit. Den Kone, jeg har det fr er en Mester i at lægge Dei.

Bedreddin
(tager Brødet, beseer det og lugter til det).

Ja, det Brød er godt, det er ligesaa godt som mit, det er ... det har — bi lidt! Naa, ved mine Forældres Gravsted! vore to halve Brød passe ogsaa til hinanden! Det er eet og samme Brød, der er skjaaret over, og lige der, hvor Prophetens Navn er bagt ind.

Schemseddin.

Du har Ret — det er underligt.

Bedreddin.

Schemseddin, jeg er bange for, at vore Brød er ogsaa fra eet og samme Bageri. — Lad mig see, hvad du har mere i din Sæk. Hvad er det?

Schemseddin.

En Flaske Sorbet. Du har aldrig smagt en Sorbet som denne.

Bedreddin (prøver).

Jo — for det er accurat den samme jeg har i min egen Flaske. Prøv engang min.

Schemseddin
(efterat have prøvet).

Det er den samme.

Bedreddin.

Altsaa: vore Tværsække, Bedekøllen, Brødet og denne Sorbet, Altsammen er to Alen af eet Stykke —

Schemsebdin! sig mig engang, hvad er det for e
du talte om, og der er en Mester i at lægge

Schemsebdin.

Det er en Enke, jeg skal giftes med, n
kommer tilbage fra min Reise med en god For

Bedrebdin.

Saa? — Og hvor boer hun?

Schemsebdin.

Nær herved, paa Torvet, skraas for Sprin

Bedrebdin.

Og hun hedder?

Schemsebdin.

Det siger jeg ikke.

Bedrebdin.

Saa skal jeg sige dig det. Hun hedder
og hun er, som jeg mærker, en Mester i at fn
Hun har lagt en Dei, der ligger som en Ste
vet paa mig. Hun vil gifte sig baade med
med mig. (Springer op.) Der bliver Intet af!
kræves til Regnskab.

Schemsebdin
(der ligeledes reiser sig).

Du har Ret, hun er en Bedragerske. Lad
hen til hende. Jeg jager hende min Kniv i

Bedreddin.

Stik Kniven ind; med den haster det ikke. Men jeg vil skjælde hende Huden fuld; det har hun ærlig fortjent. — Men siig mig bare, hvor det er gaaet til, at jeg aldrig har truffet dig. Naar kommer du til hende?

Schemseddin.

Hver Aften. Jeg har undertiden mine Grunde til ikke at gaae ud om Dagen. Jeg pleier at spise min Aftensmad hos hende.

Bedreddin.

Og jeg kommer der hver Morgen. Jeg spiser min Frokost hos hende. Den Optrækkerske! hun raadede mig til, ikke at komme om Aftenen, da der undertiden opholdt sig Politispioner i Nærheden paa den Tid. O, hvor jeg skal hegle hende igjennem! Kom, Schemseddin! Vi To har rigtignok aftalt, at vi for Fremtiden vilde være halvt om Alting; men halvt om en Kone — nei Tak!

(Idet de vil gaae, støde de paa den indtrædende Fatme.)

Sjette Scene.

De Forrige. Fatme.

Bedreddin.

Der er hun! (Griber hendes ene Haand.) Din Bedragerske!

Fatme (afsides).

De er begge her!

Schemseddin

(griber hendes anden Haand).

Fatme! du har holdt mig for Nar. Du ma

Fatme

(river sig løs).

Maa døe? Ja, naar Allah og Propheten mig. Du faaer ikke et Ord at sige med i den

Bedreddin.

Men du har snydt og bedraget os. Har tjent det af dig.

Fatme.

I har begge To fortjent dygtige Stokkeprygl Eders Grovheder. Hvad har I at klage over? I mig ikke begge To Taknemmelighed? Har je meer end eengang skjult dig, Bedreddin, i mit naar Kadiens Folk var efter dig? Og du, (til S eddin.) dengang du fik 25 Slag paa dine Fod hvem tog saa imod dig og pleiede og sørgede fo

Bedreddin.

Men hvad skal det ligne, at du vil gifte di os begge?

Fatme.

Dersom jeg vilde, saa var det ikke saa uri Koranen tillader en Mand at have tre eller fire

men en Kone maa kun have een Mand. Det burde være omvendt.

Bedreddin.

Det er en god Snak.

Fatme.

Hm — du maa dog tilstaae, at to Mænd kunne lettere ernære een Kone, end een Mand to Koner eller endsige tre, fire.

Bedreddin.

Men hvad er nu det for Noget, Fatme? Har jeg isinde at ernære dig? Det er dig, der skal ernære mig.

Fatme.

Seer man!

Schemseddin (til Fatme).

Fat dig kort. Jeg har ikke Lyst til at kjævles med dig. Hvem af os To vil du ægte?

Fatme.

Det veed jeg ikke.

Schemseddin.

Men du maa nu paa Øieblikket vælge En af os.

Fatme.

Det kan jeg ikke.

Schemseddin.

Hvorfor kan du ikke?

Fatme.

I har Hver Eders gode Egenskaber. Du, Schem ebdin, er resolut og bestemt, og vil være mig et g Forsvar. Du (til Bebreddin.) har et blødere Sind vil være en lystig Ledsager. I holde begge af mi og jeg har Godhed for Jer begge. Men just derfo har jeg hidtil bestandig opsat at vælge. Jeg havd besluttet at vente saalænge, indtil Allah og Propheten tog sig af den Sag, det vil sige, indtil En af Jer—

(standser.)

Schemsebdin.

Nu, tael!

Fatme.

Indtil En af Jer var hængt eller stranguleret; for det bliver nok Enden derpaa. Jeg vilde da se til at frelse den Anden, og ægte ham.

Bebreddin.

Ja, derpaa har jeg ikke Lyst at vente. Det kunde hænde sig, at det faldt i min Lod at blive hængt.

Fatme.

Nu godt, jeg vil gjøre Jer et Forslag. I reise begge til Bagdad, og, saavidt jeg kan mærke, har I noget Usædvanligt for. Den af Jer, der viser meest Mod, Conduite og Behændighed, og kommer tilbage med en god Fortjeneste, ham vil jeg række min Haand. Samtykker I heri?

Schemseddin.

Top, det er et Ord!

Bedreddin.

Ja, lad gaae!

Fatme.

Jeg vil vente paa Jer i tre Maaneder. Kommer Ingen af Jer til den Tid, saa antager jeg, at I er hængte, og vi ere qvit. Og hermed Farvel. En lykkelig Reise! (Gaaer.)

Schemseddin.

Vi maae nu træffe en Aftale, Bedreddin —

Bedreddin.

Der kommer Nogen. Lad os gaae.

Schemseddin.

Det er Kjøbmanden; bliv kun.

Syvende Scene.

Bedreddin. Schemseddin. Prinds Achmet Mirza.

Prindsen
(kommer hurtig ind).

Schemseddin, du er her! Ja, man kan stole
Paa dig i Nøden. Du vil staae mig bi.
— Hvem har du med dig der?

Schemseddin.

Min Kammerat,

Som jeg har talt om. Han er villig til
At være mig behjælpelig paa Reisen.

Prindsen (til Bedreddin).

Godt, kjære Ven. Men lad os nu alene.

(Bedreddin gaaer.)

Jeg er i en Forlegenhed, en Pine,
Hvori jeg ingen Steder øiner Udvei.
Jeg maa betroe mig til dig. Du maa kjende
Min hele Stilling. Du maa vide Alt.
— Du troer, at jeg er Kjøbmand?

Schemsedbin.

Du har sagt det

Prindsen.

Men jeg er ikke Kjøbmand. Jeg er nær
Beslægtet med Khalifen, er en Søn
Af Bedur Mirza, Herskeren af Schiras.

Schemsedbin
(falder ned for ham).

O, Herre!

Prindsen.

Men endnu maa dette skjules
For min Suleika. Du forstaaer?

Schemsedbin (reiser sig).

Jeg fatter.

Prindsen.

Der er en Grund dertil, som du skal kjende.

Suleika var ifjor med tvende Brødre
Og med en Farbro'r i Besøg i Bagdad.
Khalifen var dem naadig. Men en Dag
Forsøgte hendes yngste Broder paa
At finde Veien til Khalifens Harem.
Der var ei Frelse for ham; han blev grebet
Og hugget ned af Vagterne ved Døren.
Af Sorg og Harme tog Suleika hjem.
Jeg ankom just den samme Dag til Hoffet.
Jeg saae Suleika; hun saae ikke mig.
Men uudsletteligt hos mig var dette
Vidunderlige Syn, hiin sjeldne Skjønhed,
Hiint Øie som Gazellens, denne Væxt
Som Cedertræets. Næsten syg af Længsel
Lod jeg Emir Abu Muhammed reise
Med Brev og rige Gaver til Suleika,
Og anholdt der hos Fyrsten, hendes Fader,
Om hendes Haand. Men jeg fik Afslag.

Schemseddin.

Afslag?

Prindsen.

Hun lod mig vide, at hun aldrig tog til
Et Hof, hvor hendes Broder Døden fandt,
Og aldrig gav en Prinds derfra sin Haand.

Schemseddin.

Ja, nu begriber jeg, min Prinds, at du,

Forklædt som Kjøbmand, har forsøgt at vinde
Prindsessens Haand.

Prindsen.

Og hun har bønhørt mig!
Ved et utroligt Held har jeg bevæget
Den Stolte til at flygte fra sit Hjem,
Og stige ned til mig fra Høiheds Tinde.
— Men nu, hvad skal jeg gribe til? Hun troer,
At jeg har Hjem og Bopæl i Balsora;
Hun har forlangt at føres til mit Huus.
Hun giver ikke efter. Hun er vant til
At hvert af hendes Ønsker vorder opfyldt.
Og hendes Uforsigtighed! Hun bliver
Til Slutning kjendt, og hun og jeg forraadte.

Schemsebdin.

Men i Balsora, hvad var her din Hensigt?

Prindsen.

Ifald Emiren, jeg har søgt, var kommen,
Da skulde han meddele hende Alt,
Og Ægteskabet indgaaes her i Byen.
Suleika nærer Godhed for Emiren.
Ved ham hun lod sig uden Tvivl forsone.
Hvis Intet hjalp, da var jeg fast bestemt paa
At undflye Hoffet, give Slip paa Rang,
Paa Værdighed og Alt, og vise hende,
At dette Hof var ogsaa mig forhadt,

Naar det ei længer tækkedes Suleika.
Nu maa jeg hjælpe mig saa godt jeg kan
Med lutter Paafund, som jeg undgik helst.
— Hør mig, Schemseddin, jeg har Tillid til dig.
Du har paa Reisen og i Chorasan
Viist Mod og Snildhed, du har viist mig Troskab.
Nu venter jeg idag et talrigt Følge,
Med Alt forsynet hvad jeg her behøver,
Og med en Pengesum, jeg høit har nødig.
Det er fra Bagdad, og gjør Holdt ved Byen,
Nærved et Sted, der kaldes, troer jeg, Brønden.

Schemseddin.

Jeg kjender det. Det er ei langt herfra.

Prindsen.

Saa gaae da du derhen, og opsøg Heykar,
Der fører Toget an, og viis ham denne
Signetring, som et Tegn, du er fra mig;
Og sig ham — tys, der er Suleika!

Ottende Scene.

Prinds Achmet Mirza. Suleika. Schemseddin.
Siden Bedreddin.

(Suleika har ved Indtrædelsen under aaben Himmel altid Slør for, men slaaer det tilbage ved den første Replik. I Værelset

kommer hun ind uden Slør for, undtagen i tredie Act sidste Scene.)

Suleika

(træder hurtig og lidenskabelig ind).

Achmet!

Min Elskede! hvor var du? Jeg har søgt dig.
O, jeg var angst! Gaae ikke bort fra mig.

Prindsen.

Vi havde aftalt, kjæreste Suleika,
Du skulde vente til jeg kom ved Døren.

Suleika.

Jeg skulde vente? Troer du, jeg kan vente,
Naar jeg er længselfuld? Betragt mit Øie,
See paa den Ild, der ulmer der urolig!
Kan man til denne sige: „Brænd lidt sagte,
Vent med at brænde, eller gaae kun ud!“

Prindsen.

O, søde Tale! Yndige Suleika!
Ja, det er sandt, som du jeg lider selv
Af Længsels-Sygdom, naar jeg fjernes fra dig.

Suleika.

Der kan du see. — Men lad os nu, min Achmet,
Os hen begive til dit Huus. Betænk,
Suleika trænger nu til Ro og Hvile,
Og til at vederqvæges efter Badet.

O, jeg er mat! Jeg trænger til at styrkes
Af god og kraftig Næring. Lad os gaae.

Prindsen.

Ja, seer du, Huset ...

Suleika
(peger paa Hassans Huus).

Det er sikkert dette.
Du har jo sagt, at det var nær herved.
Det er vel derfor, at du gik herhen.

Prindsen (afsides).

Hvad skal jeg svare? (Høit.) Ja ... det er mit Huus —
Men nu for Tiden ...

Suleika.

Dette Huus er smukt.
Saaledes har jeg tænkt mig det. Kom, Achmet,
Her er jo Døren ...

Prindsen (standser hende).

Nei, det gaaer ei an.
Thi, seer du, der er truffet ind et Uheld.

Suleika.

O, det gjør Intet.

Prindsen.

Men jeg ventes ikke.
Huset er lukket. Der er Laas for Døren.

Suleika.

Er Laas? Men hvilken Laas? den faae vi bort —

(Til Schemsebbin.)

Kom du, hvad hedder du?.... Schemsebbin, rap dig!
Skaf mig en Steen.

Schemsebbin.

En Steen?

Suleika (heftig).

Javist, en Steen!
Staae ikke der, som var du selv en Steen.

(Schemsebbin bringer hende hurtig en Steen, hvormed hun vil aae paa Laasen.)

Prindsen.

Hvad gjør du —

Suleika.

Lad kun mig.

Prindsen.

Men tænk dog efter —

Suleika
(slaaer Laasen af).

Seer du, med eet Slag fik jeg Laasen fra.

Prindsen (afsides).

Hvorledes skal det ende!

Suleika
(aabner Døren).

Her er Ingen —
Ja det er sandt, man venter dig jo ikke.
Jeg gaaer foran. Pas paa, jeg finder Veien!

O, hvilken Lykke for min Sjæl at træde
Ind under dette Tag, hvor du har hjemme!

(Gaaer ind.)

Prindsen.

SchemsEddin, her er min Signetring — iil!
Og hvis du træffer Toget, lad da Heykar
Med tre Kameler følge dig tilbage,
Og søg mig op i dette Huus. Jeg agter,
I den Forlegenhed jeg er, at tale
Med Husets Eier og betroe mig til ham.

(Gaaer hurtig ind.)

SchemsEddin

(vinker ud).

Bedreddin! Pst! Saa kom dog!

(Bedreddin kommer ind.)

Bedreddin.

Hvad er der paafærde?

SchemsEddin.

Hør mig. Jeg har en stor Plan i Hovedet. Den Fremmede — han ... du veed nok —

Bedreddin.

Ja, Kjøbmanden.

SchemsEddin.

Rigtigt, Kjøbmanden — (afsides.) Det er ikke værdt at gjøre ham altfor klog. (Høit.) Han har overdraget mig at opsøge en Karavane, der fører

Penge og Kostbarheder med sig. Med denne Signe-ring, han har givet mig, kan jeg faae al denne Sa-lighed i min Magt. Dette vil jeg nu udføre, saavidt muligt alene, for at Enken Fatme kan ove-bevise sig om hvad jeg formaaer. Vi maae da skille ad her. Du maa udføre Noget paa egen Haand.

Bedreddin.

Jeg har allerede tænkt derpaa. Maaskee je[g] inat prøver min Lykke hos Statholderen, Sidi Numan En af hans Slaver er en god Bekjendt af mig. — Men Kjøbmanden, kan han ikke blive dig farlig?

Schemseddin.

Jeg maa forsikkre mig hans Person. Han veed hvor Toget gjør Holdt. Savner han mig, kunde ha[n] søge mig op og fordærve mig det Hele. Jeg har n[u] tænkt paa at lokke ham udenfor Byen, og ved Hjæl[p] af nogle Kameeldrivere, jeg kjender, faae ham brag[t] hen til vort Værtshuus. Har jeg ham der, saa [er] han mig sikker.

Bedreddin.

Men nu Prindsessen, som Kjøbmanden har f[ørt] bort, hvad skal der blive af hende?

Schemseddin.

Hun har ingen Nød. Han har ført hende i[nd] i dette Huus.

Bedreddin.

Hos Scheik Hassan?

Schemsebbin.

Ja. Der faaer hun det godt. Hun kommer i Scheikens Harem, tænker jeg. Bedre kan hun ikke forlange.

Bedreddin.

Men, naar du nu har Kjøbmanden i din Magt, hvorledes vil du saa blive af med ham igjen?

Schemsebbin.

Han maa bide i Græsset.

Bedreddin.

Hvorfor det? Han saae flink ud. Han behagede mig. Kan du ikke skaane ham?

Schemsebbin (haardt).

Nei. — Farvel.

(Han og Bedreddin gaae hver til sin Side.)

Niende Scene.

Et rigt decoreret Værelse hos Scheik Hassan.

Prinds Achmet. Suleika. Siden Scheik Hassan og et talrigt Tyende.

Prindsen

(kommer ind fra et Sideværelse, efterfulgt af Suleika).

Suleika, det er ikke værdt.

Suleika.

Aa jo!

Hvorfor da ikke? Dette Bord derinde,
Der er med Alt forsynet til et Maaltid,
Derinde tager det sig daarligt ud.
Nei, kom og hjælp mig. Her det staaer langt bedre.

Prindsen.

Nu, som du vil.

(De gaae ind igjen. Strax efter træder Hassan ind fra Hoved-Indgangen.)

Hassan.

Jeg troer, jeg hørte Stemmer.
Er her en Fremmed? Laasen ved min Dør
Var revet af ... Man kommer — jeg maa vide ...

(Skjuler sig bag en Opsats eller noget Lignende. Derefter kommer Prindsen og Suleika ind med et opdækket Bord, som de rulle hen i Midten af Værelset og forsyne med Sæder.)

Suleika.

Vi faae det jo fortræffeligt, uagtet
Dit Huus er tomt og dine Slaver ude.

Hassan (afsides).

Hans Huus? hans Slaver?

Prindsen (afsides).

Det er uforklarligt,
At Ingen nærmer sig.

Suleika.

Her boer du hodt.

·so smukt og pragtfuldt. Denne Sal,

vel den, som du har talt om.

Prindsen.

Ja.

Hassan (afsides).

r, her venter mig et Eventyr.

Suleika.

Achmet, her er ingen Viin paa Bordet.

Prindsen.

aa den skaffes.

Suleika.

Har du Viin fra Chios?

Prindsen.

: jeg; men veed jeg, hvor den er gjemt!

Suleika.

var ret uheldigt! Jeg er vant til

ke den og ingen anden. Men —

r da dine Folk?

Hassan (afsides).

Hans Folk skal komme.

(Gaaer hurtig.)

Suleika.

jo Uret, at de gaae fra Alting.

nok ikke Herre her i Huset.

Prindsen
(afsides, leende).

Nei, deri har hun Ret.

Suleika.

Men, dersom jeg
Maa raade, skal du see, man vil dig lystre.

Prindsen.

Husk paa, man venter mig først hjem imorgen.

Suleika.

Ja, det er sandt; men Huset skal de passe.
— Kom nu, og sæt dig.

Prindsen (afsides).

Jeg er reent forvirret.
Hvis Stedets Eier kommer, hvad skal jeg —

Suleika
(træder hen til ham).

Du er saa tankefuld.

(Med Ømhed.)

Min Ven! min Elskte!
Har din Suleika ubesindig talt
Et Ord, der kunde krænke dig?

Prindsen.

O, nei!
Hvor kan du troe!

Suleika.

Saa kom, tag Plads, vær munt

Vær glad med mig!

(Achmet sætter sig.)

Nu maae vi undersøge
Terrinerne. (Seer efter.) Ja, dette her er godt.
— Sæt dette bort; det har jeg Afsky for.
Men her — min Livret!

(Prøver den.)

Den er veltillavet!

(Tager hurtig et Par Mundfuld igjen.)

Den er fortræffelig! Din Kok er god.
Det er mig kjært; jeg sætter Priis derpaa.

(Hassan, uden Kaftan og Prydelser og med en anden Hoved-Bedækning, træder ind med en Mængde Slaver, hvoraf et Par bærer Fade og Terriner o. s. v.)

Suleika.

Der komme dine Folk.

Prindsen
(farer op).

Hvordan ... de komme —?

Suleika
(holder paa ham).

Bliv siddende. Du skal ei skjænde paa dem.
De stakkels Mennesker har ikke vidst —

Prindsen.

Men, min Suleika —

Suleika.

Saa lad heller mig.

Der staaer en Stok derhenne; jeg kan give
Den, der er øverst blandt dem, et Par Rap.
(Tager Stokken og vil gaae dem imøde.)

Prindsen
(standser hende, idet han tager Stokken fra hende).
Det skal du ikke. Jeg vil før tilgive.

Suleika
(til Hassan, der gaaer foran de Andre).
Træd nærmere. Din Herre har tilgivet,
At I har fjernet Eder fra hans Huus.
Hvem er du?

Hassan.
Jeg ... jeg er hans Huusbestyrer,
Og Opsynsmand ...

Suleika.
Nu godt. Hvad har du der

Hassan.
Jeg har besørget et Par Retter til.
Den ædle Gjæst, min Herre bringer med,
Bør i hans Huus beværtes med det Bedste.

Suleika.
Du har min Gunst. Sæt hen hvad du har bragt

Prindsen
(afsides, uden at vende sig).
Naar han mit Ansigt seer, er jeg forloren.

Suleika
(peger paa en af Slaverne).

Hvad bærer han paa?

Hassan.

Det er Viin fra Chios,

Min Herres Yndlingsdrik.

Suleika (til Prindsen).

Nei, er det sandt!

Det træffer sig jo godt.

(Til Hassan.)

Sæt den paa Bordet.

Gaae til din Herre, udbeed dig hans Naade,

Og undskyld dig!

Prindsen
(som før uden at vende sig).

Nei, det behøves ikke.

Hassan
(træder lige hen for Prindsen, knæler og seer stivt paa ham).

Min ædle Herre, du vil mildt betænke,
At Ingen har bebudet mig dit Komme.
Thi ellers skulde, som paa Bairams-Festen,
Jeg selv med Tyendet og Slaver smykket
Os og dit Huus den Dag du var ivente.
Og som ved denne Fest et Lam man offrer
Til Tak, at Fasten ender, skulde vi
Med Offret af et glad og takfuldt Hjerte
Holdt hellig denne Dag, du kom tilbage. (Reiser sig.)

Prindsen (afsides).

Forunderligt! Han seer, jeg er ham fremmed,
Og desuagtet —

Suleika (til Hassan).

Du behager mig.
Du taler smukt og med en udvalgt Vending.
Sæt dig kun ned hos os; det er dig tilladt.
(Idet hendes Øine falde hen paa Væggen.)
Der hænger jo en Luth!
(Springer hen og tager den ned.)
Hvor den er smuk!
Og hvilken Klang, fortryllende — nei, hør kun!
Hvor blød og fuld, hvor smeltende, skjøndt stærk!
(Efter et kort Præludium som Indledning til det paafølgende lyriske Udbrud.)
Min Achmet! skjænk af denne Viin et Bæger,
Og drik med din Suleika, der i salig
Henrykkelse dig hilser i din Bolig.

Salig er Den, hvis Hjerte, rørt af Elskov,
Øiner en gjengjældt Glands i Vennens Øine!
Salig er Den, hvis Taarers Regnbad synker
Brændende ned, og paa den Elsktes Aasyn!

Man har beluret mine Skridt,
Har fulgt mig, hvor jeg gik og stod.

Og man har sagt mig, haardt og tidt,
At Pligtens Veie jeg forlod.
Men veed jeg, hvad jeg selv har gjort?
I Blindhed gik jeg Veien frem;
Jeg banked' paa min Elsktes Port,
Og syntes, dér var først mit Hjem.

Stjernerne hist — jeg bønfaldt dem om Medynk —
Viste mig Vei, og skaaned' mildt min Svaghed.
Natten var taus; den slog om mig sin Kappe,
Skjulte min Gang og hylled' ind mit Aasyn.

De kom til mig og spurgte strengt:
„Hvor vil du hen ved natlig Tid?
„Din Dør var nylig lukt og stængt;
„Hvi vifter den nu hid og did?"
— Men i min Tanke var kun Eet:
Et Bud fra dig, der blev mig meldt.
Alt Andet ændsede jeg lidt
Paa Veien til dit fjerne Telt.

Eder min Tak, I graae og troe Kameler,
Ørkenens Skibe, I, der bort har ført mig!
Eder min Tak, I lette Foraars-Vinde,
I, der min Kind har kjølt, og kjølt mit Hjerte.

Har du Gazellen seet, naar blind
Den løber over Ørkens Sand?
Og med et vildt, forstyrret Sind
Begjærlig søger Kildens Vand?
— Mit Hjerte hedt og tørstigt slog —
Jeg agted' intet andet Held —
Der var en Magt, der hen mig drog
Til dine Læbers friske Væld.

Herlige Stund, da første Gang mit Hjerte
Skjælvende sank til dit, i Angsten henrykt!
Herlige Stund, da mig en skjøn Naturmagt
Bøied' til dig, som ved et Lyn, der traf mig!

Prindsen
(synker ned for hende).

Suleika, du fortryller mig. Din Tale
Er som en Røst fra Dschinnistan —

Suleika.

Hvordan?

Cypressen bøier sig for Anemonen?

(Løfter ham op.)

Hassan (afsides).

Et skjønt og ædelt Par!

Tiende Scene.

De Forrige. Mosaffer, Hassans Opsynsmand, ledsaget af Schemseddin.

Mosaffer (til Hassan).

Der er et Bud —

Hassan.

Til hvem?

Prindsen

(bliver Schemseddin vaer).

Det er til mig.

(Tager ham afsides.)

Nu, traf du Heykar?

Schemseddin.

Vel traf jeg ham, men ikke paa det Sted,
Som du mig opgav. Han og Følget rasted'
Et Stykke Vei derfra, i Skjul —

Prindsen.

I Skjul?

Schemseddin.

Heykar vil tale med dig. Han er ængstlig.
Han siger, at der truer dig en Fare.

Prindsen.

En Fare? mig? Maaskee Suleika? Muligt
Forfølges hun fra Hjemmet —

Schemseddin.

Det kan være.

Han nævned' Intet. Han forlangte blot
At tale med dig, og det strax.

Prindsen.

Hvor tør jeg
Forlade hende?

Schemsedbin.

Tag Prindsessen med.

Prindsen.

Hvordan bevæge hende, hun, der troer,
At her hun sidder i mit trygge Hjem!

Schemsedbin.

Saa gaae alene. Jeg har to Kameler;
De bringe os i ti Minuter hen
Og her tilbage.

Prindsen.

Nu velan! Jeg har jo
Slet ingen anden Udvei. (Til Suleika.) Min Suleika,
Du har mig undskyldt i et Par Minuter.

Suleika.

Men bliv ei længe borte.

Prindsen.

Nei, som sagt.

(Gaaer hurtigt med Schemsedbin. Mosaffer, der følger med, vender kort efter tilbage.)

Suleika (til Hassan).

Hvormed vil du idag mig underholde?

Er du opfindsom? Veed du, jeg er vant til
Adspredelse, og trænger til at muntres?

Hassan.

Din Herre har et kostbart Stutteri
Med Heste fra Arabien —

Suleika.

Har Achmet?
Det er mig kjært. Dem vil jeg see, og strax —

Hassan.

Jeg er beredt at følge dig.

Suleika
(idet hun vil reise sig, indolent).

Aa nei!
Nu har jeg ikke Lyst. Men husk mig paa det —
Maaskee imorgen. Og hvad Mere har du?

Hassan.

Her er et Pakhuus, stort og rigt forsynet
Med Varer, bragte hid fra Indus' Stæder,
Med sjeldne Tøier, Shawler, Musseliner —

Suleika.

Godt, godt — imorgen! Hvad saa Meer?

Hassan.

Ifald du
Har Lyst at fryde dig ved Dands og Sang,

Da skal jeg nu paa Stedet sende Bud til
Haremets Fruentimmer.

Suleika
(springer op i Heftighed).
Hvad? et Harem?
Achmet, har han et Harem?

Hassan.
Nu, som Skik er —

Suleika.
Jeg taaler ikke denne Skik. Kun jeg,
Jeg er hans Harem, Ingen uden Jeg.
Hvorledes? Achmet tænker paa at dele
Min Kjærlighed med Andre? — Men, hvor er han?
Han loved' jo at komme strax. Og nu,
Der er alt gaaet en Evighed.
(Til Hassan, befalende.)
Send Bud!
Han staaer dernede. Han skal komme strax.

Hassan.
Begiv dig ned, Mosaffer, og see ad.

Mosaffer.
Han er der ikke.

Suleika.
Nu, hvor er han da?

Mosaffer.

Han og det Bud, der kom, jog bort paa to
Kameler i den største Fart de kunde.

Suleika.

Jog bort? og paa Kameler? — Og hvorhen?

Mosaffer.

I Retningen mod Bagdad.

Suleika (opbragt).

Drog! du lyver!
Tør du besmitte med dit Ord en ædel
Natur som Achmets?

Hassan.

Er det sandt, Mosaffer?

Suleika.

Ja, tael, tael Sandhed!

Mosaffer.

Hvert mit Ord var Sandhed.
Endeel mistænkelige Folk er' siden
Fulgt efter, men tilhest, den samme Retning.

Suleika
(for sig selv).

Jog bort? til Bagdad? og lod mig tilbage?
Og om han nu bedrog mig? og var falsk?
O, det skal hævnes dyrt! Han skal erfare —

(Til Hassan.)

Skaf Heste, hurtige, der løbe Tanken
I Flugten op, og standse ham i Flugten.

Hassan.

Men hvis du tillod —

Suleika.

Som jeg siger. (Til Mosaffer.)
Hvi staaer du der? Hvad kan du gjøre bedre
End jage op et ædelt Vildt som dette?
Afsted og lyd mig!

Hassan.

Tillad — blot et Ord!

Suleika.

Hvad vil du? Mener du maaskee, at Achmet
Bedrager mig, og at det er forgjæves,
Jeg søger Troskab hvor der ingen er?

Hassan.

Jeg frygter det — og jeg har Grund dertil —

Suleika.

Tie stille, siger jeg. Hans Mund, hans Øie
Bedrager ei; hans Smiil kan ikke skuffe.

Hassan.

Men, naar nu Achmet ei er Den, du mener —

Suleika.

Tie stille! Achmet kjender mig. Han veed,
Han gav mig Døden, hvis han var mig utro.

Hassan.

dette Huus, hvor han har ført dig ind —
lør ei længer skjule det —

Suleika.

Hold op!
il ham ikke! O, ifald du kjendte
et som jeg! Selv ikke Leila blev
Medschnun elsket som af Achmet jeg!
dt mig har han ikke. Naar jeg venter
fem Minuter til, saa er han her.
— jeg er utaalmodig — disse fem
ter er' en Evighed for mig.
erfor vil vi søge ham, vil haste,
den han kan føres os af Syne,
den han maaskee har glemt Suleika.
utro er han ikke — o, mit Hjerte!

(Gaaer hurtig, fulgt af Hassan og de Andre.)

Anden Act.

(Værelset hos Scheik Hassan.)

Første Scene.

Hassan kommer ind, efterfulgt af Mosaffer.

Hassan.

Hvorledes har Suleika det?

Mosaffer.

Lidt bedre.

Hun var af Graad og Mathed slumret ind.
Den Underretning, du har givet hende,
At Achmet ikke, men at du er Herre
I dette Huus, har, som det synes, opfyldt
Med Skamfuldhed og Harme hendes Tanker.

Hassan.

Ja, det faldt vanskeligt for mig, at bringe
Det lidenskabelige Sind til Ro,
Og hindre hendes Bortgang fra mit Huus.

Desværre taler Alting for, at Achmet
Er kun en Eventyrer, der har misbrugt
Den Kjærlighed, hun viste ham. Nu har han,
Gud veed, af hvilken Grund, vel været nødt til
At give Slip paa dette sjeldne Bytte.
Jeg priser Allah, at ved ham en Skjønhed
Som hun er bleven indført i mit Huus.

Mosaffer.

Hun nærmer sig.

Hassan.

Saa gaae.

(Mosaffer gaaer.)

Anden Scene.

Scheik Hassan. Suleika. Siden Mosaffer.

Hassan.

Velkommen hid,
Suleika! Skjønneste! din Ankomst bringer
Et Foraar mig, bekrandset med Narcisser,
Med Roser, Anemoner og med Perler.

Suleika.

Ja, mine Taarer falde ned som Perler,
Men fra min Kind er Foraarsluften flygtet.

Hassan.

Fat dig, Suleika! og forglem din Sorg!

Anden Act.

(Værelset hos Scheik Hassan.)

Første Scene.

Hassan kommer ind, efterfulgt af Mosaffer.

Hassan.

Hvorledes har Suleika det?

Mosaffer.

Lidt bedre.
Hun var af Graad og Mathed slumret ind.
Den Underretning, du har givet hende,
At Achmet ikke, men at du er Herre
I dette Huus, har, som det synes, opfyldt
Med Skamfuldhed og Harme hendes Tanker.

Hassan.

Ja, det faldt vanskeligt for mig, at bringe
Det lidenskabelige Sind til Ro,
Og hindre hendes Bortgang fra mit Huus.

Desværre taler Alting for, at Achmet
Er kun en Eventyrer, der har misbrugt
Den Kjærlighed, hun viste ham. Nu har han,
Gud veed, af hvilken Grund, vel været nødt til
At give Slip paa dette sjeldne Bytte.
Jeg priser Allah, at ved ham en Skjønhed
Som hun er bleven indført i mit Huus.

Mosaffer.

Hun nærmer sig.

Hassan.

Saa gaae.

(Mosaffer gaaer.)

Anden Scene.

Scheik Hassan. Suleika. Siden Mosaffer.

Hassan.

Velkommen hid,
Suleika! Skjønneste! din Ankomst bringer
Et Foraar mig, bekrandset med Narcisser,
Med Roser, Anemoner og med Perler.

Suleika.

Ja, mine Taarer falde ned som Perler,
Men fra min Kind er Foraarsluften flygtet.

Hassan.

Fat dig, Suleika! og forglem din Sorg!

Jeg har et Forslag til dig — hør mig venligt!
Bliv for det Første her hos mig. Din Stilling
Skal være ganske som den bedst dig synes.
Du er din egen Herre, du kan gjøre
Og lade hvad du vil. Dit Liv skal smykkes
Og gjøres dig behageligt, saavidt
Jeg kun formaaer det. Hvis du saa med Tiden
Kan finde Hassan værdig til din Ømhed,
Da vil han prise høit den Stund, der førte
Din Fod i dette Huus. — Suleika, tael!

Suleika.

Scheik Hassan! tør jeg skuffe dig, der nylig
Med en utrolig Høimod tog imod os?
Kom vi som Gjæster, ydmygt og beskedent?
Nei, som dit Huus var vort, og du vor Tjener,
Skjøndt Ingen af os vidste, at vi gjæsted'
Det Huus, hvis Gjæstfrihed er saa berømt.
Ak, kan et Mandeltræ, der staaer i Blomster,
Fra Jorden rykkes, uden at det visner?
Og kan Suleika rive sine Tanker,
Der sprang i Blomster ud ved Achmets Bryst,
Fra ham, foruden at hun selv maa døe?

Hassan.

Den Mand, der har forladt dig, er ei værdig
Til at begrædes af saa skjønne Øine.

Suleika.

Achmet forladt mig! Ja, ifald jeg kunde
Blot tænke denne Tanke! Tro mig, Hassan,
Han er betagen af en selsom, ond
Fortryllelse; han er forfulgt og misundt
Af en af Diverne, maaskee af Iblis,
Der lister sig i Menneskernes Hjerter
Og fylder dem med Sløvhed og med Glemsel.
Naar Achmet ikkun seer mig, er han helbredt.
Det veed jeg, veed jeg sikkert. Derfor vil jeg
Opsøge ham; jeg har en glad Forvisning,
Jeg finder ham, naar kun jeg søger rastløs.

Hassan.

Men hvem er Achmet? Kjøbmand i Balsora?
er er han ikke kjendt af Nogen.

Suleika.

Ak,

id Achmet være hvem han vil! Han er
en ypperste blandt alle Dødelige.
— Bliv ikke vred, jeg vil, jeg maa ham søge.

Hassan.

Du vil forlade mig igjen? Nei, bliv!
Du har alt vænt mit Øie til at frydes
Ved Synet af din blomstrende Gestalt;
Og Lyden af din Stemme, meer end Andres,
Er alt nødvendig for mig. Bliv!

Suleika.

Jeg kan ei.

Hassan
(efter et Ophold).

Nu vel, saa drag da bort og opsøg ham,
Der, altfor lykkelig, din Hu behersker.
Jeg skal forsyne dig med Alt, der muligt
Kan være dig til Nytte paa din Vandring.

Suleika (glad).

Du vil? Ja, jeg var vis derpaa! — Og du
Vil være mig behjælpelig og give
Mig Midler til at kunne søge virksomt?

Hassan.

Det vil jeg. To af mine Folk, hvis Troskab
Og kloge Forhold du kan stole paa,
Skal følge med dig.

Suleika.

O, hav Tak! — Og hør,
Ifald du kan, saa skaf mig desforuden
To eller fire Qvinder, der kan ordne
Min Klædedragt og ellers staae mig bi.
Thi du maa vide, jeg — jeg er ... (bøier af.) er vant
At leve godt, beqvemt og uden Mangel;
Og fra min Barndom har en Mængde Qvinder
Mig hjulpet med min Pynt og klædt mig paa.

Hassan (smilende).

Nu, jeg skal sørge for dig smukt og godt.

Suleika.

Og skaffer Heste til os Alle? Ellers
Man har sin Plage med at komme frem.

Hassan.

Jeg har alt tænkt derpaa. — Naar vil du bort?

Suleika.

Nu strax.

Hassan.

Men det er seent mod Aften.

Suleika.

Ak,
Med hvert Minut, jeg tøver, føres Achmet
Bestandig længer fra mig.

Hassan.

Som du vil.

(Winker. Mosaffer træder ind, erholder Ordrer, og gaaer igjen.)

Om faa Minuter, tænker jeg, er Alting
istand til dig.

Suleika.

O, Tak!

(Rækker ham Haanden.)

Saa lev da vel!

Hassan.

Bliv her den korte Stund indtil han kommer
Og henter dig. Jeg veed forud, Suleika,

Naar du er fjern herfra, vil mine Tanker
I Karavaner drage til det Sted,
Hvor du har Ophold, og der er for mig
Hvad Kaba er for Moslemin, de fromme.
Men — naar til Bøn jeg løfter mine Hænder,
Da seer jeg, at dit Aasyn bort du vender.
Og naar jeg troer, at du mig mildt vil høre,
Du rækker til en Anden hen dit Øre.
Mens en barmhjertig Røst fra Kaba lyder,
Desværre du min Bøn og mig forskyder.

Suleika.

Du gjør mig Uret.

Hassan.

Gid du havde Ret!
I dette Punkt min Uret faldt mig let.
(Griber hendes Haand.)
Suleika! Klare Foraarsluft, der bragte
Af Feyums Roser Duften til min Bolig,
Der er kun Eet, din Sjæl vil eftertragte,
Eet Haab, hvori dit Hjerte slaaer fortrolig.
Men dette Haab — tilgiv — kan dog bedrage.
Søg da til Hassan, til din Ven, tilbage!

Suleika.

O, Hassan! her, hvor du i Fred har bygget,
I dette Huus, hvori din Mildhed raader;

›r din Aand hver ringe Plet har smykket,
dit Smiil den Fattigste benaader —
‚e! her blev jeg meer end gjerne.
mine Tanker nu mig fjerne.

om en Bjergstrøm, naar en Skraaning bringer
b til Punkter, den maa søge tvungen;
en Piil, der, ført af Strengens Vinger,
ı ukjendt Retning seer sig svungen,
min Fod med Smertens Hast sig vende
:t Punkt, jeg ikke selv kan kjende.

Achmet — o, forsmædelige Tanker! —
ȝ, hvis jeg seer ham som Forræder,
til den Tid dette Hjerte banker,
jeg Øiestenen ud ei græder —
san, hvis mig dræber ei min Klage,
er jeg engang til dig tilbage.
a Mosaffer viser sig i Baggrunden, ud med ham.)

Hassan (ene).

der jeg engang til dig tilbage."
er mit Ønske, ja det er endnu
melige Ønske, — skjøndt jeg veed,
:s letbevægelige Sind
es smerteligt og dybt, ifald hun
erfarer, Achmet var en Troløs.

Men det er ikke Ret af mig; det røber
Et egenkjærligt Sindelag ... Men hun,
Hvor er hun smuk og fristende for Øiet!
Indtagende selv da, naar hun regjeres
Af Luner og af egenvillig Hu.
O, det er intet Under, man bedaares!
(Gaaer hen til Vinduet.)
Der er hun alt tilhest og rider bort.
Hvor let og dristig sidder hun, som om hun
Var født til at befale, til at herske.
Ja, det er Skjønheds Forret.
Men jeg burde..
Ja, det var Uret — Hvis jeg ærlig ønsked'
At hjælpe hende til at gjensee Achmet,
Jeg kunde have gjort lidt Meer. (Kalder.) Mosaff
(Mosaffer træder ind.)
Siig mig, Mosaffer, kjendte du den Mand,
Hvis Aasyn var saa skummelt, og med hvem
Vor unge Gjæst tog bort idag?

Mosaffer.

Nei, Allah
Forbyde, at jeg skulde kjende ham!
Dog, veed jeg hvo han er og hvad han driver.
Han er en farlig Mand, er ofte straffet,
Men oftere ved Snuhed sluppet fri.

Hassan.

Hvad hedder han?

Mosaffer.

Schemseddin. Jeg var angst for,
At Noget skulde savnes, da han gik,
Og har seet efter. Men der mangler Intet.

Hassan.

Og Achmet selv du kjender ikke?

Mosaffer.

Nei.
Men naar han følger med Schemseddin, er han
Sandsynligviis af samme Slags som han.

Hassan.

m, det er ikke sagt. Hans Træk var' aabne,
ans Aasyn og hans Væsen smukt og ædelt.
ngt meer sandsynligt er det, at Schemseddin,
vis han er en saa slet Patron, har misbrugt
ans Troskyld og har lokket ham herfra.
or mig, Mosaffer, prøv om du kan komme
aa Spor derefter. Veed du, hvor Schemseddin
ar vanligt Tilhold?

Mosaffer.

Han og nogle Fleer,
er er som han, har Tilhold i et Værtshuus,
er ligger nær herved paa Bagdads-Veien.

Hassan.

Saa tag derud og skaf dig Underretning.
Spar ingen Møie, heller ingen Udgift.
Suleika, hvad kan hun som Fruentimmer
Og med det heftige Gemyt faae ud?
Nei, lad kun os — hvo veed, maaskee det lykkes,
Og Achmet gjenforenes med Suleika.
Jeg føler allerede nu, mit Sind
Vil blive mere roligt, hvis det skeete.
Kom kun, Mosaffer, lad os handle hurtigt!
Man angrer aldrig, naar man hurtig følger
Indskydelser, hvis Udspring er det Gode.

(De gaae.)

Tredie Scene.

(Statholderen, Sidi Rumans, Værelse.)

Sidi Numan kommer ind med en lystig Opiums-Ruus. Ma[illegible] følger efter ham og er under hele denne Scene altid om [illegible] at han ikke skal stø̈de sig paa Noget. Det er nu seent [illegible] Aftenen. Massud bærer ved Indtrædelsen en tændt La[illegible] som han sætter paa et Bord, og skyder saa dette hen i [illegible] heden af en foran til Siden placeret Løibænk. Paa Bo[illegible] et Skriin, en Koran og nogle andre Sager.

Sidi Ruman.

Massud!

Massud.

Ja, Herre!

Sidi Numan.

Massud! Hvor er din Slyngel?

Massud.

Herre, jeg staaer lige for dig.

Sidi Numan.

Det er Løgn! Du kan ikke staae lige for Nogen, r du er skjæv i Ryggen. Ah — hahaha! det var dt sagt! — Massud, jeg kan godt lide dig. Jeg l forære dig en ny Turban, det vil sige, et Par af ine gamle Buxer, som du kan faae en ny Turban af.

Massud.

Tak Herre, men stød dig ikke. (Afsides.) Ja, naar in har tygget Opium, saa gjør han store Løfter. len de vare ikke længer end hans Ruus.

Sidi Numan.

Massud, tag mig den lille Æske med Pillerne - du veed nok ...

Massud (afsides).

Ja, Opiums-Pillerne.

Sidi Numan.

Lad mig faae een til, kun een, men en stor. — Har du rapset af dem?

Massud.

Nei, Herre, det har du forbudt mig.

Sidi Numan.

Godt. Vent til imorgen, saa skal jeg tractere dig med et Par. Vi vil have en lystig Aften sammen. — Pas nu paa, nu virker Pillen strax. Fortæl saalænge en Historie, den om Kadiens Kone, som du fortæller hver Aften; den er jeg saa godt vant til.

Massud.

„Der levede engang i Ispahan —

Sidi Numan.

Rigtigt. Alle dine Historier foregaae i Ispahan.

Massud.

„— en gammel Kadi, der var gift med en Datter af Oldermanden for Slagterlauget —"

Sidi Numan

(exalteret og med stirrende Øine).

Massud, — oh! oh! — Veed du hvad jeg seer for mig? Scheik Hassan, den fordømte Scheik. Han er spændt ud paa et Brædt, hans Fodsaaler er' tveiret, nu faaer han Bastonnade — o, hvor han skriger! Det var Ret! Slaae kun til, han har fortjent det, han har fornærmet Statholderen, en saa udmærket Mand som Sidi Numan. Han klæder Børn op, denne Hassan, sætter dem i Skole, kaster med sine Penge til de Fattige, Altsammen for at drille mig. Slaae til! Ah — hahaha! det var godt! — Stille, der kommer Khalifen ... han er tilhest. Kan du see ham, Massud?

Massud.

Ja, Herre, hans Vezir rider ved Siden af ham.

Sidi Numan.

Hans Vezir? Du har Ret. Det er Kars Ben Solyman, Veziren. Du har gode Øine, Massud. — Stille, Khalifen taler, hører du? — „Scheik Hassan en Hund,“ siger han. „Slaae kun til! Sidi Numan min Ven, han skal selv beholde den Kaftan, jeg r sendt hertil.“ Oh, oh! Khalifen kommer hen til ig ... han tager mig i Haanden — jeg maa kaste ig ned og kysse Sømmen af hans Kjortel. (Han gjør tte ved Massud.) Khalifen løfter mig op — oh, hvor n er naadig! „Sidi Numan“ — hører du, Massud, ad han siger? „Sidi Numan, du er en stor Mand du er berømt for din Gavmildhed mod de Fat- e. Du har mit Venskab. Du skal ride ud med ig, og ved min høire Side.“ — Massud, hjælp mig paa Hesten. (Lader som om han stiger op paa en Hest.) en vil ikke gaae, Massud. Skulde jeg give den af porerne? Det er saa farligt. Jeg vil før pidske den t.... Godt, nu gaaer den. (Efterligner en Hests Gang en Rytters Siddden til Hest.) Massud, holder jeg Tøm- en rigtigt?

Massud.

Jo, Herre, bare lidt strammere.

Sibi Numan.

Sidder jeg godt tilhest?

Massud.

Ja, Herre, som Isfendiar.

Sibi Numan
(med en ynkelig Stemme).

Massud, jeg er ikke vant til at ride ... ganske ør i Hovedet — jeg falder bestemt af. af en Hest, vil du staae — oh, jeg falder!
(Synker om og falder strax i dyb Søv

Massud.

Ja, det er hver Aften Enden paa den heb. Han falder hen og sover som en Steen.
(Slæber ham hen til Løibænken, lægger ham derpaa ham et Overtæppe.)
Nei, Sibi Numan, dine Piller maatte du gje holde for dig selv. Men dit Pengeskriin vil lidt efter. Du har nok glemt at tage Nøglen kan vel undvære et Par Dinarer.

(Tager Pengeskrinet frem og aabner det. Bebreddi Slutningen af denne Scene et Par Gange er se Vindue, springer ind og nærmer sig ham.)

Fjerde Scene.

De Forrige. Bedreddin.

Bedreddin.

Fy, Masſud!

Masſud
(vender ſig forſkrækket).

Bedreddin! Du her? Hvor tør du vove — ſtrax
[...]ſted igjen!

Bedreddin.

Ho ho, ſaa ſagte! Er jeg her, ſaa bliver jeg her.

Masſud.

Men jeg har jo ſagt dig, at jeg ikke kunde lukke
[...]g ind iaften.

Bedreddin.

Men jeg behøvede dig ikke heller. Muren her
[...]a Huſet kan man klattre op ad, ſom paa en Stige.

Masſud.

Men du maa bort igjen. Jeg kan og jeg vil
[...]ke lade dig blive.

Bedreddin.

Jeg bryder mig ikke om hvad du kan, Masſud;
[...] ſkal. Og hør mig nu, men ſæt allerførſt det
[...]Skriin bort. Du maa ikke beſtjæle din Herre.

Masſud.

Jeg har ikke taget en Skilling deraf.

Bebreddin.

Nei, endnu ikke. Dernæst skal du nu strax g[...] din Vei, lade mig alene hos Statholderen og —

Massud.

Men det gaaer jo ikke an; han slaaer mig ihjel.

Bebreddin.

Vist ikke. Du siger, at du har tapset et P[...] Opiumspiller, at du faldt i Søvn og at saa jeg f[...] modentlig har slæbt dig ud i Gangen. Der skal [...] blive liggende og lade som du snorker. Alt hvad [...] risquerer, er et Par Spark —

Massud.

Og hvad saa Mere? Vil saa du bestjæle ham

Bebreddin.

Nei; der har du min Haand derpaa. Jeg træng[...] rigtignok til Penge, til mange Penge; men Sidi N[...] man skal give mig dem godvillig.

Massud.

Aa, hvor kan du troe —

Bebreddin.

Lad mig om det. Men nu gaaer du; jeg m[...] bruge min Tid. — Naa, skynd dig! ud med dig!

(Skyder ham ud.)

Og nu rask til Værket! (Træder hen til Leibænken[...] Ja, han snorker, saa det er en Lyst. Med den S[...]

har jeg Intet at vove. — Altsaa, min dyrebare Sidi Numan, du maa nu allerførst undskylde, at jeg binder dine Hænder, hver til sin Side af Løibænken. De har længe nok hængt løse og ladet meer end eet Hoved flyve af Skulderen. Det er paa Tide, at de komme under Control. Og din Hals — ja jeg kan ikke hjælpe dig — den maa nu selv maaskee prøve, hvordan det smager, naar man snører den sammen med en tynd, stærk Snor. Det kan lære dig Barmhjertighed for Fremtiden. (Efterat have bundet Sidi Numans Hænder paa den beskrevne Maade, og om hans Hals lagt en Løkke, hvis ene Ende han beholder i Haanden.) See saa, naar du nu ikke er smidig og føier dig, saa behøver jeg blot at trække i denne Snor, din Hals snærpes sammen, og du har da god Leilighed til at gjøre Bekjendtskab med Paradisets Huris, dersom Nogen af dem skjøtter om at gjøre dit Bekjendtskab. Og tillad mig nu, at jeg vækker dig, hvis det ellers er muligt. (Anvender nogle Ribler for at vække ham.) Jo, det lykkedes.

Sidi Numan (gaber).

Massud, fortæl mig din Historie.

Bedreddin.

Det er ikke Massud, Herre. Han fik Forfald. Han har forspiist sig paa en Ret stuvede Løg med Riis, og lod mig træde i sit Sted. Jeg er den nye Slave, der er kjøbt til dig imorges.

Sidi Numan.

Hvad er Klokken?

Bedreddin.

Det er nu en Stund efter Aftenbønnen
kan sove længe endnu. Hvis du ønsker det,
saa jeg fortælle dig en Historie.

Sidi Numan.

Fortæl.

Bedreddin.

Der levede engang i Byen Ispahan —

Sidi Numan.

Det er Masfuds Historie. Jeg vil i
Noget om Ispahan. Hit paa noget Andet.

Bedreddin (afsides).

Jeg kan jo ogsaa holde mig lige til Sa
(Høit.) Der lever for nærværende Tid her i
to Mænd, der have indgaaet et Veddemaal,
af dem, der udfører det dristigste og meest indb
Vovestykke, skal blive gift med en smuk En
Byen, som de holde meget af. Den Ene
— han hedder Bedreddin — begav sig m
Natten til Over-Kadiens Huus. Han havd
Stige eller andre Hjælpemidler, men maatte n
fare klattre op ad Murens forraadnede Udby
Der var et Par Skildvagter og en Patrouille
Skridt fra ham; et Feiltrin, en ubetydelig Lar

røbe ham. Da han kom ind i Kadiens Værelse, fandt han ham sovende, bandt hans Hænder, lagde en Snor om hans Hals og vækkede ham.

Sibi Numan.

Og den Løgn skal jeg troe?

Bedreddin.

O, Herre! det staaer til dig, at troe paa min Historie eller lade være.

Sibi Numan.

Hvad gjorde den Anden?

Bedreddin.

Den Anden — han hedder ... Nureddin — var ommen i Kast med en ung Kjøbmand fra Bagdad, er i disse Dage har bortført en Prindsesse, en Dat-r af Fyrsten af Chorasan, og bragt hende hertil. or nu at bemægtige sig Kjøbmandens Penge og Kost-arheder, har Nureddin baaret sig saaledes ad. Først ar han lokket ham i en Fælde og formodentlig nu ravet ham hans Rest. Den stakkels Fyr var med Prindsessen taget ind til en fornem Mand her i Byen —

Sibi Numan.

Hvem er denne fornemme Mand?

Bedreddin.

Scheik Hassan.

Sidi Numan
(reiser sig overende).

Hvad? Hassan? Scheik Hassan? Hos ham Prindsessenført ind? Og hvad er der da blevet hende efter Kjøbmandens Død?

Bedreddin.

Hun skal være smuk. Saavidt jeg veed, er h nu optaget i Scheikens Harem.

Sidi Numan.

O, hellige Prophet! I hans Harem! En Prin sesse af Chorasan, et Fyrstendømme, der hører und Khalifatet! — Nu har jeg Scheiken — han er min Magt! Jeg kan fordærve ham, tage hans Ho hvad Øieblik jeg vil — ah hahaha! — Men hv er det? ... hvad skal det betyde? ... Massud el hvad du hedder, kom hid! Der er Noget, der holl paa mine Hænder; hvad er det?

Bedreddin
(uden at nærme sig).

Dine Hænder ere bundne til Løibænken, h Statholder!

Sidi Numan.

Ere bundne? Hvad vil det sige, bundne? Hv har bundet dem?

Bedreddin.

Jeg synes, jeg har allerede fortalt dig det. T har Bedreddin gjort.

Sibi Ruman.

Bedreddin? Hvem er Bedreddin?

Bedreddin.

Du husker jo, han, der gjerne vilde giftes med 'en smukke Enke —

Sibi Ruman.

Aa, hvad rager det mig! — Hvem er Be- 'reddin?

Bedreddin.

O, høie Statholder, det er mig, du seer for ig her.

Sibi Ruman.

Slubbert, du har vovet? Paa Øieblikket, løs ine Hænder.

Bedreddin.

Det skal ikke manquere. Men du maa først re mig.

Sibi Ruman.

Jeg vil ikke høre et Ord. Løs mig, eller jeg lder paa mine Folk og lader dem slaae Hovedet f dig.

Bedreddin.

Høie Statholder, Aftens Lys! det gjør du ikke. ller har du glemt, at der ligger en Snor om din 'als, som jeg bare behøver at trække i, saa taber du rar Lysten til at falde.

Sidi Numan.

En Snor om min Hals? Men er du desperat — staae stille, træk ikke i Snoren — o, din topmaalte Slyngel, sig da, hvad det er du vil mig.

Vebreddin.

Jeg trænger til firehundrede Dinarer; dem skal du give mig.

Sidi Numan.

Er du gal?

Vebreddin.

Sidi Numan, her staaer et Pengeskriin med meer end fem Gange saa meget i. Jeg kunde have taget det, og gaaet ubemærket som jeg kom. Men jeg vilde deels vise Enken Fatme hvad jeg kunde udrette, deels er jeg i Grunden et honnet Stykke Karl.

Sidi Numan.

Jeg lover dig ikke en Skilling, før du har taget Snoren fra min Hals —

Vebreddin.

Og jeg rører mig ikke af Stedet, før du har opfyldt min Begjæring. Her ligger en Koran. Ved den skal du tilsværge mig uhindret Bortgang, og tillade, at jeg tager Pengene fra Skrinet. Jeg veed, at du holder din Eed.

Sidi Numan.

O, hvad har du ikke fortjent! Hvor du skulde

ryggles, bastonneres, hænges op ved Fødderne i en Galge, puttes i en Sæk og kastes ud i Euphrat. Men det er det Samme; i dette Øieblik kan jeg bruge dig, og jeg lover dig her ved Koranen Tilgivelse.

Bedreddin.

Og firehundrede Dinarer.

Sidi Numan.

Hvad, din Slubbert, er du ikke glad ved, at du slipper heelskindet af mit Huus? at du har min Tilgivelse?

Bedreddin.

O, Statholder, du er den indsigtsfuldeste Mand i Balsora. Du veed, at jeg kan ikke leve af din Tilgivelse.

Sidi Numan.

Ja, du har ogsaa fortjent at leve, du ... du ... Men godt, tag tohundrede Dinarer af Skrinet. Naar du har udført hvad jeg vil paalægge dig, faaer du Resten.

Bedreddin.

Lad gaae!

Sidi Numan.

Og nu væk med Snoren fra min Hals, bind min Haand løs, bare den ene; den anden kan jeg løse selv.
(Da Bedreddin har borttaget Snoren og løst hans ene Haand, giver han ham et Dreftgen.)

Bedreddin
(springer tilbage).

Sidi Numan, du forraader mig!

Sidi Numan
(der har forladt Løibænken).

Du havde ærlig fortjent det. Men dennegang skal du slippe. — Svar mig nu paa hvad jeg spørger. Den Historie, du fortalte om Prindsessen og Kjøbmanden, er den sand? Opholder hun sig hos Scheik Hassan?

Bedreddin.

Jeg har selv seet hende gaae derind idag. En halv Time efter kom Kjøbmanden ud og forlod i største Hast Byen. Hun blev tilbage.

Sidi Numan.

Og hun er nu i Scheikens Harem?

Bedreddin.

Det antager jeg.

Sidi Numan.

Det antager jeg med — ja det er ganske vist. Hvor skulde hun ellers være? Kjøbmanden har stjaalet hende og for svære Penge solgt hende til Hassan. Det er jo ligefrem. — Altsaa hun er i hans Harem! en Prindsesse af Chorasan! O, hvor Khalifen vil blive rasende! Jeg kan med største Sikkerhed endnu inat lade Hassan sætte fast og strangulere. Khalifen

il billige Alt hvad jeg har gjort. — Jeg stoler alt-
ia paa, at du er mit Vidne?

Bedreddin.

Alt hvad jeg veed skal jeg bevidne.

Sidi Numan.

Godt, saa har jeg Scheiken — hans Time er
aaet. Jeg vil nu strax give mine Ordrer — (kalder
rnder til forskjellige Sider.) Massud! — Hans Huus
il omringes og besættes af Vagt — Massud! Vi
effe Prindsessen, maaskee i hans Harem! O, hvor
heiken, der altid sætter Næsen saa høit, hvor han
hænge med Næbbet — ah hahaha! — Massud!
ıssud!

(Gaaer med Bedreddin.)

Tredie Act.

(Pladsen udenfor Scheik Hassans Huus.)

Første Scene.

Emir Abu Muhammed og Ali Bachtjar træde ind i Sam
den Første med Følge. Siden Prinds Achmet.

Emiren.

Min Ven, jeg er dig høilig forbundet for
Brev, du har bragt mig. Den Mand, der sender
er mig kjær og dyrebar, og hans Skjebne ligger
meget paa Hjerte. Som jeg af Brevet seer, har
været et Redskab til at frelse ham. Hvorledes
det til?

Ali.

Jeg tiltraadte igaar Formiddag en Reise he
til Bagdad, og var netop ankommen til et Værtsh
noget udenfor Byen, da en Fremmed — som jeg
hører, hed han Schemseddin — traadte hen til m
og spurgte, om jeg vilde kjøbe en Slave, han vi

mig. Jeg trængte ikke til at gjøre dette Indkjøb, men den unge Slave — det var just Achmet, din Ven — behagede mig, og jeg troer, at en hemmelig Stemme tilskyndede mig. Jeg kjøbte ham for en ringe Sum; den Fremmede vilde øiensynlig afhænde ham for enhver Priis.

Emiren.

Og den unge Mand, du kjøbte, underrettede dig saa om, hvo han var?

Ali.

Han fortalte mig, at han var Kjøbmand, og meddeelte mig den selsomme Historie, jeg allerede har talt til dig om, hvorledes han og et ungt Fruentimmer igaar havde begivet sig ind i et dem ubekjendt Huus her i Byen, og hvor ædelmodigt de bleve behandlede af Husets Herre. Af Achmets Beskrivelse gjenkjendte jeg snart Scheik Hassan og hans Huus; den ham lignede en saa smuk Handling. Denne Mand er min Ven og Velgjører; jeg fandt mig opfordret til at fuldende hans Værk. Jeg gav den unge Mand fri, og er selv fulgt tilbage med ham, for at han kunde undgaae mulige Farer paa Veien og gjenforenes med Den, han elsker.

Emiren.

Det er smukt og bravt handlet af dig, Ali, og du har heller ikke forpligtet dig en Utaknemmelig. Men

nu bør vi jo snarest muligt gjøre Melding om denn Sag til Byens Kadi. I Brevet stod, at Schemseddin, der solgte min Ven til dig, har sat sig i Besiddelse af en Mængde Penge og Kostbarheder ... nu, det vil vel lykkes at paagribe ham. Men, skulde vi ikke træffe vor unge Ven her, i Nærheden af Scheik Hassans Huus?

Ali.

Det var Aftalen. Han var for utaalmodig til at vente. Han vilde strax, vi kom hertil, begive sig til Scheikens Huus, for at gjensee sin Elskede; imidlertid skulde jeg opsøge dig.

Emiren.

Der kommer han — ja, i Sandhed, det er ham

(Achmet træder hurtig ind.)

Prindsen

(til Emiren, der er gaaet ham imøde).

Min Ven Muhammed! Træffes vi omsider!

Emiren.

Propheten være lovet! Dette Møde,
Som jeg har ventet paa med Uro, tager
En Byrde fra min Sjæl. Med Skræk jeg hører,
At du har nylig været stedt i Fare.

Prindsen.

Vel var jeg stedt i Fare. Hiin Schemseddin,
Det Afskum, som jeg skjænkede min Tillid,

og hans Hjælpere de rev mig bagfra
orden fra Kamelen, bandt mig haardt,
olken alt var hævet. Men, da bad jeg
llah og Propheten høit den Bøn,
Ingen bad forgjæves, og de slap mig.

Emiren.

eg tør spaae dig, al din Nød er endt.
ar et Ærinde til dig, som man
aalagt mig at røgte strax, jeg saae dig;
emmeligt det heller ei kan holdes.
mig da —

Prindsen.

Et Ærinde? Til mig?

Emiren

et han i knælende Stilling overleverer ham en forseglet Skrivelse).

s Achmet Mirza! I Khalifens Navn
overgiver dig et Brev, hvori
ælges til Provindsens Vicekonge.

Prindsen.

Vicekonge?

Ali (afsides).

Achmet Mirza? Prinds?

Prindsen.

har jeg ikke ventet.

Emiren.

Tag imod
En Vens Lykønskning —

Prindsen.

Som jeg veed at ska
(Idet han gjennemløber Skrivelsen.)
Jeg seer, min nye Post skal strax tiltrædes;
Saa maa jo nu Suleika vide Alt,
Og hende — Ali Bachtjar! raad mig, Kjære
Scheik Hassans Huus er, som det synes, lukk
Jeg var ved denne Dør
(peger paa Indgangen til Hassans Huus.)
og siden gik jeg
Til Husets Hoved-Indgang — Alt var spærre
Og intet Menneske at see. Jeg kaldte,
Men Ingen kom.

Ali.

Tillad, min Prinds, at jeg
(Gaaer hen til Indgangen, banker og kald
Mustapha! hør mig — det er Ali — skynd d
Luk op, Mustapha! (Urolig.) Nei, der kommer
Det er besynderligt. Scheik Hassans Huus
Er ellers aabent for Enhver. Men lad os
Forsøge, om ei han og Husets Folk
Er nu paa Pladsen, nær ved Stutteriet.

Prindsen.

Ja, lad os gaae.

Emiren
(standsende ham).

Min Prinds! jeg har bragt med
De Prydelser, din nye Værdighed —

Prindsen.

Ja, strax, Muhammed! Nu maa du gaae med.
Hvor kan jeg være rolig, før jeg kjender
Suleikas Skjebne, siden jeg drog bort.

(De gaae.)

Anden Scene.

Sidi Numan, Massud og nogle **Slaver** komme ud fra Scheik Hassans Huus.

Sidi Numan.

Det er en stor Fornøielse, at man saaledes kan gaae ud og ind og skalte og valte i en Mands Huus, man længe har havt et godt Øie til. Kun Skade, at jeg, uagtet al Eftersøgen, ikke har kunnet opdage et Spor af Prindsessen. Om nu Scheikens Forklaring, at hun var ham fremmed og er dragen bort igjen, var rigtig? Den er ikke rigtig, den skal ikke være rigtig! — Massud! Var du tilstede, da Kadien lod den Gavtyv, der var rendt bort med Kjøbmanden, klynge op i Galgen?

Massud.

Jo, Herre!

Sibi Numan.

Det var en Lykke, vi fik ham afveien. Han vaasede ogsaa Noget for mig om Prindsessen og Kjøbmanden. Han maatte afveien.

Massud.

Ja, Schemseddin har mange Gange fortjent Døden.

Sibi Numan.

Saa meget desto bedre. Nu er der kun Kjøbmanden tilbage. Men han, hvis han ellers lever, som jeg ikke troer, han hytter sig nok for at indfinde sig; saa hans Vidnesbyrd skal heller ikke blive mig farligt. — Hør nu, Massud! du gaaer nu strax hen til Kadi, og siger ham, at jeg vil forhøre Scheiken Cenrum, og see til at bringe ham til Bekjendelse. Han skal føres hen til mig. (Massud gaaer.) Nu har Scheiken det saa godt. Hvorfor vilde han ogsaa staae mig iveien! Det er en gammel Erfaring: man skal aldrig staae sin Overmand iveien, og aldrig udmærke sig mere end han.

(Gaaer tilligemed Slaverne.)

Tredie Scene.

Bedreddin og **Fatme**, der under den sidste Replik have viist sig i Baggrunden, træde nu frem.

Bedreddin.

Det var Sidi Numan, min store Velgjører, men som jeg allerhelst gaaer tilside for.

Fatme.

Du vil tage fra Byen?

Bedreddin.

Ja, ellers kunde min Velgjører let betænke sig, og sætte mig ved Bingebenet. — Men sig mig nu, Fatme, er du nu fornøiet med mig? Har jeg ikke gjort mine Sager godt? 400 Dinarer paa eet Brædt, er det ikke en god Fortjeneste?

Fatme.

Jo, du er en rask Dreng.

Bedreddin.

Altsaa nu er der Ingenting iveien, Fatme.

Fatme.

Hvad mener du?

Bedreddin.

Hvad jeg mener? At jeg nu kan gifte mig med dig.

Fatme.

Stop! Ikke saa hastig! Vi maae først tale med

Schemseddin. Maaskee Det, han har udrettet, endnu bedre.

Bedreddin.

Schemseddin? Han er allerede imorges gaaet Kjøbets Vei.

Fatme.

Hvad fortæller du!

Bedreddin.

Ja, sandt er det. Statholderen og Kadi sendinat Folk ud i alle Retninger. De traf Schemsedd i det gamle Værtshuus midt imellem en Hoben plyndrede Kostbarheder, og saa blev han ført hertil.

Fatme.

Og hængt?

Bedreddin.

Ja. Sidi Numan har havt en forbandet Ha

Fatme.

Stakkels Fyr! Det gjør mig ondt for ham.

Bedreddin.

Naa, Fatme, du seer da, at du nu er fri f al Tvivlraadighed. Du behøver ikke at vælge. kan strax ta'e mig.

Fatme.

Lad mig see rigtig paa dig.

Bedreddin.

Værsgod.

Fatme.

Du er en ganske kjøn Karl, just ikke af de smukkeste, men du behager mig. Hvordan vil du nu tee dig som Ægtemand?

Bedreddin.

Accurat lige saa klogt og lige saa eenfoldigt som alle Ægtemænd i Balsora.

Fatme.

Vil du ingen Dumheder gjøre?

Bedreddin.

Jo.

Fatme.

Det kan jeg begribe. Men vil du ellers lade mig raade?

Bedreddin.

Hvori?

Fatme.

I Alting.

Bedreddin.

Det var svært. Det maa dog i det mindste staae mig frit for, at gjøre mine Bemærkninger.

Fatme.

Det skal være dig tilladt.

Bedreddin.

Og du vil rette dig derefter?

Fatme.

Nei.

Bebreddin.

Naa, det komme vi nok ud af. — Videre!

Fatme.

Vil du være mig tro?

Bebreddin.

Tro? (Trækkende derpaa.) Ja — aaja — jo saamæn —

Fatme.

Svar mig bestemt. I dette Punkt taaler jeg ikke Spøg.

Bebreddin.

Slaae dig tiltaals. Du er den flinkeste Kjæltring i hele Balsora. Jeg vil være dig tro. Men gjør nu ingen Brøvl mere. Slaae til!

(Rækker hende Haanden.)

Fatme.

Jeg slaaer til.

Bebreddin.

Triumph! det kan jeg lide. Og nu hen at bestille en Ægteskabs-Contract. Heisa! Fatme bliver min Kone! Afveien, Folk!

(Tager hende om Livet og render ud med hende.)

Fjerde Scene.

En stor Sal hos Sidi Numan.

Sidi Numan kommer ind, efterfulgt af **Massud**.

Sidi Numan.

Massud!

Massud.

Ja, Herre!

Sidi Numan.

Er Scheiken derude?

Massud.

Han kom lige nu.

Sidi Numan.

Veed du, Massud, hvad jeg er allermeest fornøiet ɔer? At jeg slipper fri for at iføre ham den Æres-'aftan, Khalifen har sendt ham. Og pas paa, det liver mig selv, der faaer den. Med Mindre kan man et ikke belønne min Iver i denne Sag. — Naa, lad ım komme ind. (Massud gaaer.) Jeg vil forhøre ham nder fire Øine. Han skal tilstaae, hvor han har ıult Prindsessen. Gjør han det ikke, saa er han for-ren; og gjør han det, saa er han ogsaa forloren.

Femte Scene.

idi Numan. Scheik Hassan, ledsaget af **Vagt**, træder ind. Han er iført en ussel Fangeklædning, barbenet og med bar

Hals og Bryst, men uden at han i Holdning giver Noget af sin Værdighed. — Siden Massud og en Hob Slavi

Sidi Numan.

Scheik Hassan — træd kun nærmere — jeg vil
Endnu engang i Naade tale med dig.
Hvis du vil vente dig formildet Straf,
Saa skal du aabent tilstaae nu, hvor du
Har skjult Prindsessen, Chorasans Fyrstinde.

Hassan.

Jeg har forklaret Kadi Alt hvad jeg
Om denne gaadefulde Sag kan vide.

Sidi Numan (afsides).

Ja, og det stemmer med Schemseddins Udsagn.

(Høit.)

Jeg siger dig, Scheik Hassan, at dit Liv,
Ifald du nægter, hænger i en Traad.

Hassan.

Der er kun een Gud, Ingen uden Allah!
Af ham er Liv og Død forudbestemt,
Og alle Creaturer skal til ham
Som til det fælleds Udspring vende hjem.
Mit hele Liv igjennem har jeg stræbt
At gjøre værdig mig til Døden. Derfor
Skal mine Gjerninger engang mig følge,
Og Gravens tvende Engle kræve strengt
Et Regnskab af mig, inden Sjælen flygter.

ar Det, jeg her har virket, godt og ret,
a times Naade mig paa Dommens Dag.
!en foer jeg vild, da er det bedre for mig,
t tages hurtig fra en Jord, der gjør mig
ildfarende.

Sidi Ruman.

Saa du vil Intet tilstaae?

Hassan.

u har jo hørt —

Sidi Ruman (afsides).

Ja, saa er han forloren.

(Høit.)

u, du maa vide hvad der er dit Tarv.
!en der er een Ting til du skal besvare.
u er jo Scheik, du er bekjendt som Skriftlærd —

Hassan.

k, Scheik! det var i yngre Aar! Nu er
!in Retning verdslig, og jeg har kun Navnet.

Sidi Ruman.

u ligemeget! Men besvar mig dette:
ald din Overherre selv vil dyrke
Stykke Jord, der hører Byen til,
kal ikke du saa lade Jorden urørt?

Hassan.

:t skal jeg.

Hals og Bryst, men uden at han i Holdning giver Noget af sin Værdighed. — Siden Massud og en Hob Slave

Sidi Numan.

Scheik Hassan — træd kun nærmere — jeg vil
Endnu engang i Naade tale med dig.
Hvis du vil vente dig formildet Straf,
Saa skal du aabent tilstaae nu, hvor du
Har skjult Prindsessen, Chorasans Fyrstinde.

Hassan.

Jeg har forklaret Kadi Alt hvad jeg
Om denne gaadefulde Sag kan vide.

Sidi Numan (afsides).

Ja, og det stemmer med Schemseddins Udsagn.

(Høit.)

Jeg siger dig, Scheik Hassan, at dit Liv,
Ifald du nægter, hænger i en Traad.

Hassan.

Der er kun een Gud, Ingen uden Allah!
Af ham er Liv og Død forudbestemt,
Og alle Creaturer skal til ham
Som til det fællleds Udspring vende hjem.
Mit hele Liv igjennem har jeg stræbt
At gjøre værdig mig til Døden. Derfor
Skal mine Gjerninger engang mig følge,
Og Gravens tvende Engle kræve strengt
Et Regnskab af mig, inden Sjælen flygter.

Var Det, jeg her har virket, godt og ret,
Da times Naade mig paa Dommens Dag.
Men foer jeg vild, da er det bedre for mig,
At tages hurtig fra en Jord, der gjør mig
Vildfarende.

Sidi Numan.

Saa du vil Intet tilstaae?

Hassan.

Du har jo hørt —

Sidi Numan (afsides).

Ja, saa er han forloren.

(Høit.)

Nu, du maa vide hvad der er dit Tarv.
Men der er een Ting til du skal besvare.
Du er jo Scheik, du er bekjendt som Skriftlærd —

Hassan.

Ak, Scheik! det var i yngre Aar! Nu er
Min Retning verdslig, og jeg har kun Navnet.

Sidi Numan.

Nu ligemeget! Men besvar mig dette:
Ifald din Overherre selv vil dyrke
Et Stykke Jord, der hører Byen til,
Skal ikke du saa lade Jorden urørt?

Hassan.

Det skal jeg.

Sidi Numan.

Og naar han vil saae og plante,
Og vil fornøie sig med Det, han virker,
Skal du saa overalt staae ham iveien?

Hassan.

Det skal jeg ikke; det var Uret.

Sidi Numan.

Ikke?
Det skal du ikke, Scheik? Og desuagtet
Tør du staae mig iveien, tør forringe,
Ja tør tilintetgjøre hvad jeg virker.

Hassan.

Jeg, Sidi Numan?

Sidi Numan.

Ja — ja ja, din Hund!
Jeg veed, at man skal gjøre Godt, jeg kjender
De Steder i Koranen, der befale,
At hjælpe paa den Trængende. Jeg mærker,
Man selv har Godt deraf. Man sover bedre,
Man føler sig ... ja, næsten meer tilfreds;
Og jeg har Raad dertil, det veed jeg godt;
Og derfor gjør jeg det, har gjort det længe.
Men du — du har fordærvet mig mit Marked,
Har taget mine Fattige, forvænt dem —
For din Skyld glemme de hvad jeg har gjort,

r din Skyld sættes jeg i Skygge, Hassan!
t skal du ikke, nei, det skal du ikke!

Hassan.

g hører dig forundret. Du har anført
ranens Bud. Men sender da Koranen
t Bud til Hiin og Denne, eller udgaaer
int skjønne Bud, at gjøre Vel, til Alle?
l alle Moslemin, os Alle har
ropheten paalagt at staae Armod bi.
g nu forlanger du, at jeg skal vente
l du har givet. Kan den Fattige vente?

Sidi Numan.

ei, du er indbildsk, Hassan, troer, at Ingen
rstaaer den Kunst at gjøre Vel som du.
en jeg har selv beluret dig. Du giver,
3 overveier ikke, hvem du giver.
3 derfor narrer dig den simple Mand.
3 saae en fattig Kone, der kom til dig
e Gange, og fik Penge af dig hver Gang.
i mærkede det ikke, du blev narret.

Hassan.

3 mærked' det.

Sidi Numan.

Du mærked det? Og dog —?

Hassan.

, lad os ikke gaae saa strengt irette

Med Armods Trang. Den er et Sværd, der tving
Den bittre Nød maa sætte Blu tilside.

Sidi Numan.

Aa, det er Hvisvas! Man skal prøve Trangen.
Den fattige Mand skal foreholdes skarpt,
At man vil ikke understøtte Ladhed.
Thi han skal ikke vovne, i den Mening,
At der er En, der punger ud hver Onsdag.

Hassan.

Sandtnok. Men glem dog ei Koranens Bud.
„I Troende!" — det er dens Ord til os —
„Formindsker ikke Gavernes Værdi
„Ved Haardhed og Bebreidelser. I ligne
„En Flintesteen, som Regnen falder paa,
„Men ikke kan i Frugtbarhed velsigne."

Sidi Numan.

Ja, Haardhed og Bebreidelser! Nu skal man
Nok kaste med sin Overflod som du.
Du giver ikke blot til Hvem der kommer;
Som en Forrykt du giver Splinternyt,
Ting, som jeg selv forlanger ikke bedre.

Hassan.

Jeg følger atter kun Prophetens Bud,
Hans milde Bøn til os. Saaledes staaer der:
„O, giver ikke til den fattige Mand

„Det Slettefte, I har, og som I selv
„Har ingen Brug for. Allah, skal I mindes,
„Er rig og god. Ved Godhed kun han vindes."

Sidi Numan.

Nu er det nok! Jeg spilder kun min Tid.
Du selv har andre Ting at tænke paa.
Din Dom skal fældes snart — den bliver streng.
Gaae nu din Vei.

(Til Vagten.)

I, fører ham kun bort!

Hassan.

eg staaer i Allahs Haand. Mit Sind er roligt.
Men inden jeg gaaer fra dig, Sidi Numan,
eg lægger dig et venligt Ord paa Hjertet.
)u veed, at jeg har virket som jeg kunde
'or dem, der trængte til min Hjælp. Men nu,
)a mine Dage uden Tvivl er' tallte,
lu glæder jeg mig til, at du og Andre
:an blive ved at række hjælpsom Haand.
Men hør min Bøn, og tag det ei saa nøie
Med Fattigfolk, vær mindre streng imod dem.
igdom og Fattigdom staae mod hinanden,
)in i Besiddelsen af Alt, af Magt
g af et blødt og overdaadigt Liv;
en denne født op af Savn og Mangel,
3 bundet til Nødtørftighed. Den Rige

Seer Alting føie sig for ham. Man troer,
Han er et Væsen af en høiere Art.
Man kommer ham imøde, staaer ham bi,
Ja, man beriger ham, der alt er rig.
Hans Døttre giftes, Sønnerne befordres,
Og er han syg, saa veed Enhver et Raad.
Men Fattigdom er som et Cains-Mærke.
Man skyer den Fattige som pestbefængt,
Som var han mærket af særdeles Ugunst;
Og Bitterhed og Harme fødes hastig
Hos Den, der synes sig forskudt af Verden,
Og nu tilsidst forlades af sig selv.
Thi Modet røves ham, han mangler Kraft til
At stræbe selv, han synker ned i Ladhed.
— Hiin Ulighed i Menneskernes Kaar,
Det er en Sag, der ei kan ændres. Allah,
Der sender Solens Straaler, Maanens Lys
Og frugtbar Regn til Rig og Fattig eens,
Har villet, at vi selv skal bringe Lighed
I Det, der maa erhverves og kan mistes.
Derfor har nu Prophetens Bud os paalagt
At vise Gavmildhed, at give fromt
En tiende Deel af Vort til dem, der trænge,
Og da paa den Viis jævne Lykkens Luner.

Sidi Numan.

En tiende Deel?

Hassan.

Det er Koranens Ord.

jes her vel ikke om hvor Meget.
t eller Lidt, naar kun du giver
igt Sindelag, med Ordets Blidhed,
t, om du vil —

Sidi Numan.

Aa, hvorfor ikke!
ok, jeg skal gjøre Complimenter;
t jeg skal sende mine Gaver
il dem —

Hassan.

Sidi Numan, ja!
Gaver i den Fattiges Huus,
er kummerfuld, naar han er syg,
er bøiet af et frygtsomt Hjerte,
han blues ved at banke paa
aabenbar sin Trang tilskue.
undseelig, mens du giver. Giv
du modtog, ydmyg og med Sagtmod.
n troe mig: Den, som giver, han,
meest imod; thi han erhverver
Bevidsthed og et muntert Hjerte,
ns Fred og Haab om Paradiset.
n Løn, Propheten dig forjætter,
, der gives i dit eget Indre,

Den Løn, der styrker mig, mens nu vi skilles,
Og jeg maa gaae, at stedes for min Dommer.

(Gaaer mod Udgangen, omringet af Vagten.)

Sidi Numan.

Hm! har han Ret? Mon han har Ret?

(Idet Hassan og Vagten vil gaae gjennem Udgangen, hindres det ved Massud, der styrter ind, fulgt af en Hob Slaver.)

Massud.

O, Herre!
Der venter dig et stort Besøg: Emiren,
Der fører Vicekongen ind i Staden.

Sidi Numan (forskrækket).

Emiren? Vicekongen? Hvem er valgt?

Massud.

Det veed jeg ikke, men han kommer nu.

Sidi Numan.

Han kommer — og til mig!

(Til Hoben.)

Væk med Jer Alle!

(Til Hassan, der vil gaae med Vagten.)

Nei, du, bliv her, og skjul dig blandt de Andre.

(Afsides.)

Nu maa der Ingen see ham ...

(Høit.)

Ja, der er han!

(Gaaer de Indtrædende imøde, mens Hassan skjules bag Vagten og Slaverne i Baggrunden af Salen.)

Sjette Scene.

De forrige. **Emir Abu Muhammed**, der først træder ind, med **Følge**. Derefter **Prinds Achmet** (i rig Kaftan og Turban efter sin nye Værdighed) og **Følge**. — Siden **Mosaffer**.

Emiren
(til Sidi Numan).

Dig gjæster her Prinds Achmet Mirza, valgt til
Provindsens Vicekonge.

Sidi Numan.

Achmet Mirza!
O, hvilken Ære! Hvilken uhørt Ære!

Prindsen.

Statholder Sidi Numan! Jeg har været
Hos Byens Over-Kadi. Han har meldt mig,
At du har undersøgt Scheik Hassans Huus
Og fængslet ham.

Sidi Numan.

Jeg har kun gjort min Pligt.
En høi Prindsesse, født i Chorasan,
Har Scheiken havt den Dristighed at tage
Op i sit Harem.

Prindsen (heftig).

I sit Harem? Nei!
Det har han aldrig vovet — det er usandt!
Det er umuligt!

Sidi Numan.

Men det er beviist.

Han nægter ikke heller, at Prindsessen
Har havt sit Ophold hos ham, men han paastaaer,
At hun af egen Drift er gaaet som kommet.

Prindsen.

Hvor er hun da? Hvorfor er hun usynlig?
Jeg kan forlange, hun skal være der,
Hvor jeg tog ind —

(rettende sig.)

hvor hun tog ind som Gjæst.
Men nu, jeg kommer, nu er hun forsvundet.
Det er din Pligt som Øvrighed at skaffe
Mig nøie Underretning —

Sidi Numan.

Jeg? Hvor kan jeg?

Prindsen.

Det er din Pligt, og med dit Liv du skal
Staae inde for...

Emiren

(afsides til Prindsen).

Min ædle Ven! betving dig,
Og styr din Lidenskab!

Prindsen

(ligeledes afsides).

Ak, du har Ret!

tænk dig: at Suleika er forsvundet,
n, jeg veed ei hvem, maaskee har misbrugt
Magt — hvor holder jeg den Tanke ud!

Emiren.

da mig ...

(høit til Sidi Numan.)

Vel er det høist sandsynligt,
ı, som har personlig ledet Sagen
jennemsøgt inat Scheik Hassans Huus,
ı har truffet paa et Spor —

Sidi Numan.

Paa intet!
lin høie Prinds ...

Emiren.

At du maaskee af Omhu
Khorasans Fyrstinde har holdt for,
burde gjemmes i dit eget Harem.

Sidi Numan (forskrækket).

Allah, nei! Det har jeg ei holdt for!
kulde driste mig —

Emiren.

Men du maa tilstaae,
med samme Grund kan troe Scheik Hassan.
siger, hun er dragen bort fra ham
Bagdads-Veien; og inat har du
t dine Folk den samme Vei.

Sidi Numan (til Achmet).

Min Prinds!

Jeg er uskyldig, det er klart som Dagen.
Jeg veed kun, at en Kjøbmand, der har stjaalet
Prindsessen bort fra Chorasan, er kommen
Til Scheiken; at han solgte hende til ham,
Man siger, for to tusinde Dinarer.

Prindsen.

Men det er usandt — hun blev ikke solgt.

Sidi Numan.

Hvorledes —

Emiren.

Nei, du veed hvad Scheiken paastaaer,
Hiin Kjøbmand havde Kjærlighed til hende,
Og den blev gjengjældt —

Sidi Numan.

Det er lutter Opspind!
Hiin Kjøbmand var en lumpen Karl —

Emiren.

Ja saa!

Sidi Numan.

Og egentlig var han Kameel-Udleier,
Et Menneske, der for et Middags-Maaltid
Kan slaae sin egen Fa'er ihjel.

Prindsen (afsides).

Den Kjæltring!

Sibi Numan.

han saae ud! Jeg har Signalementet:
urøiet, halt og puklet som Kamelen.
saadan Mand var Intet for Prindsessen.

Prindsen
(afsides til Emiren).

: gaaer for vidt!

Emiren
(ligeledes afsides).

Giv Tid!

(Høit, til Sibi Numan.)

Men denne Kjøbmand
r havt en Kammerat, som du har grebet —

Sibi Numan.

jemsebdin?

Emiren.

Rigtigt. Hvad har han forklaret?
ns Vidnesbyrd vil vi paa Stedet høre.
or er han?

Sibi Numan
(tørrer Sveden af Panden).

Han — ja han er hængt.

Emiren.

Er hængt?
rfor saa hastigt?

Sibi Numan.

Ak, det var en Gavtyv,
s Død var en Velsignelse for Byen.

Emiren.

Men her, i denne Sag, der er saa dunkel,
Der var hans Vidnesbyrd jo høist fornødent.
Jeg frygter, Sidi Numan, du har draget
Et Ansvar paa dig —

Sidi Numan.

Hør mig, høie Prinds —

Prindsen.

Tie stille! Vær forvisset, jeg vil fare
Med Strenghed frem i denne Sag.

Sidi Numan (ydmyg).

Min Prinds!

(Massud kommer ind.)

Massud (til Sidi Numan).

Der er en Mand derude, der forlanger
At tale med dig.

Sidi Numan.

Hvem er det?

Massud.

Mosaffer,
Scheik Hassans Huushovmester. Han vil vidne
Til Bedste for sin Herre.

Prindsen.

Lad ham komme.

Sidi Numan.

ad ham paa Stedet komme!

(Afsides.)

O, den Masfud,
)er skaffer Vidner mig paa Halsen — hu!

(Mosaffer træder ind.)

Sidi Numan
(haardt til Mosaffer).

ivad vil du mig?

Mosaffer
(staaer saaledes, at han ikke seer Prindsen).

Det er med faa Ord sagt.
ieg ankom nylig i min Herres Ærind,
Nen saae med Sorg hans Huus besat med Vagt;
ian selv var kastet jammerlig i Fængsel —

Sidi Numan.

Bodt, godt! Hvad Mere?

Mosaffer.

Nu har Kadi sagt mig,
iint unge Fruentimmer, der igaar
ar hos os, og hvis Byrd skal være høi,
r Aarsag i hans Fængsling. Var hun her,
'a var han hurtig hjulpen.

Sidi Numan.

Ja, hvad saa?

Emiren.

Men her, i denne Sag, der er saa dunkel,
Der var hans Vidnesbyrd jo høist fornødent.
Jeg frygter, Sidi Numan, du har draget
Et Ansvar paa dig —

Sidi Numan.

Hør mig, høie Prinds —

Prindsen.

Tie stille! Vær forvisset, jeg vil fare
Med Strenghed frem i denne Sag.

Sidi Numan (ydmyg).

Min Prinds!

(Massud kommer ind.)

Massud (til Sidi Numan).

Der er en Mand derude, der forlanger
At tale med dig.

Sidi Numan.

Hvem er det?

Massud.

Mosaffer,
Scheik Hassans Huushovmester. Han vil vidne
Til Bedste for sin Herre.

Prindsen.

Lad ham komme.

Sidi Numan.

ham paa Stedet komme!

(Afsides.)

O, den Masfud,
: skaffer Vidner mig paa Halsen — hu!

(Mosaffer træder ind.)

Sidi Numan
(haardt til Mosaffer).

ad vil du mig?

Mosaffer
(staaer saaledes, at han ikke seer Prindsen).

Det er med faa Ord sagt.
| ankom nylig i min Herres Ærind,
n saae med Sorg hans Huus besat med Vagt;
n selv var kastet jammerlig i Fængsel —

Sidi Numan.

dt, godt! Hvad Mere?

Mosaffer.

Nu har Kadi sagt mig,
int unge Fruentimmer, der igaar
ır hos os, og hvis Byrd skal være høi,
Aarsag i hans Fængsling. Var hun her,
ı var han hurtig hjulpen.

Sidi Numan.

Ja, hvad saa?

Mosaffer.

Det unge Fruentimmer agter selv
At vidne for min Herre. Derfor har jeg
Bragt hende med —

Prindsen.

Suleika?

Emiren (til Mosaffer).

Er hun her?

Mosaffer.

Hun med sit Følge venter udenfor.

Prindsen.

O, hvilken Lykke!

(Iler ud.)

Sidi Numan (afsides).

Hun er her!

Emiren (til Mosaffer).

Forklar dig
Om dette Møde.

Mosaffer.

Jeg har truffet hende
En halv Miils Vei fra Byen i et Værtshuus.
Hun reiste, for at søge op hiin Kjøbmand,
Hun var fulgt med, og der med Eet forsvandt.
Men nu erfoer vi, han var overfaldet,
Var plyndret, solgt som Slave og sandsynligt
Ført atter her til Byen; og vi tænkte,

:t var det Rigtigste, at vi drog hjem,
3 søgte Raad og Hjælp af Hassans Høimod.
:sværre trænger han nu selv til Hjælp.

Emiren.

ı, Sidi Numan?

Sidi Numan.

Kan man troe Mosaffer?
g seer kun af hans Ord, at jeg er renset
r din Beskyldning.

Emiren.

Nu, vi faae at see.
:r kommer hun.

Syvende Scene.

le Forrige. Prinds Achmet, der kommer ind med Suleika og dennes qvindelige Følge.

Prindsen.

Muhammed, glæd dig med mig!
s har igjen Suleika! (Til Suleika.) Ja, min Elskte,
u, da din Ømhed for mig har tilgivet,
: jeg har skuffet dig, nu vil jeg haabe,
kal Intet mere hindre vor Forening.
en Sorg, din Broders Død har dig forvoldt,
in Kjærlighed forsoner den.

Suleika.

Min Achmet!
Jeg har forglemt hiin Tid. Vær hvad du vil,
Vær kun som hidtil din Suleika tro.

Sidi Numan (afsides).

Ah, var det derfor Prindsen var saa ivrig!
Saa er der ingen Fare for mig. (Høit.) Tillad,
Prindsesse, at en underdanig Tjener —

Suleika.

Hvo er den Mand?

Prindsen.

Statholderen i Byen.

Suleika.

Han, der har ladet Hassan fængsle?

Prindsen.

Ja.

Suleika (til Sidi Numan).

Hvi har du gjort det? Han, der er saa god,
Hvis Navn og Rygte straaler over Asien,
Hans blotte Ord var det dig ikke nok?

(Til Prindsen.)

Du har jo sagt mig, du er Vicekonge.
Saa brug da nu din Magt, paa Retfærd støttet.
Giv Hassan fri!

Prindsen.

Jeg selv vil tale med ham.

Emiren (afsides til Prindsen).

er herinde, skjult blandt Mængden.

Prindsen.

Godt.

(Til Sidi Numan.)

Hassan stedes for mig!

Sidi Numan (forvirret).

Hassan? Scheiken?

Prindsen.

Han er jo herinde.

Sidi Numan.

Er herinde?

ganske rigtigt ... Masud, bring os Scheiken!

(Afsides.)

Tid! Min Sag er ikke tabt endnu.

'assan, der føres frem fra Baggrunden af et Par af Vagten.)

stedes for Provindsens Vicekonge.

vil forhøre dig.

Hassan.

Jeg er beredt.

Sidi Numan (til Prindsen).

), at jeg fornyer i din Erindring,

ledes Sagen staaer for Øieblikket.

paastaaer, at hiin Kjøbmand, der saa dristigt

Prindsessen bort fra Chorasan,

uden at Prindsessen vidste af det,

lumpen Viis solgt hende til Scheik Hassan.

Suleika.

Hvordan?

Prindsen
(afsides til hende).

O, tie kun!

Sidi Numan.

Hassan derimod
Tør paastaae, denne Kjøbmand er trængt ind i
Hans Huus med Magt, og mens han selv var ude,
Og at han ikke kjendte til hans Hensigt.
Det maa han nu bevise; han maa stille
Hiin Kjøbmand frem, og da først kan vi see,
Om han ved ham skal frelses eller fældes.

Suleika
(afsides til Prindsen).

Han veed da ikke —

Prindsen (sagte til hende).

Tys!
(Høit til Hassan.)
Træd kun herhid,
Og kjend i mig din Dommer!

Hassan
(træder nærmere, glad overrasket ved at gjenkjende Prindsen; afsides).

Seer jeg ret?

Prindsen (til Hassan).

Du har nu hørt, hvad der forlanges af dig.

:s du vil vente, vi skal troe din Paastand,
du er brødefri i denne Sag,
a maa du stille frem din Hjemmelsmand —

Sidi Numan (fornøiet).

maa du — du maa sige: See, der staaer han!

(Afsides.)

n det er det, han ikke kan — haha!

Prindsen.

l, kan du det?

Hassan

(seer tvivlraadig paa Prindsen).

Du mener —?

Prindsen.

Tael kun frit!

har jo billig Grund dertil, ifald du
føler forurettet. Kan du?

Hassan.

Ja.

Prindsen.

a peg ham ud, og viis ved ham din Uskyld.

Sidi Numan.

peg ham ud, Scheik Hassan, peg ham ud!

Hassan (langsomt).

unge Mand, der hurtig vandt mit Hjerte,
, der Prindsessen førte til mit Huus,

Men skjulte sit og hendes Navn —
(pegende paa Prindsen.)
staaer der.

Sidi Numan.

Hvordan? Den Uforskammede —

Prindsen.

— Har Ret.
Jeg er den Kjøbmand, der med Magt brød ind i
Hans Huus, Kameel-Udleieren, skjøndt ikke
Saa ganske pukkelrygget som du mener.
Mit Vidnesbyrd maa gjælde, Sidi Numan!
Med mig bevidner Chorasans Fyrstinde,
Som jeg har kaaret til min Brud —

Suleika.

At Hassan
Har med en Høimod uden Lige handlet
Imod os begge, at hans Ord er Sandhed.

Prindsen.

I Kraft af mit og hendes Vidnesbyrd
Jeg sætter dig i Frihed nu, Scheik Hassan.
(Til Sidi Numan.)
Og som et Tegn paa, at Khalifens Naade
Med Glemsel dækker denne hadske Klage,
Byder jeg dig, hans usle Fangeklædning
At skjule med Khalifens Æres-Kaftan.

Sidi Numan
(afklædes, mens En af hans Folk bringer Kaftanen).
'et er min Skjebne. Allah vil, at jeg skal
føre Scheiken den fordømte Kaftan.
(Iforer Hassan Kaftanen.)
Prindsen.
ig, Sidi Numan, agter jeg at skaane.
g vil befrie dig for Statholderposten,
:r, som det lader, tynger dine Skuldre.
(Til Hassan.)
en dig, der mildt og gjæstfrit overbar med
ı Fremmeds Dristighed, min Brud og jeg
:al søge at erstatte dig den Kummer,
meget mod vor Villie har forvoldt dig.
Hassan.
in Prinds, du overvælder mig med Godhed.
:lsignet være høit den Dag, der bragte
ig og din skjønne Brud til Hassans Huus!
Prindsen.
elsignet din Høimodighed —
Suleika
ibet hun rækker Hassan den ene Haand og omslynger Prindsen
med den anden).
Velsignet
it ædle Sindelag, der atter har
'renet med sin Elskede Suleika!

Flugten til Sprogø,

Vaudeville i een Act.

Opført første Gang paa det kongelige Theater,
den 6te April 1838.

(Revideret.)

Personerne.

Caspar Mønt, Grosserer.
Marie, hans Datter.
Poulsen, Kjøbmand fra Randers.
Julius, hans Søn.
Jonas Cantele } Handelsbetjente.
Martin Burre }
Gropius, første Tenor-Sanger ved et Provinds-Theater.
Aurelie, Skuespillerinde sammesteds.
Vorlaut, en tydsk Handels-Commis.
En Herre.
En Dame.
Reisende og Færgefolk.

Scenen er paa Sprogø og midt om Vinteren.

estiller den Deel af Sprogø, hvor Huset for de Reisende
. Dette sees tilvenstre (for Skuespillerne) med et lavt
erk foran. Egnen har et vinterligt Udseende. Træerne
lagte med Snee og Rimfrost. Hist og her Sneedynger.
ggrunden den frosne Sø. — Ved Huset, nærmest Til-
e, adskillige Kar og Tønder, nogle Avls-Redskaber og
e.

Første Scene.

ærgefolk, der trække en stor Baad over Scenen i Bag-
:nden; Andre understøtte Baaden ved Siderne.

Mel. .Matrosernes Opsang.

1.

l i Touget og ta'e dig en Skraa;
see dig for, det fryser!
deraballera.
Fingrene skal du holde paa,
va'er dig, naar du nyser.
deraballera.

2.

l nu, Manne! og hold Jer godt!
, saadan skal I hale.
deraballera.

Kanskee jeg gi'er tilmands en Pot,
Naar I vil selv betale.
Dalderaballera.

(De trække Baaden ud bag Huset.)

Anden Scene.

Tanteie. Burre.

(De komme ud fra Færgehuset. Deres Vinterdragt er ikke i de bedste Stand, især Forstnævntes. Han er næsten sommerklæ med Undtagelse af en ulden Zephyr, han har om Halsen ell Handsker af Peltsværk.)

Burre

(snubler over nogle Snee-Bunker, idet han træder ud, og komm frem, trallende Melodien af „Je suis le petit tambour."

Daididaidai!

Tanteie.

Velsignede Burre! vi maae være enige om e Punct, hvis vi ellers skal holde det ud samme Syng ikke! Du har ikke en ærlig Tone i dit Liv; naar man som jeg har det Uheld at være musikal saa er det ikke til at udholde.

Burre.

Ei hvad, lad du mig kun synge. Min Stemn kan nok gaae med.

Tanteie.

Skal vi nu fornye den gamle Dispute? Hvo

te har ikke vor forrige Principal sagt, at du tudede
m Ørene fulde med din Sang!

Burre.

Naar jeg har drukket en Snaps, saa maa jeg
nge. Det er ligesom min Hals med Eet blev for-
ndlet til en Lirekasse, og En dreiede den uden mit
idende. — Men du synger jo selv, Jonas! og
ger dog over at du ikke er ved Stemme.

Tanteie.

Det er en anden Sag. Jeg er forkjølet. Min
angel paa Stemme er kun temporair, og jeg kan
id bøde derpaa ved Kunst.

Burre.

Det er intet Under, du er forkjølet. Hvorfor
er du ikke din Frakke paa? Den Kulde, vi har, er
e at spøge med.

Tanteie.

Det er klart Veir, stille Frost, og Solen skinner
n midt om Sommeren. Er det at tale om? —
g desuden, i min Kalmuks-Frakke seer jeg ud som
Hestepranger. Ingen kan see hvad Figur man har.
De Læger paastaae, det er sundt at klæde sig (nyser.)
klæde sig let og tyndt.

Burre.

Prosit! — Nu da, hvad vil du mig, siden du
ldte mig ud?

Tanteie.

Det skal jeg sige dig, Burre! Det er en mege interessant Historie, og et nyt Beviis paa hvad je saa tidt har sagt og som du ikke vil troe, at jeg ind gyder alle Mennesker Tillid og Venskab. Det ung Menneske, vi gjorde Bekjendtskab med her paa Sprog har fortalt mig, at han næsten ganske er i samm Tilfælde som vi.

Burre.

Har han gjort Gjæld?

Tanteie.

Prosaiske Menneske! Er det maaskee det enest Mærkelige der kan siges om os?

Burre.

Det er i al Fald det Mærkeligste.

Tanteie.

Det mener jeg slet ikke. Det er langt mærke ligere, at vi har brudt alle Lænker, revet os løs fr alle Forhold og ere vandrede ud i den vide Verden

Burre.

Ja, vi kunde ikke forliges med vor Principal Caspar Mønt. Derfor rendte vi vor Vei. Du va hans første Comptoir-Betjent og havde ikke Lyst ti at feie Comptoiret om Morgenen. Jeg var han Pakhuus-Forvalter og vilde derfor ikke gaae me Nytaars-Regninger — for et Menneske har dog altil

nogen Ambition, — foruden hans mange andre Bizarrerier. Men Hovedsagen var dog, at vi begge havde levet friskt og gjort Gjæld i Byen paa vor Løn, uagtet den var optagen iforveien for længe siden. Nu kom Nytaar, og vi skulde rykke ud med Pengene —

Tanteie.

Meget vel. Hvis det er Hovedsagen for dig — jeg har Intet derimod. Med mig var det anderledes. Den Smule Gjæld har ikke generet mig. Naar man har Hoved og Conduite, saa veed man at snoe sig. Penge er det mindste —

Burre.

Ja, hos mig er det bestemt det mindste.

Tanteie.

Men min bedre Natur følte sig krænket. Jeg har nydt en god Opdragelse. Jeg er af en zart Constitution. Jeg kan ikke staae og feie med en Kost. Hvis du kan —

Burre.

Nu, lad gaae da! Fortæl mig saa, hvad der feiler det unge Menneske.

Tanteie.

Han er meget ulykkelig. Han fortalte mig, at han er en Kjøbmands-Søn fra Randers, og var for nylig kommen til Kjøbenhavn med sin Fader for at

forenes med en ung, elskværdig Pige. Men knap anhommen erfarer han, at hans egen og Pigens Fade har i deres Viisdom besluttet, at han skal gaae i Compagnie med sin tilkommende Svigerfader, der vil nedsætte sig i Aalborg og handle med jydske Produkter. Hans egen, inderligste Lyst er derimod at blive Militair, at gaae i Krigen, at fægte for sit Fædreland —

Burre.

Men vi har jo ikke Krig.

Tanteie.

Det veed jeg nok. Men for det Første bliver ma Officeer og oppebier Omstændighederne. — Nu, for og godt, da han ingen Vei kunde komme med d Gamle, fatter han en kjæk Beslutning og reiser si Vei for at gaae i udenlandsk Krigstjeneste.

Burre.

Saa kan han da komme til at fægte mod si Fædreland.

Tanteie.

Men hvem har Ansvaret? De grusomme, ubøielige Forældre!

Burre.

Hvad vilde han dig da egentligt?

Tanteie.

Udøse sit Hjerte, hente Raad og Trøst. Ha

ner, at vi, der have mere Erfaring, kan være ham Nytte.

Burre.

Hør, Jonas! vi er' knap i den Stand, at vi n hjælpe os selv, endsige Andre. Lad den Fugl flyve!

Tanteie.

Ufølsomme Træblok! Kan det ene Menneske da n hjælpe det andet med Penge? Er ikke en Vens pmuntring og Trøst mere værdt end Sedler og Tegn?

Burre.

Det vil jeg ikke sige. Men i Noget har du :t. — Nu, hvor er da det unge Menneske? Jeg l gaae hen og snakke med ham.

(Vil gaae.)

Tanteie.

Du vil snakke med ham? Vil du bare blive. ed den Ulykkelige skal man ikke snakke. Med ham l der verles Følelser og Tanker, som Sproget ikke 3ang har Ord til.

Burre.

Der kommer han. Prøv nu paa at trøste ham a din Maade.

Tredie Scene.

De Forrige. Julius.

Tanteie
(til Julius).

Naa, Herr Poulsen! har De været oppe ved Telegraphen og sendt en øm Hilsen til Deres Elskede i Kjøbenhavn?

Julius.

De har gjættet det. Jeg har bestandig seet hen ad den Kant, og kun tænkt paa min Kjæreste. Inat har jeg næsten slet ikke sovet. Hun er vist meget bedrøvet.

Burre.

Min kjære, unge Ven! vær De kun ved godt Mod. At De ikke har sovet inat, kommer min Sjæl ikke deraf, men fordi vi ligge saa Mange i eet Værelse. Det gik os ligedan iforstningen.

Tanteie.
(til Julius).

Min Ven har for saa vidt Ret, at ogsaa vi vare iforstningen meget modfaldne. Ogsaa vi have forladt en elsket Kreds, der med Kummer og Længsel ønsker os tilbage.

Burre (afsides).

Har vi? Ja, vore Creditorer!

Tanteie.

vi styrke os med vor mandige Beslutning.
paa vor Fremtids Bestemmelse.

Burre (afsides).

har han Ret. Den kan give os nok at
.

Tanteie.

ia De bør fatte Mod og tænke paa en skjøn

Julius.

har sagt mig selv Alt hvad De siger. Men
:, jeg har intet rigtigt Mod til det Skridt,
fort.

Burre.

De ikke Mod, saa skal De ikke tage Krigs-
Det er mit Raad. Tanteie vilde for nogle
ı gaae ind under Livjægerne. Men jeg
am derfra. Jeg selv —

Tanteie.

mener Kastelsjægerne. Der blev mig tilbudt
ıants-Post.

Julius.

De har fortalt mig, at De oprindelig var
ır den militaire Stand.

Tanteie.

;et sandt. Det var min første Bestemmelse.

Burre (afsides).

Nu har nok Tanteie dreiet ham en Knap.

Julius.

Mod, saaledes som De mener det, har jeg meer end nok af. Men til at beslutte sig paa egen Haand til en ny Bane, til at bryde overtvert med alle sine Slægtninge og Venner, har jeg desværre, som jeg nu mærker, ikke det rigtige Mod. Det er muligt, at det er Længsel efter min Kjæreste, der lammer min Kraft. Det forekom mig dengang som min Pligt at reise, skjøndt jeg ikke vovede at tage mundtlig Afsked med hende. „Om et Par Aar," skrev jeg hende til, „vender jeg tilbage; vore Forældre ville mærke min Standhaftighed og billige den Stand jeg har valgt. Intet skal da være iveien for vor Kjærlighed."

Mel. Helft, Leutchen, mir vom Wagen doch.

1.

Jeg veed, jeg har ei handlet ret,
Da hende jeg forlod.
For min Skyld har hun liidt og grædt;
Hun er kun altfor god.
Jeg tænkte, Flugten var mig let.
Nu svigter mig mit Mod.
Jeg veed, jeg har ei handlet ret,
Da hende jeg forlod.

2.

Jeg sørger og jeg længes hen,
Maria! til din Favn.
Mig minder Alt om dig igjen
Og hvisker mig dit Navn.
Forgjæves flygter bort din Ven;
Han flyer ei Sorg og Savn.
Thi ak! jeg længes atter hen,
Maria! til din Favn.

Tanteie
(trykker ham i Haanden).

Herr Poulsen! Deres Ord have bevæget og rørt ig ubeskriveligt.

Julius.

Ja, jeg er forvisset om Deres Deeltagelse. (Seer om.) Der kommer Nogle af Selskabet. Jeg gaaer n Vei. Jeg har næsten ikke Lyst til at tale med Menneske. (Gaaer ud tilsiden.)

Tanteie.

Har jeg nu ikke Ret, at han er meget at be- ge? — Hører du, Burre!

Burre
(der har staaet i Tanker).

Jeg staaer og tænker paa, at naar vi endelig lle give ham gode Raad, saa skulde vi raade ham at klæde sig varmere i den Kulde. Han kan det;

og et saa ungt Blod kan sætte sin Helsen til. Med os er det en anden Sag. For det Første kan vi det ikke; og for det Andet —

Tanteie.

Og for det Andet er du et... et Uhyre. (Gaaer hen mod Huset, men vender strax om.) Der kommer hun! Der kommer den elskværdige, tilbedede Pige!

Burre.

Hvem kommer?

Tanteie.

Aurelie, den unge Skuespillerinde. Hun staaer i Døren og taler med en af de Reisende. — Velsignede Burre! tjen mig i at tage Piben af Munden. Hun har sagt mig, at hun kan ikke udstaae Tobaksrøg.

Burre.

Deri kan jeg gjerne tjene dig. Jeg vil lægge Piben ind:

Tanteie.

Gjør det. Men vent lidt, Burre! Er min Næse rød af Kulden?

Burre.

En Smule paa Tippen.

Tanteie.

Seer det stygt ud?

Burre.

Aa nei, det klæ'er dig godt. — Men, Jonas! hvad vil du nu med det Fruentimmer?

Tanteie.

Lad mig om det. Du veed ikke, Burre ... det ikke umuligt at jeg ... for jeg har bestemt gjort dtryk paa hende. Maaskee venter mig min Lykke) denne Piges Side.

Burre.

Aa, Jonas, hvor kan vi tænke paa det!

Tanteie.

Du skal heller ikke tænke derpaa. Det vil jeg suden have mig frabed't.

Burre.

Ja, gjør hvad du vil. Du er jo en klog Karl maa kjende dit eget Bedste. (Idet han gaaer, møder ı Gropius, der kommer ind fra venstre Side, neden for fet.) God Morgen, god Morgen, Herr Gropius!

Fjerde Scene.

Tanteie. Gropius. Siden Aurelie.

Gropius.

Værsgod, Herr Tanteie! her har De Deres No- r igjen. Jeg kan ikke bruge dem.

Tanteie.

Kan De ikke?

Gropius.

Nei — som nu den Romance dér ligger alde- ikke for min Stemme.

Tanteie.

Den synges dog i Kjøbenhavn af den første Tenor.

Gropius.

Det er meget muligt.

Tanteie.

Og naar jeg ikke tager feil, har De selv sagt, De er ansat i Odensee som første Tenor.

Gropius.

Det har sin Rigtighed.

Tanteie.

Altsaa —

Gropius.

Altsaa følger deraf, at den ikke ligger for min Stemme. Kjøbenhavn kan De ikke regne. Der er Alt indrettet efter en større Maalestok. Decorationer, Dragter, Orchester, Alt er fuldkomment. Naar Scenen der forestiller en gothisk Sal, maae vi nøies med et almindeligt Værelse. Og saaledes maa Alting hos os skrues ned. Hvad der i Kjøbenhavn synges af første Tenor, udføres hos os af anden eller tredie.

Tanteie.

Men, tillad mig, naar Deres Partie nu engang er skrevet for den første Tenor —

Gropius.

Saa indrette vi alle Stemmerne derefter. Den første Tenor bliver den anden, den anden bliver tredie —

Tanteie.

Men saa er De jo ikke første Tenor.

Gropius.

Det skulde jeg mene. Naar der Ingen er over
g —

Tanteie.

Ja, saa forstaaer jeg: De er første Tenor i
)ensee. Men paa den Maade, naar man saaledes
ver ved at skrue ned, kan man let ved de mindre
rovinds-Theatre, for Exempel i Kjerteminde eller
)sens, nødsages til at lade et Tenor-Partie synge
en Bassist.

Gropius.

Det er saamænd ikke usandsynligt.

Tanteie.

Ja, det gjør jo Intet, naar Alting, som De
ier, indrettes derefter, skjøndt — ja saa bliver det
ert for Den, der skal synge Bassen.

Gropius.

Det kan man nok indrette.

Tanteie.

Men den lille Romance, jeg har skrevet Text til,
som er udsat trestemmig, i den kan De jo nok
ie en Stemme?

Gropius.

Det kommer an paa, hvilken.

Tanteie.

Jomfru Aurelie har Sopranen. Vil nu De maaskee synge ... jeg veed ikke ... første Tenor?

Gropius.

Hm — ja ...

Tanteie.

Eller jeg vil forsøge derpaa. Naar saa De vil tage den anden Stemme —

Gropius.

Det maa De ikke tilbyde mig, naar De veed, jeg er ansat som første Tenorist.

Tanteie.

Nei, jeg mener, De skal synge den første De pleier, den første i Odensee. Vi skal nok komme ud af det.

Gropius (tillidsfuld).

Ja, paa mig kan De stole.

Tanteie.

Og forresten, min dyrebare Ven! har De tænkt paa hvad vi talede om igaar?

Gropius.

Om Deres Ansættelse ved vort Theater? Ja, det har jeg. Men — det er en vanskelig Bane, De vil vælge. Jeg kan tale af Erfaring. Den kræver Talent, Studium, Øvelse, Dristighed —

Tanteie.

Ja, Dristighed har jeg. Og desuden — det
n jeg vel sige uden Selvroes — ved det Privat-
eater i Kjøbenhavn, jeg spillede paa, der tiltroede
an mig endog et usædvanligt Talent.

Gropius (med Foragt).

Haa! tael blot ikke om Privattheatre! Springet
rfra til at træde offentlig frem — min Ven, det
uhyre!

Tanteie.

Mener De? Jeg synes dog — (Man hører Aurelies
temme fra Færgehuset.) Naa, der har vi omsider Jom-
u Aurelie! (Gaaer hende imøde.)

(Aurelie, i Silkepelts, med Boa og Muffe, kommer ud.)

Aurelie.

God Morgen, mine Herrer!

Tanteie.

God Morgen, elskværdige Jomfru Aurelie! De
inder Dem vel?

Aurelie.

Jo, nu begynder jeg at komme mig. Men strax,
ar jeg staaer op, er jeg nær ved at fortvivle. Nu
det den fjerde Dag jeg er her paa Sprogø; betænk
te, paa Sprogø, midt i det store Bælt, med intet
det Selskab end Drivis og Sneedynger — ja, og
i de Reisende.

Tanteie.

Jeg er her nu paa niende Dag.

Aurelie
(med Latter).

Ja, Dem regner jeg ogsaa for en Indfødt paa Sprogø. Til Dem skal man holde sig, naar man vil studere Øens Sæder, Skikke og Sprog.

Gropius.

Det er ikke umuligt, at vi kan slippe over idag. Jeg har talt med Færgefolkene.

Aurelie.

Det har de sagt hver Dag. Jeg troer dem ikke længer. — Naa, Herr Tanteie! hvad skal vi da foretage os idag. Skal vi begynde som vi endte igaar? Har De ingen Gaade om Sprogø at give tilbedste? eller Noget at declamere? Skal vi udføre en firstemmig Sang og ryste af Kulde? — Men, det er sandt, jeg syntes nok der manglede mig Noget. Jeg har glemt at spørge om Vinden. Hvad Vind har vi?

Gropius.

Det er ganske stille Frost.

Aurelie.

Ja, Frost er det. Det er ubestrideligt. Altsaa stille Frost. Det er altid en Afverling. — Naa, og er der megen Iis i Vesterrenden? Skal vi skuffe Snee idag? eller lee os fordærvede over den halte

ɜekarl? Har De Alle sovet godt inat? Hvordan De sovet, Herr Tanteie?

Tanteie.

Uroligt. Men hos mig hører ogsaa Søvnløshed Dagens Orden.

Aurelie.

Til Dagens Orden? Har De da isinde at sove Dagen?

Tanteie.

Jeg skulde sige: til Nattens Orden.

Aurelie.

Nei, De skulde sige: til Nattens Uorden.

Tanteie
(vil kysse hendes Haand).

Fortryllende Skjelmsmester!

Aurelie.

Ikke for nær! Jeg er bleven saa skjør i den 'e, at jeg gaaer istykker, naar man rører mig. — hvad var det, jeg kom fra? — Nu har jeg det. De for Alvor tænkt paa at arrangere et Bal, vi skulde blive her længere?

Tanteie.

Om jeg har tænkt derpaa! Jeg har været utræt- Een Violin har vi, som vi kan stole paa. en af Færgefolkene kan ogsaa til Nød hjælpe til.

Den tydske Herre, der spiller paa Fløite, var meget svær at overtale. Men, da han hørte, at Dands var Deres Hoved-Passion, saa gav han efter; men ogsaa kun for Deres Skyld.

Aurelie.

Ja, han har Ret: Dands er min Hoved-Passion.

Mel. Vite, Marie, à ma toilette.

1.

Lad ikkun andre Folk berømme
Livets Goder, Rigdom og Rang.
Stærkere Glæder til mig strømme
Paa et Bal ved Orchestrets Klang.
Denne Klang :|:
Lalalala . . .
Denne Klang :|: den sender Hjertet Drømme.
Lalalala . . . og Glædens Kalk vi tømme —
Lalala . . . Beruust af Orchestrets Klang.

2.

Ja, i en heftig Galopade
Der rives hen al min Hu og Sands.
Lykken mig vilde snart forlade,
Hvis jeg sad over i en Dands.
Denne Klang :|:
Lalalala . . .
Denne Klang :|: dette Chor af Instrumenter —

lala ... Af den min Fryd jeg henter.
la ... Gid mit Liv gik hen i en Dands!

Tanteie.

gid Deres Liv gik hen i en Dands og jeg
s Chapeau ved hver Dands!

Aurelie.

, det passer sig ikke at dandse bestandig med
eau. — Men hvorfor staae De og Gropius
Derinde spise de Frokost, saa jeg blev for-
erover.

Gropius.

lad os gaae.

Aurelie
(til Tanteie).

kommer Deres Ven og bringer Frokosten ud.
han ikke falder med Flaskerne. Af det Men-
jeg ikke andet end Skræk.

Femte Scene.

De forrige. Burre.

Aurelie
(gaaer Burre imøde).

Dem iagt for Sneedyngen! De pleier jo at
hvert andet Skridt. Lad mig hjælpe Dem.

Burre

(kommer ud fra Færgehuset med to Flasker Viin og nogle
paa en Tallerken).

Det er intet Under, saa glat her er v
Huset.

Aurelie.

De skulde lade Dem skjærpe.

Burre.

De har Ret; det var ikke afveien. — K
her, mine Venner! Jeg har salveret to Flasker
Graves. Vi vil drikke et Par Glas herude
Frie, og saa skal I ind og spise Frokost.

Tantele.

Jeg trænger til Intet. (Til Aurelie.) Naar
i Deres Selskab —

Burre.

Snik Snak! Man kan ikke leve af Luften.
Fa'er pleiede altid at sige: Mennesket ska
Frokost.

Aurelie.

Det er et ypperligt Udsagn. Hvis det
sandt, risquerer man næsten slet Intet ved
at følge det.

Burre

(der imidlertid har skjænket og fordeelt Vinen og sat Fl
paa en Tønde tilvenstre).

Altsaa, mine Herrer og Damer! Sprogø sk

Aurelie.

Ja, Gud lade den leve og faae andre Beboere os! Det er min Morgen- og Aftenbøn.

Alle Fire.

Mel. Hvila vid denna källa.
Fredm. Epistl. № 82.

1.

Eensomt, med høie Strande
Blev lagt i Bæltets dybe Vande
Øen, hvorved vi lande
Paa Reisen over Iis og Vand.
Seent, naar Seiladsen standser
Og Færgen ei paa Bæltet dandser,
Driviis som høie Skandser
Forfærder den forvovne Mand:
Da blinker end
Et Fyr fra disse Strande,
En trofast Ven —
Glade vi her kan lande
Og fatte Haab og Mod igjen.

2.

Sneefog og hvide Sletter
Er al den Pragt, vor Ø forjætter,
Stilhed og klare Nætter
Og Stjerners Chor, der funkle nær.

Fjernt fra det frosne Bælte
I Havet mørke Bølger vælte;
Bjerge som høie Telte
Har Isen taarnet hist og her.
See Skibet gaae,
Mens Vinden dybt basuner!
See dem, der staae —
See, hvor de med Harpuner
En doven Sæl i Nakken slaae.

3.

Hisset en enkelt Maage
I Kredse svæver om en Vaage.
Langsomt den matte Taage
Forjages af en østlig Vind.
Drengen med stive Fingre
Regjerer Slæden, der vil slingre.
Frosten, der synes stingre,
Har plantet Roser paa hans Kind.
En liflig Flor
Af hvide Hyacinther
Paa Ruden groer —
Ja, denne strenge Vinter
Den har sin egen Blomsterflor.

Tanteie.

O, jeg er ganske henrykt! Deres Sundhe

ſru Aurelie! Jeg ønſker aldrig at have det bedre paa denne foragtede Ø.

Aurelie.

De er nøiſom; det maa man lade Dem.

Tanteie.

Jeg har et Forſlag, hvis De tillader. Skulde ke nu, da vi Alle ere i den glade Stemning, gjøre ?røve med den Romance, jeg har ſkrevet?

Aurelie.

For mig gjerne.

Tanteie.

Her er to Exemplarer. Jeg kan ſee med Dem, ru Aurelie. (Til Gropius.) De tager den førſte ıme De veed nok. (Idet han nyſer.) Men ſaa maa abet undſkylde — min Stemme har liidt — jeg irkelig meget forkjølt.

Burre.

Lad os da ſynge hans Romance.

Tanteie.

Du vil dog ikke ſynge med?

Burre.

Jo, min Sjæl vil jeg.

Tanteie.

Vil du da ſpolere min hele Romance?

Burre.

Aa, Pasfiar! begynd kun.

Tanteie.

Hør, Burre, du gjør mig ulykkelig!

Mel. Alting är rigtigt clareradt och gjordt.
Fredm. Epistl. № 57.

1.

Aurelie.

Lad ham kun synge. Han mener det godt.

Tanteie.

Men han forbærver det kun for os Alle.

Aurelie (til Burre).

Syng De kun med os, men syng kun saa smaat.

Tanteie.

Nei, han skal ikke.

Burre.

Saa lad mig kun tralle.

Tanteie.

Menneske! Sangen er udsat for Trende!

Burre.

Lad mig gaae med da som Suppleant.

Gropius.

Kjære, lad Striden engang faae en Ende

Tanteie.

Ja, saa begynder!

Burre
(til Tanteie, der vender ham Ryggen).
Jeg maa — ikke sandt?

Aurelie, Tanteie, Gropius
(med Udtryk).
ad os juble! Lad os dandse!
ad os trodse Kuldens Magt!
ee, hvor Rimens Blade krandse
aarets Lok med festlig Pragt.
ineen den glimrer med smaa Diamanter,
orden er dækket med sneehvide Liin.
acchus er kommen — o see kun hans Panther!
ringer os Varmen, Vaaren og Viin!

Burre
(der har havt ondt med at holde sig, brister endelig ud).
aidibaidaida!

Tanteie.
Aa, Gud bevare mig!

Burre.
aidibaidaida ...

Tanteie.
lennesſke, stille dog!

Burre.
Jeg kan ei bare mig.
aidibaidaida ...

2.

Aurelie.

Hahaha! hahaha! Ja, han er god!

Burre.

Nu vil jeg synge. Nu har jeg Curage.

Tanteie.

Kan man da synge, fordi man har Mod?

Aurelie

(til Burre).

Syng mig kun eengang den samme Passage!

Tanteie.

Skjønneste! det kan jo vente til siden.

Aurelie

(til Burre, parodierende).

Daibidaidaida?

Burre.

Ja, det var den.

Gropius.

Eders Disputer forhale kun Tiden.

Tanteie.

Herre min Gud! saa begynder igjen!

Aurelie. Tanteie. Gropius.

Lad os juble! Lad os dandse!

o. s. v.

Burre

(som før).

Daibidaidaida!

Tanteie.
Du ruinerer mig!

Aurelie.
Han amüserer mig!

Gropius.
Han ennuyerer mig!

Burre.
aida! Jeg synger med!
aida —

Tanteie.
— Prostituerer dig!

Aurelie og Gropius.
Han exercerer sig!

Burre.
ı!

Tanteie
(jager ham bort).
Du skal afsted!

Burre.
Jeg synger med!

Aurelie og Gropius.
Han synger med!

Aurelie.
kjære Herr Tanteie, lad os holde op med
. Naar jeg synger eet Vers til, døer jeg

Tanteie.

Ja, vi nødes nok til at holde op. Der komme de Andre og forstyrre os.

Burre.

Saa vil jeg imidlertid rende ned til Landingsstedet. Der ventes lige nu nogle Baade.

(Gaaer.)

Sjette Scene.

Aurelie, Tanteie, Gropius. Endeel **Reisende**, især Herrer, og blandt dem **Vorlaut**, komme fra Huset. Siden **Burre.**

Chor

af Tanteie, Gropius og de indtraadte Herrer, af hvilke nogle ere komne ud med Glas i Haanden.

Mel. Jeg veed mod hver Bekymring o. s. v.

1.

Jeg veed mod hver Bekymring den ypperligste Cuur,
En Hjælper i Nøden, naar Skjebnen er suur.
Naar den var ved Haanden, min Kummer hurtig svandt;
Særdeles paa Sprogø den passer galant.
Naar Stormene tude, naar Kulden er streng,
Og Skrællingen kryber forskrækket i Seng,
Saa drikker jeg min Flaske, saa tømmer jeg mit Glas,
Saa glemmer jeg Frosten og Stormenes Bas.

2.

Reisen frøs jeg inde, midt paa det store Bælt.
Baad var min Køie og Himlen mit Telt.
frøs saa det peb, og vi halede, vi trak;
ı svigtede Modet, saa holdt vi og drak.
r Luften er diset, og Søfolket snart
vivler at finde den rigtige Fart,
drikker jeg min Flaske, saa tømmer jeg mit Glas,
kommer paa Fart uden Seil og Compas.

Vorlaut
(til Tanteie).

Nun, mein lieber Freund, was Neues?

Tanteie.

Ja, hvad Nyt? Det er en Artikel, der her er ·t efterspurgt, men vanskelig at overkomme.

Vorlaut.

Wir werden uns heute langweilen müssen wie rn.

Tanteie.

Det staaer os frit for.

Vorlaut.

Daß sich Gott erbarme! Dänemark ist ein mise·'s Land!

Tanteie.

Ja, De maa da ikke troe, at hele Danmark er Sprogø.

Vorlaut.

Hm! groß ist der Unterschied wohl nicht. — Was sagen die Schiffsleute?

Tanteie.

Østerrenden er næsten fri for Iis, og Vesterrenden er saaledes, at der er de bedste Forhaabninger for at komme over idag.

(Burre kommer løbende forpustet.)

Burre.

Mine Venner! Mine Herrer, mine Damer! Der er ankommen et Par Baade med Reisende fra Sjælland.

Flere.

Med Reisende! Det var herligt!

Gropius.

Vi maae gaae ned og tage imod dem.

Burre.

Jeg har allerede talt med nogle af dem. Det var Folk fra Kjøbenhavn. Vi kan vente Nyt og Aviser. Og to Baade ere endnu ivente og kunne hvert Øieblik komme.

Gropius.

Kom, lad os da skynde os!

Alle.

Ja, lad os gaae derned!

(Alle gaae, undtagen Tanteie og Burre.)

Burre

(til Tanteie, da han ogsaa vil gaae).

Bliv her, Tanteie! See, hvad jeg har kapret! n Bekjendt af mig, der kom nu, har bragt Avi- rne fra Kjøbenhavn med, og jeg fik strax Fingre een af dem. Nu kan vi see hvad Nyt der er ısseret, inden de Andre snappe dem fra os.

Tanteie.

Det er meget sandt; og saa har vi strax Noget kan fortælle dem. Lad mig see! Hvad er det for ı Avis?

Burre.

Det er de Berlingske Tidender.

(De see begge i Avisen.)

Tanteie (læser).

„Udenlandske Efterretninger." Ja, hvor skal de ae dem fra, naar Overfarten er standset! — Vend n! (Læser.) „Kjøbenhavn, den ellevte Februar. De eltageligste Nyheder, der ere bragte os ved Tele- aph-Efterretninger —"

Burre.

Dem kjende vi min Sjæl langt bedre her. Vi r dem fra første Haand. See under „Blandede)ertissementer."

Tanteie.

Ja, hvad er der! „En Kjole og en Klædebørste,

Vorlaut.

Hm! groß ist der Unterschied wohl nicht. — Was sagen die Schiffsleute?

Tanteie.

Østerrenden er næsten fri for Iis, og Vesterrenden er saaledes, at der er de bedste Forhaabninger for at komme over idag.

(Burre kommer løbende forpustet.)

Burre.

Mine Venner! Mine Herrer, mine Damer! Der er ankommen et Par Baade med Reisende fra Sjælland.

Flere.

Med Reisende! Det var herligt!

Gropius.

Vi maae gaae ned og tage imod dem.

Burre.

Jeg har allerede talt med nogle af dem. Det var Folk fra Kjøbenhavn. Vi kan vente Nyt og Aviser. Og to Baade ere endnu ivente og kunne hvert Øieblik komme.

Gropius.

Kom, lad os da skynde os!

Alle.

Ja, lad os gaae derned!

(Alle gaae, undtagen Tanteie og Burre.)

Burre

(til Tanteie, da han ogsaa vil gaae).

her, Tanteie! See, hvad jeg har kapret!
ldt af mig, der kom nu, har bragt Avi-
Kjøbenhavn med, og jeg fik strax Fingre
dem. Nu kan vi see hvad Nyt der er
inden de Andre snappe dem fra os.

Tanteie.

er meget sandt; og saa har vi strax Noget
:tælle dem. Lad mig see! Hvad er det for

Burre.

er de Berlingske Tidender.

(De see begge i Avisen.)

Tanteie (læser).

:nlandske Efterretninger." Ja, hvor skal de
fra, naar Overfarten er standset! — Vend
r.) „Kjøbenhavn, den ellevte Februar. De
ste Nyheder, der ere bragte os ved Tele-
erretninger —"

Burre.

kjende vi min Sjæl langt bedre her. Vi
fra første Haand. See under „Blandede
ienter."

Tanteie.

hvad er der! „En Kjole og en Klædebørste,

tienlige for en Confirmant ...“ Hvad skal vi med [illegible] Nyheder! Der er jo ikke det mindste Deeltagelige i he[illegible] Avisen.

Burre (fornøiet).

Der er et Stikbrev. Kom og læs. (Læser.) „S[illegible]dagen den femtende Januar bortfjernede sig ...“

Tanteie.

Lad mig slippe fri! Hvad kan det interessere os?

Burre
(der har læst videre, bryder ud).

Tanteie! jo Gu' kan det interessere os. Naa, nu er vi om en Hals!

Tanteie.

Hvad er der paafærde, Menneske?

Burre.

Det er os, det er sandt for Herren os!

Tanteie.

Aa, du drømmer nok. Lad mig see —

Burre.

Ja, læs bare, læs!

Tanteie (læser).

„Søndagen den femtende Januar bortfjernede sig fra min Bopæl tvende hos mig conditionerende Betjente, Martin B. med fire Prikker og Jonas T. med sex Prikker.“ — Vi ulykkelige Mennesker! Det er vor Principal, Caspar Mønt, der lader lyse efter os.

Burre.

Læs videre.

Tanteie.

„Den Førstnævnte“ — det er dig, Burre! — n Førstnævnte, der kan være mellem tredive og zetyve Aar, var ved Bortgangen klædt i en lever- :un Frakke, vide Beenklæder og rund Hat*). Han er ıdelig paa, at hans Hoved sidder noget skjævt, og han altid gaaer som han skulde falde. Det er lige- es mærkeligt hos ham, at han spiser stærk Frokost, ıſer naar han taler, og synger fra Morgen til Aften, n med en Aalestemme. Han er tilbøielig til Drik tager paa Credit hos Alverden.“

Burre.

Det er lumpent! det er nederdrægtigt!

Tanteie (læser).

„Den Sidstnævnte —“

Burre.

Det er da dig.

Tanteie.

„Den Sidstnævnte kan være fireogtyve Aar gam- :l, og var ved Bortgangen klædt i en grøn Düffels- akke, hvid Silkehat og stribede Beenklæder. Han

*) Dragterne er her kun foreløbig angivne, og maae være afhængige af Skuespillernes eget Valg.

er, for at beskrive ham i Korthed, en . . . en Nar fra Hovedet til Hælen." — Det er skjændigt! — „Han bruger store Ord, men er en Hare, naar det gjælder." — Det er Usandhed! — „Han spiller paa Guitar, men slet." — Det er Løgn! — „Forresten er han kjendelig paa, at han smidsker for Fruentimmerne, er altid forkjølt og nyser som en Kat. Han drikker ligeledes, og tager ligeledes paa Credit hos Alverden." — Nei, Burre, det er oprørende, det er himmelraabende!

Burre.

Naa, nu er' vi da net opskjørtede!

Tanteie.

Vi ere ruinerede, ødelagte!

Burre.

Der var ikke mange Nyheder i den Avis, vi kan fortælle de Andre.

Tanteie.

Nei, det var en Guds Lykke, du fik fat paa den, inden Nogen har seet den. Naar vi blot ikke røbes, mens vi er' her — for det var jo skrækkeligt! her, hvor vi hverken kan skjule os eller komme videre. Hvad vil Herr Gropius, hvad vil den elskværdige, tilbedede Aurelie sige!

Burre.

Hun vil formodentligt lee saaledes paa vor Bekostning, at man kan høre det ovre i Corsøer.

Tanteie

(der har gaaet speculerende omkring).

Vi maae være forsigtige, vi maae være opmærk-mme paa os selv.

Burre.

Hvad Pokkeren skal vi gjøre? Andre Klæder end m vi staae og gaae i, har vi ikke; og hvad den rige Beskrivelse angaaer, jeg kan s'gu ikke lade være spise Frokost.

Tanteie.

Nei, men der kan dog gjøres Meget. Hør, Burre! r hjælper Intet for — du maa holde dit Hoved e. Din skjæve Hals røber os paa Øieblikket.

Burre.

Sikke Snak, det kan jeg ikke.

Tanteie.

Du maa. Vor Reputation afhænger deraf. Hold t idetmindste saadanne! Prøv bare, øv dig paa det! er er Intet umuligt for et Menneske, naar man har fast Villie.

Burre.

Det maae vi eengang for alle slaae en Streg over.

Tanteie.

Saa tag dig blot iagt, naar du gaaer og render. urelie har allerede talt om, at du falder over dine ne Been.

Burre.

Det har Intet paa sig. Min Gang er som alle andre Menneskers. Skal Noget røbe os, saa er det din evige Nysen.

Tanteie.

Det er ikke videre paafaldende her, hvor man idelig risquerer en Forkjølelse. Desuden, naar man skal nyse, saa maa man nyse, enten man vil eller ikke. Men din Gang er en Natur-Mærkværdighed. Der kan Ingen tage sig iagt for dig, hverken Børn eller Voxne. Naar man er saa udsat for at falde som du, burde man med Rette, for at vaerskoe Folk, gaae med en Tagsteen ned ad Nakken.

Burre (vred).

Aa Vaas! Nu har jeg hørt det med! Hvorfor skulde jeg ikke gaae med et Brædt sat op til mig? — Naar du først kommer med dine urimelige Indfald ...

Tanteie.

Lad os bare ikke skjændes. Dermed ere vi ikke hjulpne. Giv mig blot Tid. Jeg skal nok hitte paa Udveie. Du kjender min Evne til under vanskelige Omstændigheder strax at gribe netop de rigtigste Forholds-Regler. (Speculerende.) Hm! Hm! — Er der ingen Viin mere i Flasken? Jeg maa have Noget, der kan opvække Geisten.

Burre
(tager Flaske og Glas fra Tønden, hvorpaa de staae).

Jo, Viin er her nok af. Den ene Flaske er
rt.

Tanteie.

Lad mig faae et Glas. (Drikker.) Lad mig faae
til.

Burre.

Strax. (Skjænker først for sig selv og derpaa for ham.)

Tanteie.

Saa, nu skal jeg udsætte Sagen for dig —

Burre.

Vent lidt. (Skjænker paany for sig selv.)

Tanteie.

Nei, du drikker for meget. Vi maae nu have
re Tanker samlede.

Burre.

Vær du kun rolig. I Kulden kan mine Tanker
ıle en Slump, inden de gaae afveien.

Tanteie.

Ja, det er godt nok; men giv mig alligevel Flasken.
ager den og skjænker for sig.) Seer du, min Ven! vore
›sigter ere ikke saa slette. De ere endogsaa gode;
de ere ualmindeligt gode. For det Første er det
e sagt, at Stikbrevet bliver bekjendt her. Der-
:st er det uvist, om man vil gjenkjende os paa

Vorlaut.

Hm! groß ist der Unterschied wohl nicht. — Was sagen die Schiffsleute?

Tanteie.

Østerrenden er næsten fri for Iis, og Vesterrenden er saaledes, at der er de bedste Forhaabninger for at komme over idag.

(Burre kommer løbende forpustet.)

Burre.

Mine Venner! Mine Herrer, mine Damer! Det er ankommen et Par Baade med Reisende fra Sjælland.

Flere.

Med Reisende! Det var herligt!

Gropius.

Vi maae gaae ned og tage imod dem.

Burre.

Jeg har allerede talt med nogle af dem. Det var Folk fra Kjøbenhavn. Vi kan vente Nyt og Aviser. Og to Baade ere endnu ivente og kunne hvert Øieblik komme.

Gropius.

Kom, lad os da skynde os!

Alle.

Ja, lad os gaae derned!

(Alle gaae, undtagen Tanteie og Burre.)

Burre
(til Tanteie, da han ogsaa vil gaae).
her, Tanteie! See, hvad jeg har kapret!
)t af mig, der kom nu, har bragt Avi-
Kjøbenhavn med, og jeg fik strax Fingre
dem. Nu kan vi see hvad Nyt der er
iden de Andre snappe dem fra os.

Tanteie.
r meget sandt; og saa har vi strax Noget
ælle dem. Lad mig see! Hvad er det for

Burre.
r de Berlingske Tidender.
(De see begge i Avisen.)

Tanteie (læser).
ılandske Efterretninger." Ja, hvor skal de
ra, naar Overfarten er standset! — Vend
.) „Kjøbenhavn, den ellevte Februar. De
e Nyheder, der ere bragte os ved Tele-
rretninger —"

Burre.
kjende vi min Sjæl langt bedre her. Vi
ra første Haand. See under „Blandede
enter."

Tanteie.
ıvad er der! „En Kjole og en Klædebørste,

Lykkens Gud er ei knap.
Viin og Piger, Sang og Latter!
Alle Dage skal vi atter
Tage fat hvor vi slap.
Hurra! ja vi skal sværme!
Sorgerne sig ei tør nærme,
Bacchus selv os skal beskjærme,
:|: Viin og Sang! :|:
Og Kys og Glassets Klang!

Tanteie.

Altsaa seer du, vi har ingen Grund til at fortvivle. Hvad vi nu have at gjøre, det er at vi saa meget muligt undgaae at støde sammen med de nys ankomne Reisende. For det er rimeligt, at Nogle af dem have læst Stikbrevet. Dernæst — lad mig kun tænke videre — ja dernæst stikke vi denne Avis til os og lade ikke et Menneske see den.

Syvende Scene.

De Forrige. Aurelie. Siden Julius.

Aurelie

(der under Tanteies sidste Replik har nærmet sig, snapper Avisen fra ham, som han staaer med i Haanden).

Troer jeg ikke, at De staaer der med Avisen, vi Alle raabe paa!

Tanteie (forbløffet).

ønne Aurelie! Den — den kan De ikke faae —

Aurelie.

shvas! De kan siden faae den igjen.

(Løber ind.)

Burre.

nu er den i gode Hænder!

Tanteie.

lket ulykkeligt Tilfælde! Aurelie, der mindst urde læse den! — Jeg vil rende efter hende, age hende tilside, jeg vil betroe hende Alt, hende om Taushed —

Burre

(holder ham tilbage).

skal du ikke, Tanteie! Dermed forværrer du Sag. Lad det nu gaae som det kan.

(Julius kommer hastig ind bagfra Huset.)

Julius.

r Tanteie! Herr Burre! De seer mig i den rvirring og Urolighed.

Burre (afsides).

id gaaer der nu af ham?

Julius.

ı Fader er ankommet hertil Sprogø.

Tanteie.

Deres Fader? Er det muligt! Har De ikke seet feil?

Julius.

Nei, det er kun altfor vist. Jeg var oppe ved Telegraphen og saae gjennem Kikkerten for at forslaae Grillerne. I det samme kom der en Færgebaad med Reisende. Min Fader var deriblandt. Jeg kjendte ham strax paa hans Klædedragt, hans Gang, ja selv paa vor gamle Karl, der var med. Jeg blev saa forskrækket, at jeg strax løb herned. Raad mig — hvad skal jeg gjøre? Han er bestemt kommet for at indhente mig.

Tanteie.

Det er kun altfor rimeligt.

Burre.

Vil De lyde mit Raad, saa gaae De ham imøde og see til, De kan forlige Dem med ham igjen. Mange Andre i Deres Sted vilde ønske, de kunde slippe saa let.

Julius.

Det kan jeg ikke. Jeg har nu engang gjort det første Skridt. Jeg kan ikke som en Skolebreng bede om Forladelse. Desuden — jeg bliver latterlig ... at fryse inde paa Sprogø, naar man vil flygte ...

Burre (afsides).

Det Sidste var sandt — det maae vi bekjende.

Tanteie.

Jeg mener ogsaa, De skal vise bestemt Charac-
: —

Julius.

Det vil jeg. Jeg vil netop vise, jeg har be-
nt Characteer. Men — træffer jeg sammen med
r Fader, saa er Alting forgjæves. Han hviler ikke,
han faaer mig tilbage med sig. Og paa den
den Side, komme bort kan jeg heller ikke.

Tanteie.

Det er vistnok en ubehagelig Situation. Jeg
forsikkre, jeg tager Deel i Deres Skjebne som om
Samme var hændt mig.

Julius.

Der er kun eet Middel for at slippe nogenlunde
d Ære derfra. Herr Tanteie! tør jeg stole paa Dem?
l De med Deres Ven gaae min Fader imøde, tale
d ham, sige ham, at jeg kun vender tilbage, naar
n og min Svigerfader give efter; at jeg ikke vil
ısukke mit Liv i Aalborg —

Burre
(sagte til Tanteie).

Det gaaer ikke an. Vi kan ikke løbe lige i Kløerne
a de Ankommende.

Tanteie.

Herr Poulsen! saa gjerne jeg vilde . . . men et
ikkeligt Løfte, jeg engang af Ubesindighed . . .

Julius.

De nægter mig Deres Hjælp? De vil altsaa, at jeg her, i alle de Reisendes Nærværelse, skal udsætte mig for en Scene med min Fader!

Tanteie.

En Scene med Deres Fader! Nei, nei, min kjæreste Ven —

Julius.

Om jeg saa skal skjule mig i den dybeste Sneebunke, eller rende over Drivisen til Fyen — jeg lader mig ikke see for ham.

Tanteie (afsides).

Vi maae, Burre! det er Menneskepligt. (Høit.) Jeg vil, Herr Poulsen! jeg vil opoffre mig — jeg vil tale med Deres Fader.

Julius.

Retskaffne Ven! jeg ventede ikke Andet. — Hør nu! jeg skal ved Penge og Overtalelse bevæge en af Færgefolkene til at holde mig skjult og underrette Dem derom. Saasnart De finder min Fader eftergivende, lader De mig faae et Vink, og Alt kan endnu ende godt.

Tanteie.

Det skal jeg — det kan De stole paa.

Julius.

Jeg vil da skynde mig bort. — Endnu engang min Tak! (Gaaer ind i Huset.)

Tanteie.

Burre! jeg kunde ikke Andet. Det havde ikke
ret at forsvare.

Burre.

Nei, jeg har selv tænkt paa, du gjorde Ret. Et
adant ungt Menneske veed ikke at hjælpe sig. Vi
e gamle Karle og dog lidt mere vante til Touren.

Tanteie
(der har gaaet op og ned, eftertænkende).

Kom, lad os gaae ind og see til at opspørge
ns Fader, naar de Reisende komme. Det er desuden
vigtig Commission, der maa overveies.

Burre.

Ja, og der kræver Mod. (Tager Viinflasken fra
nden.) Den vil vi tage med. Der er endnu et
ır Glas tilbage.

Tanteie.

Du skal see, hvorledes jeg skal tale til hans Fa-
:. En Steen skal blive rørt derover. Min Herre!
vil jeg sige — Naturens hellige Stemme byder
, Ærens Røst befaler os, og Blodets ... Blodets
ja, pas nu paa, naar jeg begynder; og læg saa
ærke til det Stigende, naar jeg taler.

Burre
(seer paa Flasken).

Det Stigende? jo det skal jeg. — Men skulde

du blive stikkende, saa giv mig et Vink. Lidt kan jeg altid støde til.

Tantete.

Ja, kom nu.

(De gaae ind i Huset.)

Ottende Scene.

Caspar Mønt, Poulsen, Marie og flere af de nys ankomne og ældre Reisende.

(Under det paafølgende Chor gaae de tre Førstnævnte tilligemed de ankomne Damer ind i Huset.)

Chor af Reisende.

Mel. I Ungdoms Vaar, i Mandboms Alder.

1.

Naar Kulden ned fra Nordpol kommer
Og fra Nordost den skarpe Vind,
Og naar paa Seilet Blæsten trommer,
Og Isen i Bæltet driver ind,
Da farer kjæk som var det Sommer
Den danske Søgut fra sit Hjem.
:|: Tversgjennem Iis og Vand han snoer sig frem.

2.

Imellem Danmarks Øer rinder
Havet og skiller Ø fra Ø.

Men Sømands Mod dem let forbinder
Og baner en Vei paa Bælt og Sø.
For dette Mod hver Frastand svinder,
Tiltrods for Storm og Iis og Vand.
|: Ja, Mod og Kjækhed binder fast vort Land!

Choret forlader Scenen. Caspar Mont, Poulsen og Marie komme igjen ud fra Huset, efterat have lagt deres overflødige Reisetøi.)

Caspar Mont.

Slaae Jer dog tiltaals. I høre jo, at han er paa Sprogø. Rende bort kan han min Sjæl ikke.

Poulsen.

Men det er dog besynderligt, at ikke et Menneske seet ham idag.

Marie.

Ja, Fa'er! og den Herre vi talte med før, for-:, han har altid været saa stille og nedslaaet. rber.) Du skal see, han er meget ulykkelig.

Caspar Mont.

Han kan jo takke sig selv for Alt.

Poulsen.

Men galt er det. Vi er' dog gaaet for vidt.

Caspar Mont.

Vil du da, han skal blive Landseneer-Officeer

eller Husar-Officeer, eller Fløimand ved Garden, eller hvad han kan falde paa at sætte sig i Hovedet?

Poulsen.

Nei; men det var en Narrestreg af os, at han endelig skulde nedsætte sig med dig i Aalborg.

Caspar Mont.

Ja, den Handel, jeg fører, gaaer ikke i Kjøbenhavn; og jeg kan trænge til en ung, rask Medhjælper.

Poulsen.

Det kan du altid faae. Men min Søn har nydt, naar jeg selv skal sige det, en god Opdragelse. Min egen Ungdom er bleven forsømt; jeg har derfor ingen Omkostninger sparet paa ham. At han har mere Lyst til at nedsætte sig i Kjøbenhavn, kan man ikke fortænke ham i.

Caspar Mont.

Da var du dog selv enig med mig dengang —

Poulsen.

Det var jeg, fordi du havde gjort det til en Betingelse og det forekom mig fornuftigt. Jeg havde ogsaa nok Lyst til at beholde ham hos os i Jylland. Men nu, da jeg seer, det er ham saa meget imod —

Caspar Mont.

Det skulde du rigtig have betænkt før; saa vare vi slupne for alle de Qvaklerier, og jeg var sluppen

for at gjøre Reisen med Jer og maaskee fryse inde paa Sprogø.

Poulsen.

Nei, nei, Caspar! vær nu oprigtig! Det er min Tro ikke for vor Skyld alene du har gjort denne Reise. Du var glad ved at komme bort. Det Stikbrev, du har ladet indrykke om dine bortløbne Comptoir-Betjente, og som alle Folk jo strax maatte gjætte kom fra dig, det var nok Hovedgrunden, naar vi see ret til.

Caspar Mønt.

Aa, hvor kan du troe —

Poulsen.

Jo, det troer jeg. Vi Jyder ere ikke saa dumme som I kloge Kjøbenhavnere tænke. Du har selv sagt, du kunde ikke nære dig for Folks Skoser og Gluffer.

Caspar Mønt.

Javist; for i Kjøbenhavn takke de Gud til, de faae Noget at skostisere over. Disse to Dagdrivere have ikke skaffet mig andet end Fortred og Ærgrelse.

Poulsen.

Derimod har jeg Intet — naar du blot vil tilstaae, at du af lutter Iverighed for at gjøre dem latterlige er kommet til at bide dig selv i Fingrene.

Caspar Mønt.

Nei, det tilstaaer jeg ikke, og har heller ikke

Grund dertil. Havde jeg slethen ladet dem efter— og sagt, de skylde mig Penge, de har forladt mig den travleste Tid — det havde de Regler leet ad. Nei, de skal netop ha'e det som jeg har skrevet det. — Men jeg gider ikke talt om den Sag. Jeg har Ubehageligheder nok. — Hvad vilde du saa sagt —

Poulsen.

Jeg vilde sagt . . .,

Marie

(der oftere har yttret Utaalmodighed).

Men, Fa'er! skal vi da ikke forhøre os om Julius, og see til at søge ham op?

Caspar Mont.

Vi har jo sendt Folk ud. Mere kan vi ikke gjøre, og Sprogø er snart søgt igjennem. Poulsen og jeg har ikke Lyst til at trampe i Sneen for at lede den Springfyr op. Lad ham kun komme til os; det passer sig bedre.

Marie.

Men han drømmer jo ikke om, at vi ere her.

Mel. Land, hvor jeg ved min Moders Hjerte. (Kuhlau.)

1.

Ak, hvert Minut, der gaaer, forøger
Min Længsel, da jeg veed ham nær.

Tro mig, han aner ei, jeg søger
Og venter ham paa Øen her.
Forgjæves med mig selv jeg strider,
Os binder fast en hellig Pagt.
Du veed, du veed ei hvad jeg lider,
Du kjender ei min Længsels Magt.

2.

(Til Poulsen.)

O, søg ham op! han er bedrøvet;
Han er din Søn, han er saa god.
Nu er han Raad og Trøst berøvet
Han angrer, at han os forlod.
Jeg har ei Ro, før jeg ham finder,
Jeg lider, ak! af Angst og Hast.
Du veed, du veed ei hvad der binder
Og fængsler mig til ham saa fast.

Poulsen
(i Bevægelse).

Pigebarnet har Ret, vi maae selv see ad.

Caspar Mont.

Da kan Mosslø'en vente længe før jeg gaaer er ham.

Poulsen.

Ja, hør nu, Caspar! du kjender ikke min Søn; mærker jeg nok paa Alt. Du kan ikke dømme

rigtigt om hvordan han skal behandles. Han er ikke som Jeres kjøbenhavnske Modedukker, men et tænksomt og solid ungt Menneske.

Caspar Mont.

Da viser det just ikke stor Soliditet, at han render fra sin Fa'er og fra sin Kjæreste for at blive Militair.

Poulsen.

Det var en Ungdoms=Streg, som han formodentligt alt har fortrudt. I den første Hidsighed er han, ligesom visse andre Folk, istand til Adskilligt, som han siden fortryder. Ved Kjøbmandstanden bliver min Julius, derfor staaer jeg inde. Kun at vi, som han altid har ønsket, lade ham etablere sig i Kjøbenhavn. Selv i det Brev, han skrev mig til, da han tog saa hemmelig bort, giver han at forstaae, at han ikke er uvillig til for saavidt at føie sig.

Caspar Mont.

Det er sandt, det Brev har jeg da skullet see ti Gange. Kan man faae den Raritet at læse?

Poulsen.

Det kan du, Caspar. En Raritet er det ikke. Men det er et Brev fra min Søn, og saa kan du ikke fortænke mig i, at jeg holder Hævd over det. (Tager det frem.) Her er det.

Caspar Mont.

Saa kom hid med det.

Poulsen.

Nei, lad mig læse det for dig. Du er saa hastig dig, og du ... du ...

Caspar Mont.

Troer du ikke, jeg forstaaer at holde paa et Brev?

Poulsen.

Jo, det gjør du. Men naar du er i det Lune, ır du dog istand til at rive det tvertover. Jeg kan :Suden lettere finde det Sted i Brevet, jeg mener. æser.) „Min kjære Fader! Jeg har desværre mærket, alle mine Forestillinger ere forgjæves ...“ — ei, det er længere nede. Her er det. — „Marie ed, hvor høit jeg elsker hende. Hun kjender mig ı vel, at hun er forvisset om, jeg under alle For- ld vil bevare denne Kjærlighed. Men hverken hun er jeg finde Smag i Mariager —“*)

Caspar Mont.

Finde Smag i Mariager? Hvad er det for Pas- r! Hvem har talt om Mariager? Det er Aalborg, ȝ har talt om; der skulde vi etablere os.

Poulsen.

Det er da besynderligt, at han saaledes har taget

*) Dette Ord udtaler han som om det var Byen Mariager.

feil. Mariager! Den stakkels Dreng! Ja, saa kan *jeg* begribe, han har sat sig saa meget derimod.

Caspar Mønt.

Han er ingen stakkels Dreng, men en Fusentast, der render med Panden mod Døre og Mure.

Marie.

Men, kjære Herr Poulsen, det husker jeg slet ikke, at det staaer der.

Poulsen.

Jo, mit Barn, det staaer der med rene Ord.

Caspar Mønt
(fortredelig).

Ja, læs bare videre.

Poulsen (læser).

„Hverken hun eller jeg finde Smag i Mariager, der indgaaes paa vor fremtidige Lykkes Bekostning. Hun" —

Caspar Mønt.

Aa, hvordan er det du læser! Nu forstaaer jeg ham. Han finder ikke Smag i Mariager! — Mariager, det er ... ja det er Mariager.

Poulsen.

Naa, Mariager!

Marie.

Ja, Mariager! det vidste jeg nok.

Poulsen.

Saa er det jo meget rigtigt, og vi gjør Drengen et. (Lukker Brevet sammen og vil stikke det til sig.) Ja, det jo meget bra'.

Caspar Mont.

Hvad er meget bra'? Jeg har jo Intet hørt ıdnu.

Poulsen.

Det er sandt. (Læser.) „Om jeg ogsaa vilde føie ig efter dit og min Svigerfaders Ønske, at blive d Kjøbmandstanden, uagtet den ringe Lyst, jeg har :til, vilde det dog være at standse hele min Udban-:se, naar jeg skulde tilbringe Resten af mine Dage enfor Hovedstaden." Og vil du nu lægge Mærke Slutningen af Brevet, saa skal du see, jeg har Ret.

(De læse begge i Brevet.)

Niende Scene.

e Forrige. Tanteie og Burre, der under den sidste Replik ubemærket have nærmet sig.

Tanteie

(afsides til Burre).

Det er ganske rigtigt ham. Lad os nu tiltale ham.

Burre

:der, maaskee lidt perialiseret, er meget forhippet paa at tale, trænger sig først frem).

Min Herre! det er under ganske besynderlige Om-:ndigheder, vi henvende os til Dem —

Caspar Mont
(uden at vende sig).

Nu kommer jeg.

Tanteie
(skubber Burre tilside).

Vore Hjerter ansee det for en hellig Pligt at overskride alle Conventientsens Love —

Caspar Mont
(som før).

Vent lidt.

Burre
(vil igjen skubbe Tanteie bort, men snubler i sin Ubehjælpelighed over hans Been og støder derved til Caspar Mont, blot sigende).

Min Herre! vi ønske at gjøre Deres Bekjendtskab —

Caspar Mont
(vender sig).

For Fanden da — — Men, hvad seer jeg! Tanteie! Burre!

Marie.

Ja, der er de jo.

Tanteie og Burre (afsides).

Vor Principal! Naa, Gud hjælpe os!

Caspar Mont.

I Hallunker! Vil I gjøre mit Bekjendtskab?

Tanteie.

Ingenlunde — det er en reen Feiltagelse.

Caspar Mont.

Ja, det kan jeg begribe. I ønskede nok, I var' Mile borte fra mig. — Her er' I altsaa havnede? ıa Sprogø? Er' I ansatte her som Færgekarle? — ınteie! Han vilde jo ikke feie mit Comptoir. Skuffer an maaskee nu Snee?

Tanteie.

Herr Principal —

Burre.

Herr Grosserer —

Caspar Mont.

Tie Han stille; det gjør Han bedst i.

Tanteie.

De maa lade mig tale —

Caspar Mont.

Jeg vil ikke høre et Ord.

Tanteie.

Jo, Herr Principal! Enhver Borger — og jeg ıœr ved det borgerlige Militair — har efter vor ykkefriheds-Lovgivning Ret og Frihed til at sige sin ening. Ogsaa jeg gjør Fordring paa denne Ret.

Burre.

Herr Principal! jeg siger som Tanteie...

Poulsen.

Lad os høre hvad han har at sige.

Caspar Mønt.

Saa tael da, men gjør det fort.

Tanteie.

Vi har maaskee ikke opfyldt vor Skyldighed mod Dem, ... det vil sige, jeg troer vi har — men ... men, vi har forladt Deres Comptoir. Jeg vil ikke forsvare det, skjøndt jeg troer, jeg kan —

Caspar Mønt.

Ja, nu taber jeg snart Taalmodigheden.

Tanteie.

Men De har udsat os for Verdens Haan og Spot. De har sendt et Stikbrev efter os —

Caspar Mønt.

Naa, saa det er Det, der trykker Ham?

Tanteie.

I den krænkede Menneskeligheds Navn —

Caspar Mønt.

— Befaler jeg Ham at tie; for nu er jeg kjed af denne Historie. Siig os nu kort og godt hvad Han og den anden Patron egentlig vilde os.

Tanteie.

Som jeg har sagt, det var en reen Feiltagelse. Vi havde et Ærinde til en af de ankomne Reisende, en Kjøbmand Poulsen fra Randers.

Poulsen.

Kjøbmand Poulsen? Det er mig, min Ven!

Tanteie.

Er det Dem?

Poulsen.

Har De et Ærinde til mig?

Tanteie.

Ja, og et meget vigtigt. Hvis De vil forunde mig en Samtale i Cenrum —

Poulsen.

Tael De kun. Det er vel ingen Hemmelighed.

Tanteie.

Naar De ønsker det, skal jeg tale. Min Herre! Naturens hellige Stemme byder os, Ærens Røst befaler os, og Blodets —

Caspar Mont
(til Poulsen).

Hvis du har Lyst til at høre paa den Phantast, saa er det godt. Jeg gaaer min Vei. — Kom, Marie!

Poulsen
(til Tanteie).

Ja, min Ven, paa den Maade bliver det sandtnok for vidtløftigt. (Vil gaae.)

Tanteie.

Men, min Gud, Herr Poulsen! Det er Deres egen Søn, der har sendt mig.

Poulsen.

Min Søn? Virkeligt min Søn? — Caspar! vent dog lidt.

Marie.

Har han sendt Dem, Tanteie? Veed De da hvor han er? — Aa, skynd Dem!

Tanteie.

Jeg veed hvor han er. Men jeg har givet mit Æresord paa at fortie det.

Poulsen.

Naar De veed det, skal De min Tro sige os det.

Caspar Mont.

Æresord? Ja, om Æren vil vi ikke disputere. Han er nu saa god strax at føre os hen til ham.

Tanteie.

Jeg rører mig ikke af Pletten.

Marie.

Men De, kjære Burre, vil De da ikke sige —

Burre.

Jeg siger som Tanteie: jeg har givet mit Æresord.

Caspar Mont.

Er I da saa enfoldige, at I troe, han kan skjule sig her?

Tanteie.

Han har svoret, han lader sig ikke see. Og gjør De et Skridt for at opsøge ham, er han istand til at gaae hen og drukne sig. Mennesket er fortvivlet.

Poulsen.

Ih, du retfærdige Gud!

Marie.

Ja, han drukner sig! Han er istand til Alt.

Caspar Mont.

Hvor Fanden skal han drukne sig? Maaskee i Vandtønden? Her er jo ikke saa meget Vand som saa, uden det er frossent.

Marie.

Men, kjære, bedste Tanteie! har De da ikke sagt ham, at jeg er kommen med?

Tanteie.

De? Han kjender Dem jo slet ikke.

Marie.

Jo, han gjør. Det er jo mig, han er forlovet med.

Tanteie.

Er det Dem? Vi har jo aldrig seet det unge Menneske hjemme hos os.

Marie.

Fordi jeg blev forlovet med ham i Randers, hvor jeg var hele Sommeren. For en Maaned siden kom han til Kjøbenhavn. Men i al den Tid har De og Burre jo været fra os.

Tanteie.

Dem! min Principals elskværdige Datter! Ja,

det forandrer Sagen meget. Saa tillader jeg mig allerførst at gratulere. (Vil kysse hende paa Haanden.)

Caspar Mønt
(der har talt med Poulsen, kommer til).

Ja, vil Han nu lade være at gjøre Haneben til min Datter. Og naar Han ellers ikke ønsker, at jeg skal lade Ham anholde saavel fordi Han er rendt fra min Tjeneste som for adskillige andre Historier, saa før os paa Stedet til Herr Poulsens Søn.

Tanteie.

Ja, Gud bevares, naar det er Deres Datter, det unge Menneske er forlovet med, og hun er her tilstede, saa er det min Pligt at forene de Elskende. Han er i det inderste Værelse hos Færgefolkene, og har faaet dem til at spærre Døren. Nu skal jeg vise Dem og Deres Datter —

Caspar Mønt.

Bliv Han kun her. Vi skal nok selv finde Veien. Og forresten ville vi fra nu af ikke have det ringeste at skaffe enten med Ham eller hans Collega. Forstaaer Han? — Kom nu, Poulsen! Kom, Marie!

(Han, Poulsen og Marie gaae ind i Huset.)

Burre.

Tanteie! det var en forbandet Historie.

Tanteie.

Han forstaaer ikke at vurdere os. Jeg trænger

e til ham, og vil heller Intet have at skaffe med
m.

Burre.

Hør nu, Tanteie! Med mig er det anderledes.
)r det Første trænger jeg til ham. Thi vore Penge
: saa nær oppe, at vi ved vor Ankomst til Odensee
neligviis maae give os under Fattigvæsnet. For
: Andet, nu da jeg har seet den gamle Brum-
sse igjen og tillige Pigebarnet, hans Datter, som
altid har holdt en Klat af, saa er det ligesom
n forrige Hengivenhed for dette Huus igjen vaag-
)e og hindrede mig i at skilles derfra.

Tanteie.

Du kan gjøre hvad du vil. Mig vinker en
ıske anden Bestemmelse. Jeg vil endnu idag tale af-
ırende med Aurelie. Hun skal bestemme min Fremtid.

Burre.

Der kommer hun. Saa snak med hende nu.
ın seer saa fornøiet ud.

Tiende Scene.

Tanteie. Burre. Aurelie (fra Færgehuset).

Aurelie

(i fuld Latter og med Avisen i Haanden).

Men, Herr Tanteie! hvad er det, der staaer i
ıisen! Er det virkeligt Dem og Deres Ven?

Burre (afsides).

Ja, nu kan jeg begribe, hun er fornøiet.

Tanteie (forlegen).

Jeg maa tilstaae Dem, jeg veed ikke hvad De mener.

Aurelie.

Men har De da ikke læst Avisen? Kom, skal jeg læse det for Dem.

Burre (afsides).

Naa, nu skal vi ovenikjøbet høre det deklamere.

Aurelie.

Vil De høre. (Læser.) „Søndagen den femtende Januar bortfjernede sig fra min Bopæl..."

Tanteie.

Naa det! Jo, det har jeg flygtigt læst igjennem.

Aurelie.

Men det gjælder jo Dem og Herr Burre. Alle Mennesker derinde har øieblikkelig gjættet det. Jeg faldt først derpaa, og de Andre gave mig strax Ret. Jonas T med sex Prikker og Martin B med fire Prikker. Det maa jo være Dem; og saa den hele Beskrivelse — hahaha!

Burre

(afsides til Tanteie og med et Slags comisk Angst).

Lad os tage herfra med Caspar Mønt.

Aurelie
(til Burre).

Er det Dem, der nyser som en Kat?

Burre.

Nei, Jomfru, naar jeg engang imellem nyser, saa er det ligesom man hørte en Elephant trompete.

Aurelie
(til Tanteie).

Er det da Dem?

Tanteie (bevægelig).

Aurelie!

Aurelie
(til Burre).

Men det er Dem, der synger med en Aalestemme. Hahaha! Ja, den Mand, der har skrevet det, har rigtignok kjendt Dem.

Burre
(ligeledes bevægelig).

Aurelie!

Tanteie
(afsides til Burre).

Jeg maa tale med hende. Enten nu eller aldrig. Lad os alene.

Burre (afsides).

Med største Fornøielse. Her er Intet at blive for. Den lille Havgasse levner os ikke Ære for fire Skilling. (Gaaer ind i Huset.)

Tantei e.

Jomfru Aurelie! De har gjættet det. Jeg vil tilstaae Dem Alt. Den hele Beskrivelse gjælder os.

Aurelie.

Det har De ikke nødig at fortælle mig. Det kan et Barn see. Men hvordan er det gaaet til?

Tanteie.

Ved den ulykkeligste Misforstaaelse. Min Ven og jeg, skal jeg sige Dem, vi ere Handels-Commis'er for et betydeligt Huus i Kjøbenhavn. Vi, eller egentligt jeg, foreslog Husets Principal en sandtnok dristig, men meget fordeelagtig Handels-Speculation. Han deelte ikke vore Anskuelser. Det ene Ord tog det andet. Min Ven og jeg bleve vrede, og vi forlode øieblikkeligt hans Comptoir. Vistnok var det en Overilelse fra vor Side, vistnok have vi ved vor Bortgang sat ham i den største Forlegenhed. Han og maaskee Flere have savnet os. Men desuagtet er det ubegribeligt, at hans Hidsighed har kunnet føre ham saa vidt.

Aurelie.

Ja, det maa De nok sige. Men hvad har De da nu betænkt at gjøre?

Tanteie.

Jeg maa herfra. Seer De, skjønne Aurelie! — jeg vil ikke have en eneste Hemmelighed for Dem —

vor Principal, som jeg skyer nu mere end nogensinde, er kommen hertil.

Aurelie.

Er kommen hertil? Hertil? Han, der har skrevet Stikbrevet?

Tanteie.

Ja, tænk Dem! netop han.

Aurelie.

Hahaha! Det var jo en aldeles uventet Lykke.

Tanteie.

Nei, det er en Ulykke.

Aurelie.

Men det har jo været mit eneste Ønske fra det Øieblik, jeg læste Avisen, at jeg nu ogsaa maatte lære ham at kjende. Hahaha! nei, det maa jeg ind og fortælle —

Tanteie
(holder hende tilbage).

Nei, for Guds Skyld —

Aurelie.

Jeg vil bare see ham. Vi skal strax tage bort med Færgen, og jeg var istand til ikke at faae ham at see.

Tanteie.

Aurelie, vær dog en eneste Gang alvorlig!

Aurelie.

Men Herregud, hvad vil De mig?

Tanteie.

Hvad jeg vil? Jeg vil sige Dem, at kun De kan frelse mig fra Fortvivlelse. Aurelie! jeg tilbeder Dem! Naar De vilde forene Deres Haand og Hjerte—

Aurelie
(med Latter).

Naa, nu frier han til mig!

Tanteie.

Vil De? Svar mig!

Aurelie.

Nei, Herr Tanteie! det gjør mig meget ondt. En Forbindelse med Dem vilde spaae mig en meget underholdende Fremtid. Men mit Hjerte og min Haand ere desværre ikke ganske frie.

Tanteie.

Det er ikke Deres Alvor. Det kan jeg see paa Dem.

Aurelie.

Jo, mit Alvor er det sandfærdig. — Men nu maa jeg gaae. De vente mig derinde.

(Gaaer ind i Færgehuset.)

Tanteie (ene).

Jeg troer hende ikke. Hendes Afslag giver mig netop Haab. — Der kommer min Ven, Herr Gropius. Jeg maa forhøre mig hos ham.

Ellevte Scene.

Tanteie. Gropius, der kommer ud fra Huset og vil gaae over Scenen.

Tanteie.

Herr Gropius! Et Ord!

Gropius (fort).

De maa undskylde. Jeg har virkelig ikke Tid.

Tanteie.

Blot et eneste Ord!

Gropius.

Vi skal lige nu til at tage bort.

Tanteie.

Saa meget desmindre kan jeg opsætte mit Spørgsmaal. Siig mig oprigtig og som en Ven: veed De noget om, at Aurelie er forlovet?

Gropius.

Forlovet? Veed De da ikke, at hun er gift?

Tanteie.

Gift? Hvad siger De! Ih, Gud bevare os! — Men af hvad Grund har hun da ...

Gropius.

Aa, af hvad Grund! Fra første Færd var det en Feiltagelse paa Pas-Comptoiret i Kjøbenhavn, som vi ikke fik Tid til at lade rette. Siden paastod hun,

at det skulde blive derved. Hun har saa mange Indfald.

Tanteie.

Gift! — Og jeg, som drømte om, at naar jeg blev ansat i Odensee — —

Gropius.

Ja, denne Ansættelse maa De rigtig slaae Dem ud af Hovedet. Under de nærværende Omstændigheder kan De slet ikke tænke derpaa.

Tanteie.

Mener De?

Gropius.

Det er ikke for at sige Dem en Ubehagelighed, men min oprigtige Mening: det Stikbrev, der er indrykket om Dem, spærrer Dem denne Vei for lang Tid. I det mindste hos os vilde jeg af al Kraft sætte mig imod Deres Ansættelse.

Tanteie (modfalden).

Vilde De?

Gropius.

Men, som sagt, min Tid er knap.

(Gaaer.)

Tanteie (ene).

Jeg mærker nok, at Alle have sammensvoret sig for at styrte mig. Men det skal ikke lykkes dem. Jeg vil ... jeg skal ... ja hvad i al Verden skal jeg gribe til? Gaaer jeg ind til de Andre, saa bliver jeg leet

ud. Reiser jeg med dem, saa risquerer jeg det Samme. Vil jeg tage tilbage med min Principal, saa er han istand til at sætte sig derimod. Jeg kan hverken blive eller tage herfra. — Der kommer Rogen. Jeg troer, jeg vil rende min Vei.

Tolvte Scene.

Tanteie. Vorlaut kommer ud fra Færgehuset.

Vorlaut
(endnu i Døren).

He, mein Freund! Warten Sie ...

Tanteie.

Undskyld. Jeg har netop travlt.

Vorlaut.

Nur einen Augenblick. Erklären Sie mir einmal was hier steht. (Tager Avisen frem.)

Tanteie
(seer urolig paa ham).

Er det Aviserne?

Vorlaut.

Ja. Drinnen schreien und lachen sie — man kann kein Wort verstehen. Was steht hier in der Zeitung? Ist es ein Steckbrief?

Tanteie.

Hm — jo — ja ...

Vorlaut.

Ich verstehe sonst die dänische Sprache wie ein geborner Däne. Dänisch ist ja nur ein kleiner Ast der großen germanischen Zweige. Jedoch hier ist mir nicht alles ganz deutlich.

Tanteie (afsides).

Da synes jeg dog, det er tydeligt nok. (Høit.) Saa? Ikke?

Vorlaut.

Nein. So zum Beispiel was ist das? (Læser.) „Han smidsker for Fruentimmerne?"

Tanteie (afsides).

Ja, han kan bilde sig ind, at jeg ovenikjøbet vil oversætte det for ham. (Høit.) Det er... at sige bogstavelig ... er det: Han seer ud som et Fruentimmer.

Vorlaut.

Er steht so aus? wie ein Frauenzimmer?

Tanteie.

Jo — ganske rigtigt.

Vorlaut (læser).

„Han tager paa Credit." Das verstehe ich.

Tanteie.

Ja, De forstaaer vist Altsammen, og jeg har saa overmaade lidt Tid.

Vorlaut.

Warten Sie doch. — „Han synger med en Aalestemme." *) — Mit einer Altstimme?

Tantele.

Jo — meget rigtigt — med en Altstemme.

Vorlaut.

Gewöhnlich sagt man aber nur von den Frauen, daß sie eine Altstimme haben.

Tantele.

Ja, saa maa det være en Feiltagelse — eller han, da han seer ud som et Fruentimmer, maaskee virkeligt er en Kastrat.

Vorlaut.

„Han drikker." Er trinkt. Nicht wahr?

Tantele.

Jo — det forstaaer sig — ordret ... men —

Vorlaut.

„Han drikker ligeledes." Was ist „Ligeledes"? Kann man das trinken?

Tantele (hurtig).

Jo — det er ... det er tyndt Øl. Han drikker altid tyndt Øl.

Vorlaut.

Dünnes, schlechtes Bier?

---

*) Han udtaler det Alestemme.

Tantete.

Meget rigtigt.

Vorlaut.

Heißt das „Ligeledes?“

Tantete.

Ja, det er netop en ægte national Benævnelse.

Vorlaut.

Das hab' ich nicht gewußt. (Læser.) „Hans Hoved sidder skjævt.“

Tantete.

Det er ... han gaaer med Pudder i Haaret.

Vorlaut.

Er ist gepudert?

Tantete.

Jo — fuldkommen rigtigt.

Vorlaut
(kaster Avisen fra sig).

Ei, was scheer ich mich um den Quark!

(Gaaer ud tilsiden.)

Tantete
(snapper Avisen op).

Deri har De Ret. Men her skulde Pokkeren blive.

(Løber ud til den modsatte Side.)

Trettende Scene.

Julius og Marie fra Færgehuset.

Mel. Clopitzky, Mazurka.

Julius.

Kan jeg troe, du er her!

Marie.

— Er dig nær!

Begge.

O, Glæde, o Lykke!
O, Himmel af Lyst!

Julius.

Elskede, du er min!

Marie.

Jeg er din!

Begge.

O, lad mig dig trykke
Paany til mit Bryst!

Marie.

Alle bittre Minder,
Al min Kummer svinder
Bort for din Røst.
O, Glæde, o Lykke!
O, Himmel af Lyst!

Begge.

Alle bittre Minder o. s. v.

Marie.

Frastand forbinder,
Og Længsel os nærmer,
Bygger af Minder
En svævende Bro.

Begge.

Sorgen formildes,
Naar Amor os skjærmer.
Selv naar vi skilles,
Vi haabe, vi troe.

Julius.

Kjæreste, bedste Marie! Kan du tilgive mig al den Bekymring, jeg har foraarsaget dig.

Marie.

O, nu kan jeg ikke længere tænke paa Bekymring. Nu er Alting glemt.

Julius.

Men den besværlige Reise, du og min Fader have gjort for min Skyld — o, jeg kan ikke tilgive mig det selv.

Marie.

Bryd dig om Ingenting. Din Fader er slet ikke vred.

Julius.

Nei, han er kun altfor god mod mig.

Marie.

Naar du blot vil føie dig en lille Smule, saa er Alting godt igjen.

Julius.

Jeg vil Alt hvad han ønsker. Jeg har allerede bitterlig fortrudt min Daarlighed. Sprogø er et ypperligt Sted til at bringe en Fusentast til Fornuft igjen.

Marie.

Du opgiver jo dit Ønske at blive Officeer?

Julius.

Ja, med Glæde, naar jeg dermed kan tilkjøbe mig din Besiddelse. Jeg har allerede lovet min Fader det.

Marie.

Ja, og i Kjøbenhavn blive vi; det er allerede bestemt.

(Man hører Latter og forvirret, høi Tale fra Færgehuset.)

Julius.

Men hvorfor ere de derinde saa lystige?

Marie.

O, det er sikkert for det dumme Stikbrev, Fa'er i sin Hidsighed har skrevet. Jeg hørte et Par Ord, da vi nu gik gjennem Stuen.

Julius (urolig).

Stikbrev? Efter hvem?

Marie.

Det skal jeg fortælle dig. — Naa, der har vi dem Allesammen. Kom herhen med mig.

(De forlade Scenen.)

Fjortende Scene.

Caspar Mont. Poulsen. Burre og en Mængde Reisende, endeel klædte til at tage bort, med Pakker og Byldter.

Mel. For det Første til Stads-Musikanten.
(Den skjønneste Dag i Livet.)

Chor af de Reisende
(der henvende sig vexelviis til Caspar Mont, Poulsen og Burre).

Choret.

Er det Dem, der har Stikbrevet skrevet?
Er det Dem, der kan nyse saa godt som en Kat?
Er det Dem, der beskrives i Brevet?
Er det Dem, der forstaaer à merveille at slaae plat?
Hahaha! lad mig endelig vide
Denne Sag, De forstaaer mig, itide!
Man maa vide, hvorvidt man kan gaae
Med de Mennesker, som man iblandt støder paa.

Caspar Mont, Poulsen, Burre.

Saa hold op! det er alt jeg kan sandse.
Denne Snak vil da slet ikke standse.
Gid jeg blot turde jage dem bort!
Gid jeg bare var fri for den Skam og den Tort.

Choret (som før).

Er det Dem, der har Stikbrevet skrevet?
Er det Dem, der kan nyse saa godt som en Kat?

Caspar Mønt, Poulsen, Burre.

Nei, nei, nei!

Choret.

Er det Dem, der beskrives i Brevet?
Er det Dem, der forstaaer à merveille at slaae plat?

Caspar Mønt, Poulsen, Burre.

Nei, nei, nei!

Choret.

Hahaha! lad mig endelig vide o. s. v.

Caspar Mønt, Poulsen, Burre.

Saa hold op! Det er alt jeg kan sandse o. s. v.

En Herre
(til Poulsen).

Men er det virkeligt ikke Dem, der har skrevet Stikbrevet?

Poulsen.

Nei, i Pokkers Skind og Been, det er ikke mig. Jeg har slet Intet at gjøre med den hele Historie.

Herren
(til Burre).

Er det da Dem?

Burre (fort).

Nei. — (Lister sig bort.)

En Dame
(til Caspar Mønt).

Er det Dem, der spiser stærk Frokost?

Caspar Mønt.

Nei, Madam, nei, nei!

Damen.

Men har De heller ikke skrevet Stikbrevet?

Caspar Mønt.

Jo, Madam, det er mig, mig og ingen Anden; og nu venter jeg, De lader mig i Ro.

Damen.

Ih bevares! men hvad har de stakkels Mennesker gjort Dem?

Caspar Mønt.

Det bliver min Sag. Jeg er Mand for at forsvare mine Handlinger.

Femtende Scene.

De Forrige. Julius. Marie. Siden Tanteie. Surre. Tilsidst Aurelie, Gropius og endeel Færgefolk.

Julius
(til Marie).

Den stakkels Tanteie!

Caspar Mønt
(bliver dem vaer).

Naa, er I der! Lad os see til at komme bort fra disse forkeerte Mennesker.

Julius.

Kjære Svigerfader! Marie har fortalt mig, at Tanteie og Burre have paadraget sig Deres Vrede. Lad nu den Sag være glemt. De har begge været mig til stor Trøst under mit ubehagelige, lange Ophold her.

Caspar Mont.

Vist ikke. Om de to Patroner vil jeg Intet høre.

Poulsen.

Jo, naar min Søn beder for dem, skal du min Tro give efter, Caspar! Nu er vi desuden Alle forligte og forsonede.

Marie.

Lad det være glemt, kjære Fa'er! Tanteie og Burre ere dog begge To skikkelige og godmodige Mennesker, og har nu været saa længe hos os.

Caspar Mont.

Veed I selv hvad I bede om? Er det mig, der har jaget dem bort? Er det ikke dem, der ere rendte bort fra mig?

Julius.

Det tænke de nu ikke mere paa. Maa jeg kalde paa dem?

(Vinker ud. Tanteie og Burre træde ind.)

Julius.

See der, Svigerfader! der er' de Undvegne. Jeg

har lovet dem godt Veir, og den Smule Gjæld, de har gjort, skal jeg nok ogsaa klare.

Caspar Mont.

Ja, saa kan I da blive hos mig for det Første, naar I ellers opføre Jer fornuftigt.

Tanteie
(halvsagte).

Men, Herr Principal — tag mig det ikke ilde op — at feie Deres Comptoir er under min Menneske-Værdighed.

Burre.

Og jeg siger som Tanteie: at gaae med Regninger ...

Caspar Mont.

Hvad? Vil I ovenikjøbet gjøre Betingelser?

Julius
(afsides til Tanteie).

Vær De kun ubekymret. Kan De ikke enes med min Svigerfader, saa kom til mig. Jeg etablerer mig selv ret snart.

Tanteie.

O, De er en ædel, en sjelden, ung Mand!

(Aurelie, Gropius og nogle Færgefolk med deres Formand træde ind.

Gropius.

Her er Færgefolkene. Mine Herrer og Damer! Baadene, der gaae til Knudshoved, vente paa os.

Mel. af „Peters Bryllup."

Chor
af Færgefolkene.

Med Complimenter vi veed
Ingen Beskeed.
Dem maa man paa Søen lære
Undvære.

Velan, vi er' parate,
Naar De saa vil gaae med.
Vi forstaae kun slet at prate.

Muntert, alle Mand!
Sætter ud fra Land!
Det blæser frisk fra Øst.
Vor Reise bli'er en Lyst.

(Til de Reisende med en neiende Bevægelse.)

Er nu Alt istand,
Saa ta'e vi herfra, :|:
Fare for Dem med Plaseer, med Plaseer, med Plaseer!

Alle Mand!
Sæt Baaden fra Land!
Tiden er kort.
Nu skal vi bort.
Herrer og Damer, vi fare!
Hurra!

Aurelie.

Ja, nu slaaer vor Befrielses Time. (Til Tanteie og Burre.) Farvel, mine Herrer! Jeg takker Dem begge for godt Selskab, og skylder Dem det Vidnesbyrd, at jeg uden Dem aldrig havde holdt det ud paa Sprogø.

Mel. Lad bable Qvinderne hvo vil. (Della Maria.)

Almindeligt Chor.

1.

Og saa bør Alting være glemt,
Naar vi med Held fra Sprogø drage.
Den gav os Latter, gav os Skjemt,
Som Kryderi paa Sorg og Plage.

Julius.

Mig er den kjær. Jeg traf paa den,
O, hvilket Held! min Sjæls Veninde!

Marie.

At den har skjenket mig min Ven,
Skal gjemmes i mit Minde.

Chor.

Ja! Sprogø samlet har igjen
Din Ven med sin Veninde.

2.

Aurelie
(til Publicum).

Vor Handlings Titel klinger slem:
En Flugt til Sprogø — af, desværre,

Med Flugt og Udflugt man hos Dem
Ei kommer langt, det veed vor Herre.
En overgiven Spøg, kun kort,
Tør dog imellem Dem behage ...

Chor
af Færgefolkene og de Reisende.

O, kom! o kom!

Aurelie.

Ja, vi skal bort.
Vil De tiltakke tage?

Choret.

Ja, kom! o kom! Nu skal vi bort.
De maae tiltakke tage.

Anmærkninger.

Valdemar Atterdag. — Æmnet til dette Skuespil er taget fra et Afsnit i vor Historie, der betegnes ved stærke, indre Rystelser, Efterveerne fra Christoffer IIs og Interregnets ulykkelige Periode. Rettergangen om nogle, iøvrigt ofte meget betydelige Landstrækninger forvandledes hurtigt til det langt mere betydende Spørgsmaal om Grændsen mellem Kongens og Adelens og Geistlighedens Magt, til en Kamp mellem et stærkt Aristokratie og den ordnende, kongelige Myndighed, en Kamp mellem hinanden modsatte Rettigheder. Thi Adels og Geistligheds Rettigheder vare erhvervede, vel med en ofte tvetydig Adkomst, men de havde Skinnet for sig.

Under hine urolige og tvivlsomme Tilstande var Valdemar Rigets Frelser og Den, der i Sandhed atter bragte Dag over Danmark; til hans betydningsfulde Navn knytter sig Landets fornyede Glands og

Magt. Det er ham og hans Tid jeg har ønsket at skildre, Tidens ulykkelige Tendenser og den eneste Frelse, der var at stole paa: Kongens Personlighed og Forsynets Varetægt. Handlingen skulde kun ende tilsyneladende; den skulde indeholde en Spire til en ny Udvikling og tilmed til et nyt Oprør. Jeg vilde forflytte Tilskuerne fra en enkelt afsluttet Begivenheds til et videre historisk Gebeet. Den Slutning, jeg har givet Stykket, og den Replik af Kongen, hvormed det ender, skulde midt under den tragiske Stemning efterlade Forvisningen om et Bestaaende under Forgjængeligheden, en høiere Styrelse, en opholdende Kraft under Landets skrøbelige Forfatning. Danmark har saa ofte havt Leilighed til at erkjende Sandheden heraf, at en saadan Slutning maatte være dobbelt betydningsfuld, og ligesom indeholde vort Lands Historie.

I dette Stykkes Nyhed blev der etsteds yttret, at Jydernes Oprør og de tre Herremænds Drab spillede en for underordnet Rolle i Historien til at kunne afgive Stof for dramatisk Behandling. Men en saadan Paastand kan kun grunde sig i Ubekjendtskab til vor Middelalders Historie. I Compendier og Lærebøger, der ikke altid ere heldige i at udhæve de rette, historiske Accenter, omtales sandtnok Jydernes Oprør og de omtalte Drab enten kun med faa Ord eller slet ikke. Men disse Oprør, der i sig selv ere høist mærkelige —

thi vel maa det forundre, at den jydske Adel nu forbandt sig med Landets gamle Fjender, Holstenerne, som de kort forhen selv havde bekjæmpet, og med Hansestæderne — disse Oprør medtog næsten Halvdelen af Valdemars Regjeringstid. Det første varede fra 1351 til 1360. Det andet, der ved Allianceer med Udlandet blev af en høist farlig Natur, tvang Kongen til at forlade Riget. Han var i 4 Aar fraværende, og havde imidlertid overladt Omsorgen for Riget til Henrik Podebusk. Drabet paa de tre mægtige, jydske Herremænd gjorde i sin Tid den største Sensation og var utvivlsomt Foranledningen til det paafølgende Oprør. Kongen, der blev mistænkt for Deelagtighed i Drabet, saae sig nødsaget til, offentlig og i Forening med sin Søn Christoffer og nogle Riddere at aflægge Eed paa, „at han hverken med Raad, Hjælp, Samfund, Villie eller Tilladelse havde samtykt i denne Gjerning, og at han til evig Tid skulde have Manddraberne og elske Knud Bugge som sin Søn." Denne Erklæring havde et Forlig med Bugges Søn til Følge; men Offe Stigsøns Fader, den gamle Stigot Andersøn paa Bjørnsholm, kunde ikke glemme sin Søns Drab, og var nogle Aar efter en af Hoved-Deeltagerne i den fornyede Opstand.*)

*) Suhms Danm. Hist. XIII. 383.

Stedet i Middelfart, hvor det tredobbelte Drab foregik, en Løkke ved Stranden, skal endnu vises, og Byens Indbyggere siges endnu at maatte betale, under Navn af Mandebod, en aarlig Afgift. Ogsaa ved Folkesagnet er Erindringen om hiin Misgjerning forplantet. Ifølge dette skulle de røde Skrepper, der voxe i den omtalte Løkke, ikke kunne udryddes, som uforgjængelige Vidner om det udøste Blod.*)

Næst efter endnu at bemærke, at nærværende Aftryk af dette Skuespil, paa endeel Forkortninger nær, ordlydende stemmer med det Manuscript, der 1838 blev indleveret til Theater-Directionen, skal jeg endnu blot tilføie et Par Ord om Stykkets Versemaal.

Digterne saavel hos os som i Tydskland have længe følt sig generede af den femfoddede Jambe, der sædvanligt anvendes i versificerede Dramer. Den er vanskelig at behandle correct og med den tilbørlige Fylde og Velklang; en Mængde Ord kunne enten slet ikke anvendes i den, eller kun med unaturlig Betoning, der er til stor Besværlighed for Fremsigeren. For ikke ret længe siden har en Forfatter udtalt sig over denne Gjenstand i 1ste Bind af Røtschers „Jahrbücher für dramatische Kunst und Literatur." Hans Forslag gaae dog kun ud paa bekjendte Ting, nærmest en

*) Suhm l. c. 373. J. J. Bruuns „Danske Kjøbstæder" under Middelfart.

Blanding af forskjellige Versemaal efter Dialogens forandrede Characteer, medens det just er eet for hele Dialogen passende, nyt Metrum man har fundet ønskeligt. I Svend Dyrings Huus ledede Æmnet og den hele Sprogtone mig til at danne et nyt, af vore gamle Folkesange udviklet Versemaal, der blev optaget med almindeligt Bifald og var af udmærket Virkning paa Scenen.*) I Valdemar Atterdag har jeg nu paany optaget det samme Versemaal, men med det væsentlige Fremskridt i Udviklingen, at jeg i Reglen har udeladt Rimene. Herved er det befriet for den overveiende lyriske eller dog eleverede Characteer, Rimet saa let meddeler Dialogen, og hvormed et Dramas Grundtone ikke altid er tjent. Paa den anden Side kan man, ved paa enkelte Steder eller i enkelte Scener at gjenoptage Rimet, forlene Dialogen en ny, forhøiet Colorit; thi netop disse Vers, udførte i Riim, vise sig langt mere lyriske i deres Flugt end f. Ex. den femfoddede Jambe, jeg i mine rimede Lystspil har benyttet til Udtryk for meget forskjellige Stemninger.

Fordelen ved dette nye Versemaal ligger i Foddernes ualmindelige Afverling og i den Frihed, der overlades Digteren indenfor disses Raaderum. Da

*) Etatsraad Heiberg har i første Hefte af Perseus underkastet det en omhyggelig Prøvelse.

det er udgaaet af en Folkepoesie, der har abstraheret det af vort eget Sprog, saa kan det ogsaa uden Tvang optage hele dettes Rigdom. Det udtrykker med Lethed Lidenskabens ilende Heftighed og Eftertrykkets roligere Gang, alt eftersom man lader Jamben, Anapæsten eller Pæonerne dominere. At det mere end alle andre urimede Vers skulde trænge til Rimet for at sammenholdes, kan jeg ikke antage. Sammenholdet bevirkes tilstrækkeligt ved den fortsatte rhythmiske Bevægelse, eller derved at Talen skrider frem i musikalsk Tact. Vore Skuespillere, hvis Autoritet man i denne Sag tør tillægge megen Vægt, sporede Intet til en Mangel i Liniernes Sammenhold; og navnlig udhævede afdøde Dr. Ryge, at Talens Accenter traadte i dem lettere og kraftigere frem end i den femfødbede Jambe. Spørgsmaalet kan da — hvis det skulde vise sig, at dette Metrum fortjente en videre Udbredelse — endnu kun være, om Vers, der oprindeligt ere dannede efter vor Middelalders Folkepoesie, kunne være passende for moderne eller dog fra andre poetiske Sphærer hentede Emner. Men derom tvivler jeg ingenlunde.

Pag. 12. Asmild, et Nonnekloster ved Viborg, hed først St. Margarethe-Kloster.

Pag. 38. „Vor Frue i Karup være lovet!" Karup, i Lysgaard Herred, var i de catholske Tider

berømt ved sin Sundhedskilde og sin store og pragtfulde Kirke. Byen, der var anseelig og rig, laae midt i Skove. Nu ligger den mellem Heder og Moser og har kun antiquarisk Mærkelighed.

Pag. 42. Hald-Slot. Der gaves et Gammel-Hald, af hvis Ruiner Niels Bugge siges at have bygget sin Gaard. Denne sidste stod i halvfjerde Hundrede Aar, indtil Oberst Daa lod den nedrive og opbyggede en ny Gaard imellem begge de to ældre. — Hjelm, en Ø under Mols Herred, med en Borg, der i lang Tid var den berømte Marsk Stigs Tilholdsted.

Pag. 60—61. Vitskøl-Kloster, stiftet 1158 af Valdemar I, nu Herregaarden Bjørnsholm i Viborg Stift, Gislum Herred. Det var en Filial af Esrom Kloster og derfor i vigtige Sager afhængig af samme. — Øm-Kloster (cara insula) i Tyrsting Herred, var anlagt af Munke fra Vitskøl, blev nedbrudt 1570; men Stedet kaldes endnu Emborgkloster. Disse to Klostre tilligemed Esrom vare for Bernhardiner-Munke. — Nørre- eller Glenstrup-Kloster i Nørrehald-Herred var et af de ældste i Danmark, rimeligviis blot for Munke (Benedictinere).

Pag. 65. „Ved St. Søren i Rye." I Rye laae Øm-Kloster.

Pag. 78. Sandemænd kaldtes de Mænd, der

udvalgtes til at kjende i Drabssager og Markeskjels-Trætter. Deres Forretning kaldtes Sandemænds-Tog.

Pag. 82. „Uden os var I bleven hos den baierske Ludvig." Valdemar havde tilbragt sin Ungdom hos Keiser Ludvig af Baiern.

Pag. 96. Veronica. Efter Danske Magazin VI. 97, hvor et Aftryk findes af et Segl, der forestiller en Veronica, har dette Navn ikke, saaledes som den catholske Legende vil, sin Oprindelse fra den omtalte fromme Qvinde, men skal betyde vera icon domini.

Pag. 128. Thvilum, et Kloster i Gjern-Herred.

Endnu kan her staae følgende Bemærkning. Naar man i Middelalderen tiltalte Riddere og Geistlige med Herr, skeete det med deres Fornavn, saaledes Herr Peder, Herr Tage o. s. v. Men hverken i dette Skuespil eller i „Svend Dyrings Huus" fandt jeg det fornødent at holde mig strengt til denne Skik, der klinger uvant for os og ved enkelte Navne, som „Herr Svend," ikke vilde falde godt i Ørene.

Scheik Hassan. — Pag. 193. Dervisch-Fløiten modsættes Tværfløiten og er af skjønnere og blødere Klang end denne.

Pag. 219. Med Hensyn til den i Stykket forekommende Viindrikken kan det bemærkes, at Koranens Forbud mod at drikke Viin meget almindeligt overtrædes, især af rige og fornemme Folk. At der ikke lægges stort Dølgsmaal paa Overtrædelsen kan bedst skjønnes af den Mængde Digte, der skyldes de første persiske Digtere, og hvis Gjenstand er Vinens Priis. Efter disse at slutte drikkes der uden Sky Viin endog i de offentlige Værtshuse.

Pag. 233. Medschnuns og Leilas Kjærligheds-Historie, hører til de 4, 5 romantiske Sagn, der ofte ere behandlede særskilt af persiske Digtere, og hvortil der hyppig alluderes.

Pag. 237. Diverne ere, i Modsætning til Peris, onde Aander, til hvis Afstraffelse Iblis blev sendt ned. Men han blev senere selv forskudt fra Paradis, fordi han af Hovmod nægtede den nye Skabning, Mennesket, sin Hylding. Han mistede sin skjønne Gestalt, og svarer omtrent til Biblens Satan. Ifølge den persiske Mythologie tog Slangen ham i sin Mund og smuglede ham ind i Paradis, hvor han forførte Adam og Eva. Efter Syndefaldet blev det Iblis tilladt at lokke Menneskerne til det Onde.

Pag. 240. Feyum og Schiras i Persien ere berømte for deres udmærkede Rosenflor.

Pag. 244. En Opiums-Ruus anvendes her, saavidt jeg veed, første Gang i et dramatisk Digt og synes maaskee at være mere berettiget dertil end en almindelig Ruus. Medens denne ved hyppig Drikken paa Scenen, ved Hikken, Opstød (eller Ræben, som Holberg ligeud kalder det) let kan blive modbydelig, yttrer en Opiums-Ruus sig kun ved en forhøiet Sjæls-Tilstand, en Tilbøielighed og en Evne til at fremkalde behagelige Phantasie-Billeder, saadanne, der smigre den Ædrues Yndlings-Ideer — en Tilstand, der forøvrigt i Almindelighed afløses af en pludselig Slaphed og Søvn, og naar den hyppig gjentages, medfører en total legemlig Afkræftelse. — En, dog ikke stærkt vaklende Gang synes, ved Opiumens Indflydelse paa Nervesystemet, at maatte henhøre til denne Ruus som til hver anden.

Pag. 248. Isfendiar, en af Hovedpersonerne i Firdussis historiske Epos „Schahname" (Fyrsternes Bog). — Dinar, en Mønt af omtrent en Ducats Værdi.

Pag. 263. Achmet Mirza. Naar Ordet Mirza staaer bagved Navnet, tilkjendegives derved En af den kongelige Familie. Foran Navnet gives det til Enhver af de bedre Klasser, med Undtagelse af de Militaire.

Pag. 272, Linie 18—21. En ofte anvendt Formel af Koranen.

ibid. nederst. Efter Muhammedanernes Forestilling optage to Gravengle, naar Nogen er død, strax i Graven det første Forhør over den Afdøde.

Pag. 276 og 277. De citerede Steder ere af Koranens 2den Sure (Kapitel).

